

MAHASARAKHAM
UNIVERSITY

วารสาร
สารคาม
S A R A K H A M J O U R N A L
M A H A S A R A K H A M U N I V E R S I T Y

ปีที่ 4 ฉบับที่ 2 ประจำเดือนกรกฎาคม - ธันวาคม 2556 ISSN 1906-893X

M
S

วารสารสารคาม มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

ปีที่ 4 ฉบับที่ 2 กรกฎาคม - ธันวาคม 2556 ISSN : 1906-893X

เจ้าของ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

วัตถุประสงค์ เพื่อส่งเสริมและเผยแพร่ผลงานวิชาการ งานวิจัยและองค์ความรู้ที่เป็น Best practice ที่มีคุณค่าต่อการพัฒนาสถาบัน เป็นสื่อกลางแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเชิงวิชาการ ของนักวิจัยสายสนับสนุนและสายวิชาการ โดยมีขอบเขตเนื้อหาครอบคลุมวิทยาการด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ที่ปรึกษา

อธิการบดีมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการและวิจัย

บรรณาธิการ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมบัติ ท้ายเรือคำ

ผู้ช่วยบรรณาธิการ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พชรวิทย์ จันทร์ศิริสิริ

กองบรรณาธิการ

ศาสตราจารย์ ดร.ณรงค์ ปั้นน้อม

รองศาสตราจารย์ ดร.ประสาธ เนื่องเฉลิม

รองศาสตราจารย์สิทธิพร ภิรมย์รื่น

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ฉัตรศิริ ปิยะพิมพ์ลสิทธิ์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นิคม นาคอ้าย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รังสรรค์ โฉมยา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วรพจน์ พรหมสัตยพรต

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เอื้อมพร หลินเจริญ

อาจารย์ ดร.ชำนาญ ปาณางษ์

อาจารย์ ดร.ทิพย์สุดา จันทร์แจ่มหล้า

อาจารย์ ดร.เทิดศักดิ์ สุพันธ์

อาจารย์ ดร.นำผึ้ง อินทะเนตร

อาจารย์ ดร.บัณฑิตา อินสมบัติ

อาจารย์ ดร.สิริศักดิ์ อาจิวชัย

อาจารย์ ดร.เสกสรรค์ ทองคำบรรจง

Mr. Paul Alexander Dulfer

นางฉวีวรรณ อรรคะเศรษฐ์รุ่ง

เลขานุการ

นางสาวพัทตร์วิไล จันทร์ลอย

ผู้ช่วยเลขานุการ

นางพิชชา โชติวรรณกุล

นางจิรารัตน์ ภูสีฤทธิ์

สำนักกองบรรณาธิการ กองส่งเสริมการวิจัยและบริการวิชาการ

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ตำบลขามเรียง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม 44150

โทรศัพท์ 0-4375-4416 ภายใน 1754

ราคาปก ฉบับละ 170 บาท

ราคาสมาชิก รายปี 2 ฉบับ 300 บาท, รายสองปี 4 ฉบับ 550 บาท

บรรณาธิการ

วารสารสาระคาม มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ปีที่ 4 ฉบับที่ 2 ฉบับนี้เสร็จสมบูรณ์โดยได้รับความสนใจและเป็นที่ยอมรับจากนักวิจัยสายสนับสนุนรวมถึงนักวิชาการ ทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัยทั่วประเทศที่ได้ส่งบทความวิจัยและบทความวิชาการมาตีพิมพ์ ซึ่งบทความที่ได้รับการตีพิมพ์ได้ผ่านการกลั่นกรองจากกองบรรณาธิการและผู้ทรงคุณวุฒิแล้ว ซึ่งทำให้วารสารสาระคาม มหาวิทยาลัยมหาสารคาม มีมาตรฐานดียิ่งขึ้น วารสารสาระคามฉบับนี้ประกอบด้วยบทความวิจัยจำนวน 7 บทความ และเป็นผลงานจากนักวิจัยสายสนับสนุนทั้ง 7 บทความ

วารสารสาระคาม มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ยินดีต้อนรับบทความวิจัยและบทความวิชาการของบุคลากร นักวิจัยสายสนับสนุน บุคลากรสายวิชาการ ทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัยมหาสารคาม กองบรรณาธิการเปิดกว้างและพร้อมต้อนรับต้นฉบับของท่านในทุกสาขาวิชาและวิทยาการที่เกี่ยวข้อง วารสารสาระคาม มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ยินดีที่ได้เป็นสื่อกลางในการเผยแพร่ผลงานหรือบทความที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาองค์กรและวงการศึกษาต่อไป

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมบัติ ท้ายเรือคำ

บรรณาธิการ

สารบัญ

การมีส่วนร่วมในกิจกรรมของนิสิตวิทยาลัยการเมืองการปกครอง
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม..... 7

จีรวรรณ บุญคำภา, นพมาศ การดี

**Participation of Students Activities of College of Politics and Governance
Mahasarakham University**

Chirawan Bunkhampha, Nobpamad Karndee

ปัจจัยที่มีผลต่อแรงจูงใจในการทำวิจัยของอาจารย์
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย..... 26

สุวรรณ พรหมเขต, บุญบรรจง สายลาด, ราตรี อุบลกาญจน์

**Factors Affecting Research Motivation of Instructors of Rajamangala
University of Technology Srivijaya**

Suwan Promkhet, Boonbanjong Sailad, Ratre Ubonkan

ความพึงพอใจต่อคุณภาพของการให้บริการสำนักวิทยบริการ
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ประจำปีการศึกษา 2553..... 43

รุจิรา เหลืองอุบล

**The Satisfaction of Library Service Quality of Academic Resource Center
Mahasarakham University in Academic year 2010**

Rujira Luang-Ubol

ความคาดหวังและความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนรายวิชามนุษย์
กับการเรียนรู้ ทักษะวิชาชีพทั่วไป มหาวิทยาลัยมหาสารคาม..... 55

รัตนา บุตรดี, อาริษา โคตรเครื่อง

**Expectations and Satisfaction with the Teaching on the Subjects of Human
and Learning in General Education Course, Maha Sarakham University**

Rattana Butrdee, Arisa Kotekruang

ปัจจัยที่มีผลต่อกระบวนการเรียนรู้รายวิชาหมวดศึกษาทั่วไป
ของนิสิตมหาวิทยาลัยมหาสารคาม..... 71
รัตติยา สัจจภิรมย์, สิริพร ศิระบุชา

**Factors that affect the learning process division general education courses
of university students.**

Ruttiya Sujjapirom, Siriporn Sirabucha

แนวทางการบริหารพื้นที่เช่าในเชิงพาณิชย์ :
ศึกษาเฉพาะมหาวิทยาลัยมหาสารคาม วิทยาเขตขามเรียง..... 82
ภาณุรุจน์ ดาก้าว

**Facility Management for Commercial Rental Space :
a case study of Mahasarakham University, Khamriang Campus**

Phanuruje Dakaew

การประยุกต์ใช้แนวทางการบริหารจัดการแบบลีนเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ
สำหรับการแจ้งเตือนกิจกรรมด้วย Google Calendar กรณีศึกษา
คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย..... 98
เพ็ญพัศดร แก้วทองค์, พรเพ็ญ จันทรา, ภัทราภรณ์ เพ็ชรจำรัส

**The Application of Lean Management Practices to Optimize for Google
Calendar Event Reminders: A Case Study of Faculty of Engineering,
Rajamangala University of Technology Srivijaya**

Penpak Geawtanong, Pornpen Jantar, Pattraporn Pachjumrat

การมีส่วนร่วมในกิจกรรมของนิสิตวิทยาลัยการเมืองการปกครอง มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

Participation of Students Activities of College of Politics and Governance Mahasarakham University

จิรวรรณ บุญคำภา¹, นพมาศ การดี²

Chirawan Bunkhampha¹, Nobpamad Karndee²

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแรงจูงใจในการมีส่วนร่วมกิจกรรมของวิทยาลัยการเมืองการปกครอง และเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมกิจกรรมระหว่างนิสิตสาขารัฐศาสตร์และสาขานิติศาสตร์ และศึกษาแนวทางการส่งเสริมและพัฒนา กิจกรรมให้มีความเหมาะสมของนิสิตวิทยาลัยการเมืองการปกครอง มหาวิทยาลัยมหาสารคาม โดยกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยเป็นนิสิตวิทยาลัยการเมืองการปกครอง ซึ่งกำลังศึกษาอยู่ชั้นปีที่ 1 ถึงชั้นปีที่ 4 และชั้นปีอื่นๆ (ชั้นปี 5 ขึ้นไป) ประจำปีการศึกษา 2554 จำนวน 370 คน เครื่องมือที่ใช้วิจัยเป็นแบบสอบถามการมีส่วนร่วมกิจกรรมของนิสิตวิทยาลัยการเมืองการปกครอง มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กิจกรรม 5 ด้าน คือ 1) ด้านวิชาการ 2) ด้านบำเพ็ญประโยชน์ 3) ด้านศิลปวัฒนธรรม 4) ด้านกีฬา 5) ด้านคุณธรรม จริยธรรม ชนิดมาตราประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน t-test นิสิตที่ศึกษาสาขา

¹ เจ้าหน้าที่วิจัย, วิทยาลัยการเมืองการปกครอง มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

¹ Research Officer, College of Politics and Governance Mahasarakham University

² นักวิชาการศึกษา, วิทยาลัยการเมืองการปกครอง มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

² Education Management Officer, College of Politics and Governance Mahasarakham University

แตกต่างกัน ผลการศึกษาพบว่า 1) นิสิตวิทยาลัยการเมืองการปกครองมีแรงจูงใจในการเข้าร่วมกิจกรรม ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.70$) และรายชื่ออยู่ในระดับมาก ด้านแรงจูงใจเชิงบวกด้านการทำให้รู้จักเพื่อนมากขึ้นและมีโอกาสสร้างความสัมพันธ์อันดีกับบุคคลอื่นๆ ($\bar{x} = 4.13$) 2) เปรียบเทียบด้านการมีส่วนร่วมในการเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ด้านศิลปวัฒนธรรม ของนิสิตสาขารัฐศาสตร์มากกว่าสาขานิติศาสตร์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และด้านวิชาการ ด้านบำเพ็ญประโยชน์ ด้านคุณธรรม จริยธรรม ด้านกีฬา ทั้ง 4 ด้าน ไม่แตกต่างกัน 3) ทุกกิจกรรมทางวิทยาลัยการเมืองการปกครองและสโมสรนิสิตฯ ได้ดำเนินการจัดขึ้นเป็นประจำปีการศึกษา 2554 เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนกิจกรรมเสริม นอกเหนือจากหลักสูตรที่ นิสิตต้องศึกษาในชั้นเรียนนั้น นิสิตส่วนใหญ่เห็นความสำคัญว่า มีประโยชน์และสนใจเข้าร่วมในระดับหนึ่ง การประชาสัมพันธ์ล่วงหน้าและทั่วถึงทุกช่องทางในการติดต่อสื่อสาร โดยปัจจุบันนี้สังคมออนไลน์มีบทบาทต่อการเข้าถึงข่าวสารของนิสิต เช่น Facebook เพิ่มมากขึ้น

คำสำคัญ: การมีส่วนร่วมในกิจกรรม, นิสิตวิทยาลัยการเมืองการปกครอง

Abstract

This research aimed to motivation of participation activities of College of Politics and Governance and to compare their participation activities between Political Science and Law Science students. And the guidelines for the promotion and development activities are appropriate for students in College of Politics and Governance (COPAG) Mahasarakham University (MSU). The collected data's the random sample in the research's students of College of Politics and Governance that studying freshman to senior and other year (up to year 5) in Academic Year 2011 amount 370 students. The method of research used's questionnaire about the participation of activities of students of College of Politics and Governance, Mahasarakham University that 5 activities: 1) the academic 2) the rouses 3) the culture 4) the sports 5) the morality and ethics that the scale 5 levels. The data

of statistics were analyzed for Frequency, Percentage, Mean, Standard Deviation, t-test that students studying different branch. The Study Indicates: 1) The students of College of Politics and Governance had the motivated to participate of activities. The overall's more ($\bar{x}$ = 3.70). The individual of activities, that the positively motivated is making more friends and has a good relationship with another person ($\bar{x}$ = 4.13), 2) The compare to participation activities of the cultural of Political Science students more than Law Science students at 0.05 significance level; and the academic, the rouses, the morality and ethics and sport so overall were not significantly different. 3) All activities of College of Politics and Governance (COPAG) and COPAG student association has organized for Academic Year 2011 to promoted and supported activities beyond the curriculum to students be studied in the classroom. Most students realize the importance that useful and are interested the participation. Publicity and communications across all channels that currently, this social network has a role to access all of students, such as Facebook.

Keywords: Participation of activities, Students of College of Politics and Governance

บทนำ

ยุคกำเนิดมหาวิทยาลัยยุคแรกของโลก และผู้บริหารการศึกษาทุกยุคทุกสมัยเล็งเห็นผลประโยชน์และให้การสนับสนุนกิจกรรมนักศึกษาด้วยดีตลอดมาก็ตาม แต่ก็ยังไม่มีทฤษฎีที่กล่าวถึงบทบาทของกิจกรรมนักศึกษาในการพัฒนานักศึกษาได้อย่างชัดเจน ต่อมาเมื่อ Astin (1996) ได้เผยแพร่

ทฤษฎีการมีส่วนร่วมของนักศึกษาในปี ค.ศ. 1984 วงการอุดมศึกษา จึงได้ยอมรับว่า ทฤษฎีนี้สามารถอธิบายให้เห็นถึงบทบาทของกิจกรรมนักศึกษาต่อการพัฒนานักศึกษาไว้อย่างชัดเจน

Stroup (1965, p.14) ได้กล่าวว่าในการกำหนดทิศทาง การบริหารการจัดกิจกรรมนักศึกษาหรือการกำหนดแนวทางในการวางแผนและการดำเนินงานกิจกรรมนักศึกษาสถาบันควร

กำหนดแนวปรัชญาเพื่อใช้เป็นหลัก ในการกำหนดทิศทางการดำเนินงาน แต่ละสถาบันอาจเน้นปรัชญาของการ จัดกิจกรรมนักศึกษาที่แตกต่างกันไปซึ่ง (โสภณ อรุณรัตน์, 2542, หน้า 6-7) ได้นำเสนอแนวคิดเกี่ยวกับงานกิจกรรม นักศึกษาไว้ 7 ประการ ดังต่อไปนี้

1. พัฒนาคนให้สมบูรณ์ งาน บุคลากรศึกษามีปรัชญาที่จะช่วย พัฒนานักศึกษาให้เป็นคนที่สมบูรณ์โดย สร้างองค์กรต่าง ๆ เช่น งานวินัยเพื่อให้ นักศึกษาฝึกการเคารพกฎเกณฑ์การอยู่ ร่วมกันในสังคม การปฏิบัติตามขอบเขต ที่กำหนด นอกจากนั้น ยังมีประโยชน์ต่อ ตนเองทางด้านอื่น เช่น งานกิจกรรม เพื่อทักษะทางสังคม ความรับผิดชอบ ต่อตนเองและต่อสังคม รสนิยม ทักษะคิด บุคลิกภาพ จริยธรรม ตลอดจนการดำรง ชีวิตที่เหมาะสม

2. เสริมความพร้อมในการศึกษา โดยที่นิสิตนักศึกษามีพื้นฐานการเรียน ความพร้อมและภูมิหลังแตกต่างกัน งานบุคลากรนักศึกษาจึงจำเป็นต้อง จัดข้อมูลหน่วยงานบุคลากรเพื่อช่วย นักศึกษาโดยการจัดการปฐมนิเทศ เพื่อให้เข้าใจระบบการเรียน การลงทะเบียน การปรับตัวในมหาวิทยาลัย จัดพิมพ์ คู่มือการศึกษาแจกให้ จัดทุนการศึกษา ให้เพื่อลดความกังวลเรื่องภาระค่าใช้จ่าย

จัดหน่วยให้คำปรึกษาในกรณีที่มีความ คับข้องใจด้านการเรียน หรือด้านต่าง ๆ อันเป็นผลกระทบต่อการเรียน เพื่อให้ สุขภาพจิตที่ดีสามารถใช้เวลาเรียนอย่าง มีความสุข

3. อำนวยความสะดวกทั้งร่างกาย และจิตใจ นักศึกษาก็เหมือนกับคนทั่ว ๆ ไปที่มีปัญหาทางสุขภาพ พลานามัย และความคับข้องใจ ดังนั้น งานบุคลากร นักศึกษาจึงร่วมกันรับผิดชอบในการ ช่วยดูแลให้สามารถแก้ปัญหาทางด้าน สุขภาพกาย และสุขภาพจิตใจได้โดยจัด หน่วยอนามัยป้องกันรักษาโรคต่าง ๆ ตลอดจนช่วยเป็นหน่วยงานติดต่อ ประสานส่งสถานพยาบาล ส่วนทาง ด้านจิตใจ พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่ มีความเครียด ความกังวลค่อนข้างสูง สถาบันอุดมศึกษาที่มีความพร้อมจึง จัดหน่วยงานการให้คำปรึกษา เพื่อ เป็นแหล่งช่วยรักษาจิตให้นักศึกษามี ความสบายใจ ลดความเครียด ความ กังวลลงไปได้ เช่น มีสนามแบดมินตัน วอลเลย์บอล ฟุตบอล เทนนิส สระ ว่ายน้ำ หรือห้องออกกำลังกายที่ นักศึกษาจะมีสุขภาพดีได้ นอกจากการ จัดสิ่งแวดล้อมการจัดสถานที่ออกกำลังกายได้แล้ว

4. มหาวิทยาลัยยังคำนึงถึงเรื่อง โภชนาการอันเป็นผลกระทบต่อการ

พัฒนาการทางด้านสมอง และร่างกาย ของนักศึกษาอีกด้วย จึงมีมาตรการในการดูแลร้านอาหารที่สะอาด มีประโยชน์ ใต้บริการนักศึกษาตามที่ต่าง ๆ เพื่อความสะดวกสบาย ส่วนผู้ที่มีปัญหาการเงินก็ได้รับความช่วยเหลือตามสมควร เช่น สมาคมนิสิตเก่า จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้จัดอาหารกลางวันให้แก่นักศึกษาที่มีปัญหา

5. อำนาจความสะดวกด้านต่าง ๆ อันจำเป็นต่อชีวิตนักศึกษา โดยการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ในสถาบันอย่างเต็มที่ ในกรณีนี้มหาวิทยาลัยอาจจัดบริการต่าง ๆ เช่น บริการพิมพ์รายงาน และการรักษาความปลอดภัย เป็นต้น

6. สนับสนุนการปกครองระบอบประชาธิปไตย หน่วยงานบุคลากร นักศึกษาส่งเสริมให้นักศึกษาได้คุ้นเคย มีประสบการณ์ และการเรียนรู้เรื่อง การปกครองระบอบประชาธิปไตยผ่านทางกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้นักศึกษาใช้สิทธิ์ใช้เสียงในการเลือกตั้งองค์การนักศึกษา สภานักศึกษา ให้อำนาจหน้าที่รับผิดชอบการทำงานร่วมกัน การฝึกความสามารถในการประชุม การยอมรับทัศนะของผู้อื่นที่แตกต่างกัน การปฏิบัติส่วนใหญ่และการรักษาสีทธิเสรีภาพของกลุ่มชน

7. เตรียมบัณฑิตให้มีความพร้อมด้านวัฒนธรรม เศรษฐกิจ สังคมและการเมืองปัจจุบัน นักศึกษามีความสนใจด้านวัฒนธรรม เศรษฐกิจ สังคม และการเมืองน้อยมากงานบุคลากรนักศึกษา สนับสนุน ส่งเสริม การจัดกิจกรรมให้นักศึกษา หรือให้นักศึกษามีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ดังกล่าวให้มากขึ้น สังคมปัจจุบันที่มีสภาพเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาจึงทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงกับคนในสังคม โดยเฉพาะนิสิตนักศึกษา ที่ถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของมหาวิทยาลัย ซึ่งเป็นกลุ่มที่สนใจเข้าร่วมกิจกรรม แต่ปัจจุบันปรากฏว่านักศึกษามีส่วนเข้าร่วมกิจกรรมลดน้อยลง ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่า กิจกรรมนักศึกษาบางประเภท ไม่น่าสนใจ ดังนั้น การสร้างแรงจูงใจหรือกระตุ้นให้นิสิตนักศึกษาหันมาสนใจ เข้าร่วมกิจกรรมมากขึ้น จึงเป็นสิ่งที่สำคัญ เพื่อให้ นิสิตนักศึกษาเห็นคุณค่า ความสำคัญและความจำเป็นในการเข้าร่วมกิจกรรมนิสิต

บทบาทของกิจกรรมนักศึกษาต่อการพัฒนานักศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ สำเนาวิ ขจรศิลป์ (2542) ได้เสนอแนวทางในการพัฒนากิจกรรมนิสิต โดยการสร้างแรงจูงใจให้กับนิสิต

คือ สถาบันควรศึกษาสภาพและปัญหา เพื่อนำมาพัฒนา รูปแบบการจัดกิจกรรม นิสิตให้เกิดความเหมาะสมกับแต่ละองค์การ ควรจัดประชุมสัมมนาอาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อให้ทราบบทบาท นโยบาย วัตถุประสงค์ ของอาจารย์ที่ปรึกษา กิจกรรมอย่าง ชัดเจนควรมีการประชุมสัมพันธ์กิจกรรม นิสิตอย่างทั่วถึงและสม่ำเสมอ และควร จัดให้มีการประเมินผลกิจกรรมนิสิต เป็นประจำทุกปีการศึกษา เช่นเดียวกับ แนวคิดของ ชาญชัย อินทรประวัติ (2545, หน้า 4-6) ที่ได้กล่าวถึงการสร้าง แรงจูงใจหรือกระตุ้นให้นิสิตที่ไม่สนใจ กิจกรรมหันมาสนใจในกิจกรรมนิสิตนั้น อาจต้องใช้ยุทธวิธีต่าง ๆ เช่น จัดกิจกรรม ให้มีความหลากหลาย บริหารงานวิชาการ จัดระบบแนะแนว พัฒนาอาจารย์ที่ ปรึกษาจัดหาเครื่องอำนวยความสะดวก ต่าง ๆ และให้นิสิตรับรู้ถึงประโยชน์ ของกิจกรรม เป็นต้น (จิรวัดณ์ วีรังกร และคณะ. 2547) แม้ว่าจะมีผู้เห็น ประโยชน์และความสำคัญของกิจกรรม นิสิตนักศึกษาอยู่มาก และกิจกรรม นิสิตนักศึกษาก็คือสิ่งที่มียู่ในสถาบัน อุดมศึกษาทุก ๆ แห่ง แต่ในอีกด้านหนึ่ง ก็ยังมีคนที่เห็นว่ากิจกรรมนอกชั้นเรียน ต่าง ๆ นั้นไม่ได้เป็นเรื่องสำคัญอะไร มากนัก และการที่นิสิตนักศึกษาใช้พลัง

กายพลังใจทุ่มเทกันทำกิจกรรมนิสิต นักศึกษานั้น ก็อาจส่งผลเสียต่อการ เรียน อย่างไรก็ตาม ได้กล่าวแย้งไว้ว่า มีนิสิตนักศึกษาและศิษย์เก่าจำนวนมาก ที่เดียวที่รู้สึกว้า สำหรับพวกเขาแล้วการ เรียนรู้ที่ยิ่งใหญ่กว่านั้นเกิดขึ้นจากการ ที่พวกเขาได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมนิสิต นักศึกษาต่าง ๆ มากกว่าประสบการณ์ ที่จัดไว้ตามรูปแบบในชั้นเรียน ห้อง ปฏิบัติการ หรือห้องสมุด นอกจากนี้ กลุ่มนิสิตนักศึกษาต่าง ๆ และกิจกรรม นิสิตนักศึกษา ยังมีบทบาทสำคัญใน การประชาสัมพันธ์และการตลาดอีกด้วย สำหรับสถาบันอุดมศึกษา ดังนั้น กลุ่มนิสิตนักศึกษาและกิจกรรมนิสิต นักศึกษาเหล่านี้จึงกลายเป็นปัจจัยที่ สร้างชีวิตชีวาให้แก่สถาบัน

นอกจากนี้ (สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. 2536) กล่าวว่า ความสำคัญของสถาบัน อุดมศึกษาอยู่ที่การพัฒนาองค์ความรู้ ทางวิชาการ บทบาทหน้าที่ของ บุคคลที่อยู่ในสถาบันอุดมศึกษา หรือ มหาวิทยาลัยมิใช่อยู่ที่การประมวลและ การถ่ายทอดความรู้ทางด้านวิชาการ นั้น แต่อยู่ที่การพัฒนา/สร้างองค์ความรู้ ให้เกิดขึ้น การถ่ายทอดความรู้ทาง ด้านวิชาการนั้น บุคลากรในสถาบันการ ศึกษาทุกระดับสามารถทำได้และอาจ

ทำได้อย่างดี เพราะเป็นเพียงการบริโภคจดจำความรู้ที่มีอยู่แล้วไปถ่ายทอดเท่านั้น ซึ่งความรู้ที่ถ่ายทอดนั้น เป็นไปตามสภาพที่เป็นอยู่ ผู้ถ่ายทอดเป็นเพียงผู้รับไม่อยู่ในฐานะหรือไม่มีความรู้ความสามารถเพียงพอที่จะปรับปรุงเปลี่ยนแปลงอะไรได้มาก ความรู้ ความชำนาญที่ตนมีอยู่คือ ความสามารถในการถ่ายทอดเท่านั้น ดังนั้นในการพัฒนาประเทศจำเป็นอย่างยิ่งจะต้องพัฒนาสถาบันอุดมศึกษาและในการพัฒนาสถาบันอุดมศึกษา จำเป็นอย่างยิ่งต้องพัฒนาอาจารย์ ให้เป็นอาจารย์มหาวิทยาลัยที่แท้จริงมีความสามารถสูงในการประมวลผลและพัฒนาและถ่ายทอดความรู้แก่คนรุ่นหลังให้เป็นทรัพยากรมนุษย์ ที่จะไปพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้าอย่างต่อเนื่องตลอดไป

จากข้อมูลข้างต้น ทำให้ผู้วิจัยสนใจทำการศึกษามีส่วนร่วมในกิจกรรมของนิสิตวิทยาลัยการเมืองการปกครอง มหาวิทยาลัยมหาสารคาม เพื่อใช้ข้อมูลพัฒนารูปแบบกิจกรรมของนิสิตวิทยาลัยการเมืองการปกครองในปีต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาแรงจูงใจในการมีส่วนร่วมกิจกรรมของนิสิตวิทยาลัยการเมืองการปกครอง มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ในกิจกรรมทั้ง 5 ด้าน
2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมกิจกรรมระหว่างนิสิต สาขารัฐศาสตร์และสาขานิติศาสตร์ วิทยาลัยการเมืองการปกครอง มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
3. เพื่อศึกษาแนวทางการส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมให้มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการของนิสิตวิทยาลัยการเมืองการปกครอง มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

วิธีการศึกษา

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ซึ่งประชากรทั้งหมดเป็นนิสิตวิทยาลัยการเมืองการปกครอง มหาวิทยาลัยมหาสารคาม จำนวน 4,954 คน ผู้วิจัยได้สุ่มกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาโดยใช้สูตรการคำนวณตามวิธี (Taro Yamane) ในระดับความเชื่อมั่น 95% (บุญธรรมจิตต์อนันต์, 2540) ได้กลุ่มตัวอย่าง

จำนวน 370 คน เมื่อได้จำนวนขนาดกลุ่มตัวอย่างแล้ว นำมาคำนวณหาจำนวนขนาดกลุ่มตัวอย่างในแต่ละชั้นปี โดยการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (Proportional stratified random sampling) จากนั้นจึงใช้วิธีการเก็บข้อมูลโดยวิธีการสุ่มโควตา (Quota Sampling) โดยแจกแบบสอบถามนิสิตวิทยาลัยการเมืองการศึกษารัฐศาสตร์และนิติศาสตร์

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) ประกอบด้วย 5 ส่วน

ส่วนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลทั่วไป ได้แก่ เพศ ชั้นปีการศึกษา สาขาวิชา ผลการศึกษา ตำแหน่งปฏิบัติงาน

ส่วนที่ 2 เป็นแบบสอบถามแรงจูงใจในการเข้าร่วมกิจกรรมของนิสิตวิทยาลัยการเมืองการปกครอง จำนวน 25 ข้อ ทั้งเชิงบวกและเชิงลบเป็นคำถามชนิดเลือกตอบ โดยเป็นมาตราประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด มีค่าเท่ากับ 5, 4, 3, 2, และ 1 ตามลำดับ

ส่วนที่ 3 เป็นแบบสอบถามความสนใจในการเข้าร่วมกิจกรรมของนิสิตวิทยาลัยการเมืองการปกครอง โดยเป็นมาตราประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง

น้อย และน้อยที่สุด มีค่าเท่ากับ 5, 4, 3, 2, และ 1 ตามลำดับ

ส่วนที่ 4 เป็นคำถามแบบปลายปิด (Close-ended Question) การเข้ามีส่วนร่วมในกิจกรรมของนิสิตวิทยาลัยการเมืองการปกครอง โดย 2 ตัวเลือกคือ ได้เข้าร่วม และไม่ได้เข้าร่วม

ส่วนที่ 5 เป็นคำถามแบบปลายเปิด (Open-ended Question) ให้นิสิตแสดงความคิดเห็นของปัญหาและข้อเสนอแนะอื่นๆ

การเก็บข้อมูลผู้วิจัยได้แจกแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 370 ชุด และได้รับตอบกลับ จำนวน 370 ชุด จากที่ได้รับแบบสอบถามกลับคืน จากนั้นนำข้อมูลที่ได้อิงวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ร้อยละ (%) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) สถิติ t-test เปรียบเทียบความสนใจการเข้าร่วมกิจกรรมที่มีสาขาแตกต่างกัน

สรุปผลการวิจัย

1. จากนิสิตวิทยาลัยการเมืองการปกครองที่กำลังศึกษาอยู่ชั้นปีที่ 1 ถึงชั้นปีที่ 5 ปีการศึกษา 2554 ได้กลุ่ม

ตัวอย่างทั้งสิ้น จำนวน 370 คน โดยนิสิตส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 250 คน คิดเป็นร้อยละ 67.6 และเป็นเพศชาย จำนวน 120 คน คิดเป็นร้อยละ 32.4 นิสิตส่วนใหญ่เป็นนิสิตที่กำลังศึกษาในระดับชั้นปีที่ 1 จำนวน 149 คน คิดเป็นร้อยละ 40.3 รองลงมาอยู่ในระดับชั้นปีที่ 2 และชั้นปีที่ 3 จำนวน 77 คน คิดเป็นร้อยละ 20.8 และน้อยที่สุดเป็นนิสิตระดับชั้นปีอื่นๆ จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 4.1 ส่วนใหญ่เป็นนิสิตสาขาการเมืองการปกครอง จำนวน 155 คน คิดเป็นร้อยละ 41.9 รองลงมาเป็นนิสิตสาขารัฐประศาสนศาสตร์ จำนวน 102 คน และน้อยที่สุดเป็นนิสิตสาขานิติศาสตร์และสิทธิมนุษยชนศึกษา จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 2.9 โดยนิสิตส่วนใหญ่มีระดับผลการเรียนระหว่าง 2.51 – 3.00 จำนวน 151 คน คิดเป็นร้อยละ 40.8 รองลงมาเป็นผลการเรียนระหว่าง 2.01 – 2.50 จำนวน 144 คน คิดเป็นร้อยละ 38.9 และน้อยที่สุดเป็นผลการเรียนต่ำกว่า 2.00 จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 1.6 ส่วนใหญ่จะเป็นนิสิตวิทยาลัยการเมืองการปกครอง จำนวน 329 คน คิดเป็นร้อยละ 88.7 รองลงมาจะปฏิบัติงานในกรรมการประจำสาขา เช่น ประธาน

สาขา เลขานุการประจำสาขา ฯลฯ จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 4.1 และน้อยที่สุดปฏิบัติงานเป็นสโมสรนิสิตวิทยาลัยฯ เช่น นายกสโมสรช อุปนายกฯ เลขานุการฯ จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 1.1

2. นิสิตวิทยาลัยการเมืองการปกครองมีแรงจูงใจในการเข้าร่วมกิจกรรมจากปัจจัยต่างๆ ปีการศึกษา 2554 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ซึ่งแรงจูงใจเชิงบวกในการเข้าร่วมกิจกรรมของนิสิตวิทยาลัยการเมืองฯ อยู่ในระดับมาก เช่น การเข้าร่วมกิจกรรมทำให้รู้จักเพื่อนมากขึ้นและมีโอกาสสร้างความสัมพันธ์อันดีกับบุคคลอื่นๆ การเข้าร่วมกิจกรรมทำให้มีมุมมองกว้างขึ้น การเข้าร่วมกิจกรรมทำให้ได้ฝึกฝนในการทำงานร่วมกับผู้อื่น ส่วนประเด็นที่มีแรงจูงใจเชิงลบทำให้นิสิตวิทยาลัยการเมืองฯ ไม่เข้าร่วมกิจกรรม อยู่ในระดับมาก เช่น การวางแผนดำเนินกิจกรรมกับปฏิทิน การศึกษาไม่เหมาะสม กิจกรรมซ้อนทับระยะเวลาการเรียน/สอบ การเข้าร่วมกิจกรรมทำให้ต้องใช้จ่ายเงินของตัวเองในบางครั้ง และโดยภาพรวม แรงจูงใจในการเข้าร่วมโครงการ/กิจกรรมด้านต่างๆ ของนิสิตวิทยาลัยการเมืองการปกครอง อยู่ในระดับมาก (ตาราง 1)

ตารางที่ 1 นิสิตระดับปริญญาตรี วิทยาลัยการเมืองการปกครอง มหาวิทยาลัยมหาสารคาม มีแรงจูงใจในการเข้าร่วมกิจกรรมจากปัจจัยต่างๆ

แรงจูงใจในการเข้าร่วมกิจกรรม	$\bar{X}$	S	ระดับความคิดเห็น
1. การเข้าร่วมกิจกรรมทำให้รู้จักเพื่อนมากขึ้นและมีโอกาสสร้างความสัมพันธ์กับบุคคลอื่นๆ	4.13	0.80	มาก
2. การเข้าร่วมกิจกรรมทำให้ได้ฝึกฝนในการทำงานร่วมกับผู้อื่น	4.02	0.77	มาก
3. การเข้าร่วมกิจกรรมทำให้มีมุมมองกว้างขึ้น	4.03	0.79	มาก
4. การเข้าร่วมกิจกรรมทำให้ต้องใช้จ่ายเงินของตัวเองในบางครั้ง	3.52	0.87	มาก
5. การวางแผนดำเนินกิจกรรมกับปฏิทินการศึกษาไม่เหมาะสม กิจกรรมซ้อนกับระยะเวลาการเรียน/สอบ	3.48	0.87	ปานกลาง
รวม	3.70	0.35	มาก

3. นิสิตวิทยาลัยการเมืองการปกครองที่เข้ามีส่วนร่วมในโครงการ/กิจกรรมกิจกรรมต่างๆ ปีการศึกษา 2554 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าโครงการ/กิจกรรมที่นิสิตวิทยาลัยการเมืองฯ มีส่วนร่วมเข้าร่วมโครงการ/กิจกรรมมากที่สุด คือ พิธีไหว้ครูวิทยาลัยการเมืองฯ ลอยกระทงมหาวิทยาลัยฯ ก้าวแรกก้าวใหม่ 24 มิถุนายนสถาปนาวิทยาลัยการเมืองการปกครองส่วนประเด็นที่นิสิตวิทยาลัยการเมืองฯ

มีส่วนร่วมในการเข้าร่วมโครงการ/กิจกรรมน้อยที่สุด คือ วิทยาลัยฯ เป็นกำลังใจให้ผู้ด้อยโอกาส ปี 2 วันเด็กแห่งชาติ โดยรวมการมีส่วนร่วมในการเข้าร่วมโครงการ/กิจกรรมต่างๆ ของนิสิตวิทยาลัยการเมืองการปกครองตามความเหมาะสมของระยะเวลาในการจัดโครงการ/กิจกรรม และความสนใจในระหว่างกลุ่มเพื่อน และแต่ละสาขาวิชาในการเข้าร่วมในการจัดกิจกรรม (ตาราง 2)

ตารางที่ 2 นิสิตระดับปริญญาตรี วิทยาลัยการเมืองการปกครอง มหาวิทยาลัยมหาสารคาม การมีส่วนร่วมในการเข้าร่วมของโครงการ/กิจกรรมต่างๆ

การมีส่วนร่วมในการเข้าร่วมโครงการ/กิจกรรม	เข้าร่วม	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. 24 มิถุนายน สถาปนาวินิจฉัย	264	71.4
2. วิทยาลัยเป็นกำลังใจให้ผู้ต่ออายุโอกาส ปี 2	94	25.4
3. วันเด็กแห่งชาติ	95	25.7
4. พิธีไหว้ครูวิทยาลัย	282	76.2
5. ลอยกระทงมหาวิทยาลัย	265	71.6
6. ก้าวแรก ก้าวใหม่	264	71.4

4. การเปรียบเทียบความสนใจเข้าร่วมโครงการ/กิจกรรมต่างๆ ด้านศิลปวัฒนธรรม สาขารัฐศาสตร์มากกว่า สาขานิติศาสตร์ อย่างมีนัยสำคัญทาง

สถิติที่ระดับ 0.05 และด้านวิชาการ ด้านบำเพ็ญประโยชน์ ด้านคุณธรรม จริยธรรม และด้านกีฬา ทั้ง 4 ด้านไม่แตกต่างกัน (ตาราง 3)

ตารางที่ 3 การเปรียบเทียบความสนใจการเข้าร่วมโครงการ/กิจกรรมด้านต่างๆ ของนิสิตวิทยาลัยการเมืองการปกครอง มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ที่มีสาขาแตกต่างกัน (t-test)

ความสนใจเข้าร่วมโครงการ/กิจกรรม	รัฐศาสตร์		นิติศาสตร์		t	p-value
	$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S		
1. ด้านวิชาการ เพื่อส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างนิสิตและส่งเสริมงานวิชาการนิสิต	3.71	0.69	3.69	0.65	0.180	0.857
2. ด้านบำเพ็ญประโยชน์ เพื่อส่งเสริมการบำเพ็ญประโยชน์ของนิสิต	3.72	0.76	3.64	0.74	0.897	0.371
3. ด้านศิลปวัฒนธรรม เพื่อส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม	3.85	0.68	3.70	0.61	2.003	0.046
4. ด้านกีฬา เพื่อส่งเสริมการกีฬาและนันทนาการ	3.79	0.70	3.68	0.68	1.363	0.175
5. ด้านคุณธรรม จริยธรรม เพื่อส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมตามคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนิสิต	3.77	0.86	3.62	0.70	1.653	0.100
โดยรวม	3.77	0.62	3.67	0.53	1.524	0.128

5. มหาวิทยาลัยต้องมีการส่งเสริมให้มีการจัดกิจกรรมนิสิตต่างๆ อย่างเหมาะสมและครบถ้วนภาพรวมของทุกกิจกรรม ทางวิทยาลัยการเมือง การปกครองและสโมสรนิสิตวิทยาลัยฯ ได้ดำเนินการจัดขึ้นเป็นประจำปีการศึกษา 2554 เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนกิจกรรมเสริมนอกเหนือจากหลักสูตรที่นิสิตต้องศึกษาในชั้นเรียนนั้น นิสิตส่วนใหญ่เล็งเห็นความสำคัญว่ามีประโยชน์และสนใจเข้าร่วมในระดับหนึ่ง การประชาสัมพันธ์ล่วงหน้าและทั่วถึงทุกช่องทางในการติดต่อสื่อสาร โดยปัจจุบันนี้สังคมออนไลน์มีบทบาทต่อการเข้าถึงข่าวสารของนิสิต เช่น Facebook เพิ่มขึ้น

อภิปรายผล

1. นิสิตวิทยาลัยการเมืองการปกครองมีแรงจูงใจในการเข้าร่วมกิจกรรมจากปัจจัยต่างๆ ปีการศึกษา 2554 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ซึ่งแรงจูงใจเชิงบวกในการเข้าร่วมกิจกรรมของนิสิตวิทยาลัยการเมืองฯ อยู่ในระดับมาก เช่น การเข้าร่วมกิจกรรมทำให้รู้จักเพื่อนมากขึ้นและมีโอกาสสร้างความสัมพันธ์อันดีกับบุคคลอื่นๆ การเข้าร่วมกิจกรรม

ทำให้มีมุมมองกว้างขึ้น การเข้าร่วมกิจกรรมทำให้ได้ฝึกฝนในการทำงานร่วมกับผู้อื่น เช่นเดียวกับ กนต์ธร ชานี ประศาสน์ (บทคัดย่อ: 2543) กล่าวว่า นักศึกษาของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารีได้รับประโยชน์จากการเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษา ด้านการทำงานและการเข้าสังคม อยู่ในระดับดี ส่วนประเด็นที่มีแรงจูงใจเชิงลบทำให้นิสิตวิทยาลัยการเมืองฯ ไม่เข้าร่วมกิจกรรม อยู่ในระดับมาก เช่น การวางแผนดำเนินการกิจกรรมกับปฏิทินการศึกษาไม่เหมาะสม กิจกรรมซ้อนกับระยะเวลาการเรียน/สอบ สอดคล้องกับงานวิจัยของ เกรียงไกร อนุจारी (2547, หน้า 73) การกำหนดปฏิทินและตารางเรียน สถานศึกษาควรกำหนดปฏิทินและตารางเรียนให้นักศึกษามีเวลาว่างตรงกันโดยจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีให้ชัดเจน ตลอดจนมีระบบประสานงานที่ดี มีการประชาสัมพันธ์ที่ทั่วถึง

2. นิสิตวิทยาลัยการเมืองการปกครองมีความสนใจในการเข้าร่วมกิจกรรมของโครงการ/กิจกรรมต่างๆ ปีการศึกษา 2554 จาก อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า โครงการ/กิจกรรมที่นิสิตวิทยาลัยการเมืองฯ เช่น พิธีไหว้ครูวิทยาลัย

การเมืองฯ ก้าวแรกก้าวใหม่ COPAG GAMES 54 ส่วนประเด็นที่นิสิตวิทยาลัยการเมืองฯ สนใจเข้าร่วมโครงการ/กิจกรรมน้อย เช่น วันเด็กแห่งชาติ วันขอบคุณนักกิจกรรม และโดยภาพรวม นิสิตวิทยาลัยการเมืองการปกครองให้ความสนใจในโครงการ/กิจกรรม แตกต่างจากมหาวิทยาลัยอื่นๆ เนื่องจากวันเวลาในการจัดกิจกรรมและเนื้อหาของกิจกรรมแตกต่างกันไปตามความต้องการของสโมสรนิสิตฯ และนิสิตวิทยาลัยฯ จะนิยมจัดกิจกรรม ตามผลการวิจัยกิจกรรม ด้านศิลปวัฒนธรรมที่นิสิตกลุ่มเป้าหมายสนใจเข้าร่วมเป็นส่วนมากนั้น เป็นปัจจัยที่วัฒนธรรมท้องถิ่นของพื้นที่ตั้งมหาวิทยาลัยฯเป็นส่วนประกอบร่วม

3. ด้านการมีส่วนร่วมในการเข้าร่วมของโครงการ/กิจกรรมต่างๆของนิสิตระดับปริญญาตรี วิทยาลัยการเมืองการปกครอง มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ไม่แตกต่างกัน ทั้งสาขารัฐศาสตร์และสาขานิติศาสตร์ ซึ่งกิจกรรมที่ทั้ง 2 สาขา เข้ามีส่วนร่วมมาก เช่น พิธีไหว้ครู วิทยาลัยการเมืองการปกครอง และลอบกระทงมหาวิทยาลัยฯ เป็นต้น ศิลปวัฒนธรรม ส่วนประเด็นรายด้านกิจกรรม 5 ด้าน โครงการ/กิจกรรมด้านศิลปวัฒนธรรม เพื่อส่งเสริมศิลป

วัฒนธรรมมาก ด้านคุณธรรม จริยธรรม เพื่อส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมตามคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนิสิต ส่วนประเด็นการมีส่วนร่วมโครงการ/กิจกรรมน้อยที่สุดคือ ด้านบำเพ็ญประโยชน์ เพื่อส่งเสริมการบำเพ็ญประโยชน์ของนิสิตวิทยาลัยการเมืองการปกครองจึงควรสนับสนุนการมีส่วนร่วมของกิจกรรมนิสิตด้านบำเพ็ญประโยชน์มากขึ้น โดยสร้างแรงจูงใจในลักษณะต่างๆ เพื่อกระตุ้นให้นิสิตสนใจเข้าร่วมกิจกรรมมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย สุนทรปราบเขต (บทคัดย่อ: 2547) ได้ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของนักศึกษาในกิจกรรมนักศึกษา กรณีศึกษาวิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร พบว่า นักศึกษามีส่วนร่วมในกิจกรรมนักศึกษามากที่สุดในด้านศิลปวัฒนธรรม ดังนั้น ในการจัดกิจกรรมในด้านศาสนาและศิลปวัฒนธรรม จึงเป็นส่วนที่ช่วยให้นักศึกษามีการพัฒนาทางด้าน จิตใจ พัฒนา จริยธรรม พัฒนาคุณธรรม พัฒนาสติปัญญา พัฒนาความคิด ฯลฯ เพื่อนำไปสู่หนทางการเรียนในสายวิชาการที่เป็นเลิศควบคู่กับการเป็นนักเรียนที่มีคุณธรรมและเป็นคนดี

4. ด้านการมีส่วนร่วมในการเข้าร่วมของโครงการ/กิจกรรมต่างๆ ด้าน

คุณธรรม จริยธรรม สาขารัฐศาสตร์ มากกว่าสาขานิติศาสตร์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และด้านวิชาการ ด้านบำเพ็ญประโยชน์ ด้านศิลปวัฒนธรรม และด้านกีฬา ทั้ง 4 ด้านไม่แตกต่างกัน เนื่องจาก 2 สาขา คือ สาขารัฐศาสตร์และสาขานิติศาสตร์ มีโครงการ/กิจกรรมที่สามารถดำเนินการจัดโครงการ/กิจกรรมด้วยสาขาของตนเองสังกัดได้โดยไม่ต้องผ่านสโมสรนิสิตฯ เป็นผู้ดำเนินกิจกรรมหลัก ซึ่งทางสาขาต้องดำเนินขั้นตอนตามระเบียบ โดยผ่านผู้บริหารวิทยาลัยการเมืองการปกครองเห็นชอบอนุมัติให้จัดโครงการ/กิจกรรมนั้นๆ ได้ตามงบประมาณที่ทางวิทยาลัยฯ ได้จัดสรรให้แต่ละสาขาไว้แล้วตามปีงบประมาณ ดังนั้น หลายๆ โครงการ/กิจกรรม ทั้ง 2 สาขาจึงไม่ต้องเข้ามีส่วนร่วมในทุกๆ โครงการ/กิจกรรม ขึ้นอยู่กับความพึงพอใจของตัวบุคคล และแรงจูงใจจากแต่ละโครงการ เช่น ด้านวิชาการ โครงการที่เชิญวิทยากรพิเศษมาบรรยายความรู้ อาจจะมีสิ่งจูงใจ คือ คณะแผนการสรุปประเด็นสำคัญ จากเรื่องที่บรรยายเป็นคะแนนเก็บในรายวิชาต่างๆ หรือกิจกรรมประชุมเชียร์ของนิสิตชั้นปีที่ 1 และตัวแทนชั้นปีอื่น

ในการปฏิบัติงาน (STAFF) โดยมีสมุดในการเข้ากิจกรรม เพื่อเกิดการกระตุ้นให้นิสิตสนใจเข้าร่วมกิจกรรมดังกล่าว

5. มหาวิทยาลัยต้องมีการส่งเสริมให้มีการจัดกิจกรรมนิสิตต่างๆ อย่างเหมาะสมและครบถ้วน กิจกรรมนิสิต หมายถึง กิจกรรมเสริมหลักสูตรที่ดำเนินการทั้งโดยมหาวิทยาลัย และโดยองค์กรนิสิตเป็นกิจกรรมที่ผู้เข้าร่วมมีโอกาสได้รับการพัฒนาสติปัญญา สังคม อารมณ์ ร่างกายและคุณธรรม จริยธรรม สอดคล้องกับคุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์ 5 ประการ (มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2555) ภาพรวมของทุกกิจกรรมทางวิทยาลัยการเมืองการปกครองและสโมสรนิสิตวิทยาลัยฯ ได้ดำเนินการจัดขึ้นเป็นประจำปีการศึกษา 2554 เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนกิจกรรมเสริม นอกเหนือจากหลักสูตรที่นิสิตต้องศึกษาในชั้นเรียนนั้น นิสิตส่วนใหญ่เล็งเห็นความสำคัญว่า มีประโยชน์และสนใจเข้าร่วมในระดับหนึ่ง การประชาสัมพันธ์ล่วงหน้าและทั่วถึงทุกช่องทางในการติดต่อสื่อสาร โดยปัจจุบันนี้สังคมออนไลน์มีบทบาทต่อการเข้าถึงข่าวสารของนิสิต เช่น Facebook เพิ่มมากขึ้น

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาวิจัย เรื่อง “การมีส่วนร่วมในกิจกรรมของนิสิตวิทยาลัยการเมืองการปกครอง มหาวิทยาลัยมหาสารคาม” ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะที่เป็นผลมาจากการวิจัย ดังนี้

แรงจูงใจในการกระตุ้นให้นิสิตวิทยาลัยการเมืองการปกครองได้เข้าร่วมทำกิจกรรม/โครงการต่าง ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลก็เป็นปัจจัยหนึ่งที่จูงใจให้นิสิตเข้าร่วม โดยเฉพาะนิสิตชั้นปีที่ 1 หรือ Freshy ที่มีความสนใจเข้าร่วมกิจกรรม/โครงการที่ทั้งทางวิทยาลัยการเมืองการปกครองและทางมหาวิทยาลัยจัดขึ้นตลอดทั้งปีการศึกษา นิสิตบางคนจากนักเรียนทั้งโรงเรียนเข้าศึกษาโดยไม่มีเพื่อนเลย การเข้าร่วมกิจกรรมจึงเป็นหนทางหนึ่งในการหาเพื่อนต่างสาขาวิชา ต่างคณะ และในอีกแง่มุมหนึ่งที่นิสิตได้ให้ข้อเสนอแนะเชิงบวก คือ การฝึกฝนการทำกิจกรรมรวมกับผู้อื่น และการแบ่งงานกันตามความสามารถหรือความถนัดของแต่ละคน เพื่อดำเนินที่ได้รับมอบหมายให้สำเร็จลุล่วง ส่วนปัจจัยเชิงลบที่ทำให้นิสิตชั้นปีอื่นไม่ค่อยเข้าร่วมกิจกรรม คือ กิจกรรม/โครงการจัดขึ้นในช่วงเดียวกับการมีการ

เรียนการสอน หรือช่วงเวลาสอบ เป็นผลให้ในบางกิจกรรม/โครงการนิสิตที่สนใจเข้าร่วมมีจำนวนน้อย จึงอยากให้กระตุ้นโดยสิ่งจูงใจ เช่น โบนัสประกาศนียบัตร เป็นต้น

และเมื่อเปรียบเทียบระหว่างนิสิต 2 ศาสตร် คือ รัฐศาสตร์และนิติศาสตร์ นั้น ภาพรวมไม่แตกต่างกัน ด้านศิลปวัฒนธรรม เช่น พิธีไหว้ครูซึ่งเป็นพิธีที่มีการสืบทอดกันอย่างยาวนานและนิสิตทุกชั้นปีมีความสนใจเข้าร่วมเป็นจำนวนมากทุกปี ซึ่งในพิธีไหว้ครูทางมหาวิทยาลัยและวิทยาลัยฯ ได้ยกเลิกการเรียนการสอนและการสอบ ซึ่งเป็นผลดีที่นิสิตทุกชั้นปีได้เข้าร่วม และอาจจะเป็นแรงจูงใจหนึ่งที่ทำให้นิสิตส่วนใหญ่เข้าร่วมกิจกรรม/โครงการ ส่วนด้านบำเพ็ญประโยชน์ที่มีผู้เข้าร่วมน้อย เช่น การบริจาคโลหิต นิสิตส่วนใหญ่มีกิจวัตรการพักผ่อนไม่ตรงเวลา การรับประทานอาหารเข้าก่อนบริจจาคฯ การรักษาสุขภาพให้สมบูรณ์แข็งแรงก่อนบริจาค 7 วัน นั่นก็เป็นเรื่องที่ยากลำบากสำหรับนิสิตหลายคน และสาเหตุให้นิสิตไม่สามารถร่วมบำเพ็ญประโยชน์ได้หรือวันเด็กแห่งชาติที่จะจัดขึ้นทุกเสาร์ที่ 2 ของเดือนทำให้นิสิตส่วนใหญ่ไม่สามารถเข้าร่วมกิจกรรมได้ เว้นแต่เป็น

นิสิตที่มีตำแหน่งปฏิบัติงานในองค์การ นิสิตหรือสโมสรนิสิตฯ จึงเป็นผลให้บาง กิจกรรมที่สำคัญแต่ขาดผู้สนใจเข้าร่วม น้อยก็ต้องยกเลิกกิจกรรม/โครงการไป

เพื่อให้การจัดกิจกรรม/โครงการ เป็นไปด้วยดีควบคู่กับการศึกษาเล่าเรียนทางวิทยาลัยฯ จึงมีการจัดโครงการ ทิวหรือการเรียนเสริมการเรียนในชั้นเรียน เพื่อให้ให้นิสิตที่เรียนตามไม่ทันหรือ ให้นิสิตที่ต้องการทบทวนความรู้ของตน แต่ทางวิทยาลัยฯไม่สามารถจัดการ ทิวให้ได้ทุกวิชา ซึ่งโครงการทิวนี้ยัง นำร่อง 2 ปี ผลการตอบรับอยู่ในระดับดี และคาดว่าจะดำเนินการต่อไปเช่นทุก โครงการ

ประกาศคุณูปการ

ผู้วิจัยได้รับความกรุณา ช่วยเหลือ และแนะนำเป็นอย่างดีจากรองศาสตราจารย์ สีดา สอนศรี คณบดีวิทยาลัยการเมือง การปกครอง และอาจารย์เชิงชาญ จงสมชัย ที่ให้คำปรึกษา ตรวจสอบและแนะนำ การแก้ไขแบบสอบถามของงานวิจัยครั้งนี้ ให้มีความถูกต้อง สมบูรณ์ยิ่งขึ้น คณะผู้วิจัยจึงขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอขอบคุณ คณะผู้วิจัยที่ให้กำลังใจ และช่วยเหลือกันอย่างดีเยี่ยมในการ พยายามสร้างสรรค์งานวิจัยให้ออกมา ได้ในครั้งนี้

คุณค่าและประโยชน์จากการศึกษา วิจัยนี้ขอมอบให้วิทยาลัยการเมืองการ ปกครอง มหาวิทยาลัยมหาสารคาม และ ผู้มีพระคุณทุกท่าน

เอกสารอ้างอิง

- กนต์ธร ขำนิประศาสน์ และคณะ. (2543). *กิจกรรมนักศึกษาและการมีส่วนร่วมของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี ปีการศึกษา 2542*. นครราชสีมา: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี.
- เกรียงไกร อนุจारी. (2547). *การพัฒนาการจัดกิจกรรมนักศึกษาชมรมวิชาชีพ ช่วงยนต์วิทยาลัยเทคนิคเชียงใหม่ราย. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา)*. เชียงราย: มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ราย.
- จิรวัดณ์ วีรังกรและคณะ. (2547). *การศึกษาวเคราะห์รูปแบบที่เหมาะสมในการพัฒนาบัณฑิตอุตสาหกรรมไทย*. สำนักงานมาตรฐานและประเมินผลอุดมศึกษาสำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา กรุงเทพฯ.
- ชาญชัย อินทรประวัตติ. (2545). *หัวใจของงานกิจการนักศึกษา*. เอกสารประกอบการสัมมนากระบวนการบวบทศน์และกลยุทธ์ในการพัฒนานิสิตนักศึกษา บางเส้นทางปฏิรูปการเรียนรู้. กรุงเทพฯ.
- บุญธรรม จิตต์อนันต์. (2540). *การวิจัยทางสังคมศาสตร์*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: บริษัทเท็กซ์ แอนด์ เจอร์นัล พับลิเคชั่น จำกัด.
- มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. (2555). *คู่มือการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน วงรอบปีการศึกษา 2555 มหาวิทยาลัยมหาสารคาม*. มหาสารคาม.
- สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. (2536). *ความเป็นอิสระของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐกับความมั่นคง ทางด้านเศรษฐกิจและสังคม*. กรุงเทพฯ: วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร.
- สุนทร ปราบเขต. (2547). *การมีส่วนร่วมของนักศึกษาในกิจกรรมนักศึกษา กรณีศึกษาวิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร ตรัง, ตรัง: วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร*.
- สำเนาวิ ขจรศิลป์. (2542ก). *มิติใหม่ของกิจการนักศึกษา 2. การพัฒนานักศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 2)*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต.
- โสภณ อรุณรัตน์. (2542). *รายงานการวิจัยเรื่อง สภาพปัญหาและความต้องการในการดำเนินการด้านกิจกรรมนักศึกษา*. เชียงใหม่: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

Astin, A. W. (1996). Involvement in learning revisited: Lessons we have learned.

Journal of College Student Personnel, 37, 123-134.

Stroup, H. (1965). *Toward a philosophy of student activities*. Minneapolis, MN:

University of Minnesota Press.

ปัจจัยที่มีผลต่อแรงจูงใจในการทำวิจัยของอาจารย์มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย

Factors Affecting Research Motivation of Instructors of Rajamangala University of Technology Srivijaya

สุวรรณ พรหมเขต¹, บุญบรรจง สายลาด¹, รัตรี อุบลกาญจน์²
Suwan Promkhet¹, Boonbanjong Sailad¹, Ratre Ubonkan²

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีจุดประสงค์ 1) เพื่อศึกษาแรงจูงใจในการทำงานวิจัย 2) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลและปัจจัยเงื่อนไขในการทำงานวิจัย 3) เพื่อศึกษาสภาพปัญหาอุปสรรคในการทำวิจัย กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาคืออาจารย์มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย ที่เคยทำงานวิจัย ใน 3 วิทยาเขต คือ จังหวัดสงขลา จังหวัดนครศรีธรรมราช และจังหวัดตรัง จำนวน 260 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแบบสอบถามและวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าไคสแควร์ (χ^2) ผลการวิจัย พบว่า 1) ระดับแรงจูงใจในการทำงานของอาจารย์โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับ มาก (3.53 ± 0.60) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า แรงจูงใจในการทำงานด้านโอกาสที่จะประสบผลสำเร็จในอนาคตมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด (3.89 ± 0.65), รองลงมาคือ ด้านความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน (3.63 ± 0.63) และด้านสภาพเงื่อนไขในการทำงาน (3.60 ± 0.55) ตามลำดับ 2)

¹ สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย

² คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช

¹ Research and Development Rajamangala University of Technology Srivijaya

² Faculty of Agriculture Rajamangala University of Technology Srivijaya

ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล ด้านอายุ และ ประสบการณ์ มีความสัมพันธ์กับแรงจูงใจในการทำวิจัย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ปัจจัยเกื้อหนุนการทำวิจัยด้านงบประมาณสนับสนุน ด้านนโยบายและการบริหารงานด้านการวิจัย ด้านภาระงานสอน และด้านพื้นที่ปฏิบัติงานมีความสัมพันธ์ กับแรงจูงใจในการทำงานวิจัย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เช่นกัน และ 3) สภาพปัญหาและอุปสรรคในการทำวิจัยที่พบมากที่สุด ได้แก่การเบิกจ่ายงบประมาณทุนสนับสนุนยุ่งยาก (ร้อยละ 61.2) รองลงมาคือ เป็นภาระงานสอนมากหรืองานอื่น ๆ มากเกินไป (ร้อยละ 51.5) และไม่ได้รับการสนับสนุนหรือขาดอุปกรณ์ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย (ร้อยละ 29.6) ตามลำดับ

คำสำคัญ: แรงจูงใจ, การทำวิจัย

Abstract

The objectives of this research were (1) to study the levels of motivation for research work, (2) to elucidate the relationship between personal and supporting factors for research work and (3) to examine problems for research work of lecturers of the Rajamangala University of Technology Srivijaya (RMUTSV). Data were collected by using questionnaire from 260 lecturers in three campuses; Songkhla, Nakorn Si Thammarat and Trang, at RMUTSV. The result showed that the lecturers of RMUTSV had an overall motivation in a high level with averaging for 3.53 ± 0.60 . The motivation for successful in their profession has the highest score (3.89 ± 0.65) following with the relationship between co-workers (3.63 ± 0.63) and the condition for working (3.60 ± 0.55), respectively. The relationship between personal factors in working life and experience had a highly significant relationship with motive force for conducting the research work ($P < 0.05$). As well as the relationship between factors supporting the condition for conducting the research on budget supporting, research policy, administration, teaching load and working area had the significant ($P < 0.05$) relationship with

motivation for conducting the research. The most obstruction for conducting the research are the process for budget disbursement (61.20%), teaching load (51.50%) and lack of supporting of the infrastructure for research work(29.60%), respectively.

Keywords: Motivation, Research

บทนำ

การวิจัยถือเป็นกิจกรรมพัฒนาปัญญา เพื่อเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจของมนุษย์เพื่อนำไปปรับปรุงและพัฒนาวิถีการดำรงชีวิตทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และวัฒนธรรม ให้ดีขึ้น ทั้งยังใช้ในการปรับตัวเองให้เข้ากับ การเปลี่ยนแปลงของธรรมชาติและอารยธรรมของโลกที่เปลี่ยนแปลงไป ได้เป็นอย่างดี การวิจัยจึงมีบทบาทต่อการพัฒนาประเทศในด้านต่างๆ ทั้งต่อการพัฒนาในส่วนเฉพาะตัวมนุษย์เองหรือแม้แต่ด้านสังคม วัฒนธรรม วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี การค้าระหว่างประเทศ การเมืองการปกครอง และทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ผลการวิจัยที่ผ่านมาช่วยให้ประเทศไทยสามารถพัฒนาพึ่งพาตนเองในทางปัญญาได้ในระดับหนึ่ง และยังเป็นการสร้างรากฐานของการพัฒนาประชากรชาวไทยให้สามารถเข้าใจปัญหาของ

ประเทศและร่วมมือกันเพื่อแก้ปัญหาอุปสรรคต่างๆ

สำหรับการวิจัยกับสถาบันอุดมศึกษาถือเป็นหัวใจสำคัญ เพราะเป็นกระบวนการศึกษาค้นคว้าหาความรู้ อย่างมีระบบระเบียบวิธีที่เชื่อถือได้ องค์ความรู้ที่ได้สามารถประยุกต์ใช้ประกอบการเรียนการสอน และพัฒนาประเทศไทย รัฐบาลได้กำหนดนโยบายและยุทธศาสตร์การวิจัยของชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ.2555 – 2559) ประกอบด้วย 10 กลยุทธ์การวิจัย กลยุทธ์ที่ 1 เพื่อปฏิรูปการศึกษา กระบวนการเรียนการสอนทั้งในและนอกระบบ ตลอดจนการพัฒนา ระบบการเรียนรู้ด้วยตนเอง ระบบการเรียนรู้ตลอดชีวิต ที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตในแต่ละท้องถิ่น (สำนักงานคณะกรรมการการวิจัยแห่งชาติ : 2555) และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 บังคับใช้ สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (ทบวงมหาวิทยาลัย เดิม) ในฐานะหน่วยงานต้นสังกัดที่ทำ

หน้าที่กำกับดูแลสถาบันอุดมศึกษา ได้ประกาศใช้ เรื่องระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา ภายในระดับอุดมศึกษา พ.ศ.2545 เพื่อใช้เป็นแนวปฏิบัติให้ทบวงมหาวิทยาลัย สนับสนุนและส่งเสริมการจัดทำระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในตามภารกิจหลักของสถาบันอุดมศึกษาให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล รวมทั้งให้มีการประเมินผลและติดตามตรวจสอบคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาจากภายใน หรือโดยหน่วยงานต้นสังกัดที่มีหน้าที่กำกับดูแลสถาบันการศึกษาเพื่อเตรียมความพร้อมสำหรับการประเมินคุณภาพจากภายนอก รวมถึงสนับสนุนให้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการประกันคุณภาพภายในระดับอุดมศึกษาขึ้นในแต่ละคณะวิชาหรือสถาบันอุดมศึกษา เพื่อกำหนดนโยบายหลักเกณฑ์ แนวทาง วิธีการตรวจสอบและประเมินระบบกลไกและประเมินผลการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาภายในของแต่ละคณะวิชาหรือสถาบันอุดมศึกษาโดยตัวบ่งชี้ ที่กำหนดของการประกันคุณภาพภายในที่พัฒนาขึ้นในองค์ประกอบคุณภาพ 9 ด้านที่มีความครอบคลุมพันธกิจหลัก 4 ประการของการอุดมศึกษา และพันธกิจสนับสนุน องค์ประกอบ

คุณภาพที่ 4 คือ การวิจัย เป็นตัวบ่งชี้ที่ครอบคลุมตั้งแต่การทำวิจัย การนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ในรูปแบบต่างๆ เป็นตัวกำหนดการประกันคุณภาพที่สำคัญ เพราะถือเป็นองค์ความรู้ในการประกอบการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษา

สถาบันวิจัยและพัฒนา (สวพ.) มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย เป็นหน่วยงานส่งเสริม สนับสนุนการทำวิจัย เพื่อให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่ให้อาจารย์มีหน้าที่ปฏิบัติงานสอนควบคู่กับการวิจัยเพื่อค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมให้ทันกับความก้าวหน้าทางวิชาการด้านอื่นๆ การทำงานวิจัยเป็นแนวทางหนึ่งในการสร้างองค์ความรู้ อันเป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอน และการพัฒนาวิชาการ บทบาทสำคัญของอาจารย์ในระดับอุดมศึกษาที่สนับสนุนคุณภาพของการผลิตบัณฑิต ก็คือการสร้างองค์ความรู้ใหม่หรือการวิจัย ในปัจจุบันสถาบันการศึกษาจึงกำหนดภาระงานสอนให้อาจารย์ควบคู่กับการทำวิจัย อาจารย์จึงทำงานวิจัยมากขึ้น ทั้งนี้การทำงานวิจัยให้ได้ผลดีมีคุณภาพและเป็นที่น่าเชื่อถือ อาจารย์ผู้ทำงานวิจัยจะต้องมีความรู้ความเข้าใจในศาสตร์ที่ทำวิจัยอย่างลึกซึ้ง และเข้าใจกระบวนการในการทำงานวิจัยเป็น

อย่างดี โดยสถาบันวิจัยและพัฒนา ได้ส่งเสริมและสนับสนุนกระบวนการ และวิธีการต่างๆ เพื่อให้งานวิจัยมีคุณค่าในเชิงคุณภาพเชิงปริมาณ และการนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์แต่จากสถิติการจัดสรรงบประมาณและการเผยแพร่ผลงานวิจัยที่ผ่านมา พบว่าการนำผลงานวิจัยไปตีพิมพ์เผยแพร่ ไปใช้ประโยชน์มีน้อยเมื่อเปรียบเทียบกับงบประมาณที่จัดสรร ซึ่งในแง่ของการขยายตัวของมหาวิทยาลัยมีการจัดตั้งหน่วยงานจัดการเรียนการสอนเพิ่มขึ้นแต่จำนวนโครงการและงบประมาณด้านการวิจัยรวมทั้งผลงานที่ตีพิมพ์และนำไปใช้ประโยชน์กลับขึ้นๆ ลงๆ ไม่สอดคล้องกับจำนวนอาจารย์ที่เพิ่มขึ้นทุกปี จากข้อมูลภาระงานของอาจารย์พบว่ามีการวิจัยต่างๆ ที่ทำให้อาจารย์ไม่ทำวิจัย เช่น แรงจูงใจ ภาระงานสอน ความยุ่งยากของกระบวนการทำวิจัย หรือปัจจัยส่วนบุคคล แต่อย่างไรก็ตามนโยบายมหาวิทยาลัย ผู้บริหารยังคงมุ่งหวังให้อาจารย์สร้างสรรค์งานวิจัยเพื่อใช้ประกอบการเรียนการสอน และเป็นการประกันคุณภาพการศึกษาองค์ประกอบคุณภาพที่ 4 และเพื่อพัฒนาประเทศชาติ การรับรู้ถึงแรงจูงใจ ในการทำวิจัยจึงมีความจำเป็นสำหรับผู้บริหาร

จากความสำคัญดังกล่าวข้างต้น จึงเป็นที่มาให้ผู้วิจัยซึ่งเป็นบุคลากรสถาบันวิจัยและพัฒนามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย สนใจทำการศึกษา ปัจจัยที่มีผลต่อแรงจูงใจในการทำวิจัยของอาจารย์มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย ซึ่งผลที่ได้จากการวิจัยในเรื่องนี้จะเป็นประโยชน์ต่อมหาวิทยาลัย เทคโนโลยีศรีวิชัย และสถาบันการศึกษาอื่น ๆ โดยสามารถนำข้อมูลไปใช้ในการสร้างแรงจูงใจอาจารย์ใหม่มหาวิทยาลัยทำงานวิจัยต่อไปในอนาคต

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาแรงจูงใจในการทำงานวิจัยของอาจารย์มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลและปัจจัยเกื้อหนุนการทำวิจัยกับแรงจูงใจในการทำงานวิจัยของอาจารย์มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย
3. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาอุปสรรคในการทำวิจัยของอาจารย์มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “ปัจจัยที่มีผลต่อแรงจูงใจในการทำวิจัยของอาจารย์มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย”เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยอาศัยแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาเป็นกรอบในการวิจัย ผู้วิจัยดำเนินการศึกษาวิจัย ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้คือ อาจารย์ใหม่มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย ในปีการศึกษา 2554 ที่เคยทำงานวิจัยจำนวนทั้งสิ้น 737 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

2.1 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยคำนวณจากสูตรของ ทาโรยามาเน (ไพศาล หวังพานิช. 2551 : อ้างอิงจาก Taro Yamane,1973) ที่มีความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 260 คน

2.2 ทำการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) เพื่อให้ทุกคนมีโอกาสได้เป็นกลุ่มตัวอย่าง

เครื่องมือและวิธีสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บ

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถาม (Questionnaires) เพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ผู้วิจัยทำการออกแบบและสร้างแบบสอบถามโดยผ่านการตรวจสอบ แกไขและให้คำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญ ก่อนนำเครื่องมือไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างตามที่กำหนดไว้ โดยผู้วิจัยได้ออกแบบให้แบบสอบถามมี 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามปลายปิดเพื่อสอบถามข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลประกอบด้วย เพศ อายุ ประสบการณ์ในการสอน ระดับการศึกษา

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามปลายเปิดเพื่อสอบถามข้อมูลปัจจัยเกื้อหนุนในการทำวิจัย งบประมาณสนับสนุนนโยบายองค์กร ภาระงานสอน และพื้นที่ปฏิบัติงาน

ส่วนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายปิดเพื่อสอบถามแรงจูงใจในการทำงานวิจัย ข้อคำถามปรับปรุงมาจากทฤษฎีแรงจูงใจของ Herzberg ใน 7 ด้าน อ้างอิงจาก อนิวัช แก้วจันทร์ได้แก่ ด้านโอกาสที่จะประสบผลสำเร็จในอาชีพ โอกาสที่จะได้รับการยอมรับในองค์กร ความ

กำหนดไว้ในหน้าที่การงาน สภาพเงื่อนไขในการทำงาน เงินเดือนที่จะได้รับเพิ่มขึ้น การดูแลเอาใจใส่หรือความสัมพันธ์กับผู้บังคับบัญชาและความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน

ส่วนที่ 4 แบบสอบถามปลายเปิด เพื่อศึกษาสภาพปัญหา อุปสรรคในการทำวิจัย และการให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแรงจูงใจในการพัฒนาตนเองด้านการทำวิจัยของบุคลากรสายวิชาการ

วิธีดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจาก แบบสอบถาม ทั้งนี้ ผู้วิจัยจะดำเนินการแจกแบบสอบถามและจัดเก็บแบบสอบถามกลับด้วยตนเองโดยใช้ระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูลประมาณ 3 สัปดาห์

วิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยจะนำข้อมูลจากแบบสอบถามที่ได้จากการวิจัยในครั้งนี้มาวิเคราะห์โดยสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. การวิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistic) ได้แก่

1.1 ความถี่ (Frequencies) เพื่ออธิบายความถี่ของข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามตอนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคล และตอนที่ 2 ปัจจัยเกื้อหนุนในการทำวิจัยของอาจารย์

1.2 ค่าเฉลี่ย (Arithmetic Mean) เพื่ออธิบายค่าเฉลี่ยของข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม ตอนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับระดับแรงจูงใจในการทำวิจัยของอาจารย์ในมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย

1.3 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation : S) เพื่อใช้อธิบายประกอบค่าเฉลี่ยเกี่ยวกับระดับแรงจูงใจในการทำวิจัยของอาจารย์ในมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย

2. การวิเคราะห์ใช้สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) ได้แก่ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลและปัจจัยเกื้อหนุนในการทำวิจัย กับแรงจูงใจในการทำวิจัย โดยใช้ χ^2 (Chi-Square)

ผลการศึกษา

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับแรงจูงใจในการทำวิจัยของอาจารย์มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย

แรงจูงใจในการทำวิจัยของบุคลากร ในมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย	$\bar{X}$	S	แปลความหมาย	ลำดับ
ด้านโอกาสที่จะประสบผลสำเร็จในอาชีพ	3.89	0.65	มาก	1
ด้านโอกาสที่จะได้รับการยอมรับในองค์กร	3.37	0.67	ปานกลาง	5
ด้านโอกาสก้าวหน้าในหน้าที่การงาน	3.54	0.73	มาก	4
ด้านสภาพเงื่อนไขในการทำงาน	3.60	0.55	มาก	3
ด้านโอกาสที่จะได้รับเงินเดือนเพิ่มขึ้น	3.34	0.48	ปานกลาง	6
ด้านการดูแลเอาใจใส่จากผู้บังคับบัญชา	3.34	0.51	ปานกลาง	6
ด้านความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน	3.63	0.63	มาก	2
ระดับแรงจูงใจรวม	3.53	0.60	มาก	

ตารางที่ 2 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่าง ปัจจัยเกื้อหนุน กับแรงจูงใจของอาจารย์ในการทำวิจัยด้านต่างๆ

ปัจจัยเกื้อหนุนด้าน	ระดับแรงจูงใจ		χ^2	Sig
	ปานกลาง	มาก		
งบประมาณสนับสนุนการวิจัย	ไม่เกิน 150,000 บาท	67	10.510	0.015
	150,001 - 300,000 บาท	52		
	300,001 - 500,000 บาท	-		
	500,001 บาท ขึ้นไป	4		
นโยบาย/การบริหาร การวิจัย	ชัดเจน	4	22.722	0.000
	ไม่ชัดเจน	101		
ภาระงานสอน	ไม่เกิน 6 ชั่วโมง/สัปดาห์	68	9.563	0.023
	6 - 12 ชั่วโมง/สัปดาห์	4		
	13 - 18 ชั่วโมง/สัปดาห์	47		
	19 ชั่วโมง/สัปดาห์ ขึ้นไป	34		
พื้นที่ปฏิบัติงาน	สงขลา	48	7.662	0.022
	ตรัง	24		
	นครศรีธรรมราช	58		
		15		
		50		

ตารางที่ 3 แสดงจำนวน และร้อยละของนักวิจัยที่มีต่อสภาพปัญหาอุปสรรคในการทำงานวิจัยของอาจารย์มหาวิทยาลัย
เทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย

ปัญหาและอุปสรรคในการทำงานวิจัย	จำนวน	ร้อยละ	ลำดับ
ไม่มีความรู้ ความสามารถหรือขาดประสบการณ์ในการทำงานวิจัย	38	14.6	7
ไม่รู้ว่าจะทำงานวิจัยหัวข้ออะไรดี	54	20.8	5
ภาระงานสอนหรืองานอื่น ๆ มากเกินไป	134	51.5	2
ปัญหาด้านส่วนบุคคล (เช่น ครอบครัว สุขภาพ เป็นต้น)	32	12.3	8
ได้รับทุนสนับสนุนน้อย	58	22.3	4
ไม่ได้รับการสนับสนุนหรือขาดอุปกรณ์ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	77	29.6	3
การเบิกจ่ายงบประมาณ/ทุนสนับสนุนยุ่งยาก	159	61.2	1
ขาดทีมงานหรือผู้ช่วยวิจัยในการทำงาน	48	18.5	6
อื่น ๆ	12	4.6	9

จากตารางที่ 1 พบว่า ระดับแรงจูงใจในการทำวิจัยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 3.53 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าแรงจูงใจในการทำวิจัยด้านโอกาสที่จะประสบผลสำเร็จในอนาคต ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 3.89 รองลงมา คือ แรงจูงใจในการทำวิจัยด้านความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน อยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$ = 3.63) แรงจูงใจในการทำวิจัยด้านสภาพเงื่อนไขในการทำงาน และแรงจูงใจในการทำวิจัยด้านโอกาสก้าวหน้าในหน้าที่การงาน อยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$ = 3.59) และผู้มีผลงานวิจัยจะเป็นบุคคลสำคัญขององค์กรและได้รับการยอมรับจากเพื่อนร่วมงาน อยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$ = 3.60 และ 3.54) แรงจูงใจในการทำวิจัยด้านโอกาสที่จะได้รับการยอมรับในองค์กร แรงจูงใจในการทำวิจัยด้านการดูแลเอาใจใส่จากผู้บังคับบัญชา และแรงจูงใจในการทำวิจัยด้านโอกาสที่จะได้รับเงินเดือนเพิ่มขึ้น อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x}$ = 3.37, 3.34 และ 3.34 ตามลำดับ)

จากตารางที่ 2 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยเกื้อหนุนกับแรงจูงใจในการทำวิจัย พบว่าปัจจัยเกื้อหนุนมีความ

สัมพันธ์กับแรงจูงใจด้านงบประมาณ สนับสนุนการทำวิจัย ด้านนโยบายการวิจัย ด้านภาระงานสอน และด้านพื้นที่ปฏิบัติงาน ที่ระดับนัยสำคัญ .05

จากตารางที่ 3 ผลการศึกษาสภาพปัญหาและอุปสรรคในการทำงานวิจัย นักวิจัยผู้ตอบแบบสอบถามเห็นว่าการเบิกจ่ายงบประมาณ / ทุนสนับสนุนยุ่งยาก เป็นปัญหาและอุปสรรคมากที่สุด จำนวน 159 คน คิดเป็นร้อยละ 61.2 รองลงมา เป็นปัญหาและอุปสรรคด้านภาระงานสอนมากหรืองานอื่น ๆ มากเกินไป จำนวน 134 คน คิดเป็นร้อยละ 51.5 ไม่ได้ได้รับการสนับสนุนหรือขาดอุปกรณ์ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย จำนวน 77 คน คิดเป็นร้อยละ 29.6 ได้รับทุนสนับสนุนน้อย จำนวน 58 คน คิดเป็นร้อยละ 22.3 ไม่รู้ว่าจะทำงานวิจัยหัวข้ออะไรดี จำนวน 54 คน คิดเป็นร้อยละ 20.8 ขาดทีมงานหรือผู้ช่วยวิจัยในการทำงาน จำนวน 48 คน คิดเป็นร้อยละ 18.5 ไม่มีความรู้หรือความสามารถหรือขาดประสบการณ์ในการทำงานวิจัย จำนวน 38 คน คิดเป็นร้อยละ 14.6 ปัญหาด้านส่วนบุคคล เช่น ครอบครัว สุขภาพ เป็นต้น จำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 12.3 และ อื่น ๆ จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 4.6 ตามลำดับ

สรุปผลการวิจัย

1) ระดับแรงจูงใจในการทำวิจัยของอาจารย์โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับ มาก (3.53 ± 0.60) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า แรงจูงใจในการทำวิจัยด้านโอกาสที่จะประสบผลสำเร็จในอาชีพมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด (3.89 ± 0.65), รองลงมาคือ ด้านความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน (3.63 ± 0.63) และด้านสภาพเงื่อนไขในการทำงาน (3.60 ± 0.55) ตามลำดับ

2) ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล ด้านอายุ และประสบการณ์ มีความสัมพันธ์กับแรงจูงใจในการทำวิจัย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยเงื่อนไขการทำวิจัยด้านงบประมาณ สนับสนุน ด้านนโยบายและการบริหารงานด้านการวิจัย ด้านภาระงานสอน และด้านพื้นที่ปฏิบัติงาน กับแรงจูงใจในการทำงานวิจัยมีความสัมพันธ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เช่นกัน

3) สภาพปัญหาอุปสรรคในการทำวิจัยที่พบมากที่สุด ได้แก่ การเบิกจ่ายงบประมาณ สนับสนุน (ร้อยละ 61.2) รองลงมา เป็นภาระงานสอนมากหรืองานอื่น ๆ มากเกินไป (ร้อยละ 51.5)

และไม่ได้ได้รับการสนับสนุนหรือขาดอุปกรณ์ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย (ร้อยละ 29.6)

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาแรงจูงใจในการทำวิจัยของอาจารย์มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย อนุวิษ แก้วจำนงค์ (2552) ได้อธิบายถึงทฤษฎีสองปัจจัยของ Herzberg จากการศึกษาปัจจัยที่ช่วยให้เกิดแรงจูงใจในการทำงานของคณงานในโรงงานอุตสาหกรรมในเมือง Pittsberg พบว่าแรงจูงใจในการทำงานประกอบด้วย 7 องค์ประกอบ ได้แก่ โอกาสที่จะประสบผลสำเร็จในอาชีพ โอกาสที่จะได้รับการยอมรับในองค์กร โอกาสก้าวหน้าในหน้าที่การงาน สภาพเงื่อนไขในการทำงาน โอกาสที่จะได้รับเงินเดือนเพิ่มขึ้น การดูแลเอาใจใส่จากผู้บังคับบัญชา และความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน ผลการศึกษา แรงจูงใจในการทำวิจัยของอาจารย์มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย พบว่า แรงจูงใจในการทำงานของคณงานเกิดจากความพึงพอใจ และไม่พึงพอใจใน 2 ปัจจัยหลัก คือปัจจัยการจูงใจ และปัจจัยอานามัย โดยปัจจัยจูงใจ ประกอบด้วย

โอกาสที่จะทำให้ประสบผลสำเร็จ โอกาสสำหรับการได้รับการยอมรับ ตัวงาน ความรับผิดชอบ ความก้าวหน้า และการเติบโต ส่วนปัจจัยอื่นมั้ย ประกอบด้วย นโยบายและการบริหารงาน การดูแลเอาใจใส่และการบังคับบัญชา ความสัมพันธ์กับผู้บังคับบัญชา ความสัมพันธ์ในระดับเดียวกัน ความสัมพันธ์กับผู้ใต้บังคับบัญชา เงินเดือน สภาพเงื่อนไขในการทำงาน ความมั่นคงในการทำงาน และชีวิตส่วนตัว ผลการวิจัยในครั้งนี้พบว่าโดยรวมแรงจูงใจอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าแรงจูงใจในการทำวิจัยด้านโอกาสที่จะประสบผลสำเร็จในอาชีพมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด รองลงมาคือ ด้านความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน และด้านสภาพเงื่อนไขในการทำงานตามลำดับ ซึ่งผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับการศึกษาของ รุ่งนภา อินทวา (2552) ที่ศึกษาแรงจูงใจในการทำวิจัยของบุคลากรมหาวิทยาลัยรามคำแหง ผลการวิจัยพบว่าแรงจูงใจในการทำวิจัยเป็นอันดับแรก คือ ด้านการพัฒนาความรู้ความสามารถของผู้วิจัย มีแรงจูงใจระดับ มากรองลงมาคือด้านโอกาสที่จะประสบผลสำเร็จในอาชีพการงาน ด้านการสนับสนุนของหน่วยงานและด้านสภาพแวดล้อมทั่ว ๆ ไป มีแรงจูงใจระดับปานกลาง ส่วน

ด้านสภาพปัญหาที่เป็นอุปสรรคในการทำวิจัย อาจารย์ผู้ทำวิจัยเห็นว่าการเบิกจ่ายงบประมาณ สนับสนุนยุ่งยาก เป็นปัญหาและอุปสรรคมากที่สุด รองลงมาคือภาระงานสอนหรืองานอื่น ๆ มากเกินไป และหน่วยงานไม่สนับสนุนอุปกรณ์หรือเครื่องมือในการวิจัย

ดังนั้นผลจากการวิจัยนี้แสดงให้เห็นว่าคณาจารย์ของ มทร. ศรีวิชัย มีแรงจูงใจในการทำงานวิจัยในระดับที่สูง แต่ขั้นตอนในการเบิกจ่ายงบประมาณสมควรได้รับการปรับปรุงแก้ไขเพื่อเป็นการช่วยให้ผู้วิจัยมีความคล่องตัวในการดำเนินการวิจัยมากขึ้น

ข้อเสนอแนะ

1. ควรมี การศึกษาวิจัยในเชิงคุณภาพที่เกี่ยวกับรูปแบบการประกอบกิจกรรม เพื่อสนับสนุน และส่งเสริมแรงจูงใจในการทำงานวิจัยในแต่ละด้านของอาจารย์มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย

2. ควรมีการศึกษาสภาพปัญหาอุปสรรค หลักจากได้มี การนำผลจากการวิจัยไปปรับปรุงประเด็นต่างๆ ที่มีปัญหาอุปสรรค จากผลงานวิจัยเรื่องนี้ เพื่อทราบแนวโน้มการทำงานวิจัยในอนาคต

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณัฐทิศา โจรจนประศาสน์ ดร.ลักษมี วิทยา และ อาจารย์จันทร์หา อึ้งเอ็ง ที่ช่วยเหลือในการวิเคราะห์ข้อมูลและแปลผล ขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประเสริฐ ทองหนู่น้อย ผู้อำนวยการ

สถาบันวิจัยและพัฒนา ที่สนับสนุนการทำวิจัยสถาบัน และขอขอบพระคุณ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย ที่สนับสนุนทุนการศึกษาวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อแรงจูงใจในการทำวิจัยของอาจารย์มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัยในครั้งนี้

เอกสารอ้างอิง

- กัลยา วานิชย์บัญชา. (2542). *การวิเคราะห์ข้อมูลด้วย SPSS for Windows*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จันทร์ธานี สงวนนาม. (2545). *ทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการบริหารสถานศึกษา*. กรุงเทพฯ : บั๊ค พอยท์.
- ตุลา มหาพสุชานนท์. (2545). *หลักการจัดการ หลักการบริหาร*. กรุงเทพฯ : ธนรัชชการพิมพ์.
- ทองอุ่น มัดตาปะดัง. (2550). *แรงจูงใจในการทำวิจัยในชั้นเรียนของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3*. วิทยานิพนธ์ บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
- บุญใจ ศรีสถิตย์นรากร. (2547). *การวิเคราะห์ตัวแปรจำแนกกลุ่มมหาบัณฑิตจุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัยที่สำเร็จการศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต*. วารสารการศึกษาพยาบาล คณะพยาบาลศาสตร์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พัชรา บุญมานา และสมควร ทรัพย์บำรุง. (2552). *แรงจูงใจ ปัจจัยเกื้อหนุนและปัญหาในการทำวิจัยของอาจารย์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์*. คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ศูนย์รังสิต.
- มันฤทัย นิรันดร์น. (2553). *ปัจจัยแรงจูงใจในการทำงานของพนักงานธนาคารธนาคาร ธนาชาติ จำกัด (มหาชน) สำนักงานงามวงศ์วาน*. สาขาการจัดการทั่วไป แขนงวิชาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- รุ่งนภา อินญา. (2551). *แรงจูงใจในการทำวิจัยของบุคลากรมหาวิทยาลัยรามคำแหง*. รายงานการวิจัย. สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ลักษมี คงลาภ. (2549). *ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการวิจัยในวิธีการวิจัยเบื้องต้น*. พิมพ์ครั้งที่ 5. คณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์, มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- วัชรະ บุญปลอด. (2551). *แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของพนักงานองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดพะเยา*. การศึกษาอิสระบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการทั่วไป, มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.

- สมเจตน์ นาคเสวี, อูสมาน ราษฎร์นิยม และอุสนา เจาะละาะ (2550). เจตคติต่อการวิจัย และปัจจัยที่เอื้อต่อการทำวิจัยของบุคลากรวิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัย สงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี. รายงานการวิจัย. วิทยาลัยอิสลามศึกษา, มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์วิทยาเขตปัตตานี.
- สรยา มหาภณานนท์. (2551). แรงจูงใจในการทำงานที่มีผลต่อความผูกพันต่อ องค์กรของครูในโรงเรียนสาธิตสาสน์วิเทศบางบอน. วิทยานิพนธ์ บริหารธุรกิจ มหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร.
- สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (2555). จรรยาวิชาชีพอิจัยและแนวทางปฏิบัติ. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ถนนพญาไท แขวงวังใหม่ เขตปทุมวัน กรุงเทพฯ 10330.
- สุธิดา เภาวิเศษ. (2546). แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของพนักงานใน บริษัท ชัยนันท์อ็อก วิปแมน จำกัด. การค้นคว้าแบบอิสระศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเกริก.
- สุนันทา พงศ์ประเสริฐศรี. (2550). แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรสาย สนับสนุนมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม. ปริญญา รป.ม. รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- สุกัญญา กำจร (2551). แรงจูงใจการปฏิบัติงานของพนักงานองค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอนามน จังหวัดกาฬสินธุ์. วิทยานิพนธ์ รัฐประศาสนศาสตร์, มหาวิทยาลัย ราชภัฏมหาสารคาม.
- เสนาะ ดีเยาว์. (2544). การบริหารงานบุคคล. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัย ธรรมศาสตร์.
- อนิวัช แก้วจำนงค์. (2552). การจัดการทรัพยากรมนุษย์. พิมพ์ครั้งที่ 1. คณะ เศรษฐศาสตร์และบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- อิสริย์ ไทรตระกูล. (2553). แรงจูงใจที่มีอิทธิพลต่อการทำงานของพนักงานองค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอฟาง จังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ รัฐประศาสน ศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.

อรุณรัตน์ อิ่มรุ่ง. (2550). แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของพนักงานในองค์การบริหาร ส่วนตำบลในเขตอำเภอเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม. วิทยานิพนธ์ ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏ มหาสารคาม.

Kidrakan Pachoen. (1989). *Job Satisfaction of Thai and U.S. Educational Technologists in Higher Education*. Ph.D. Thesis, Missouri : University of Missouri Columbia.

ความพึงพอใจต่อคุณภาพของการให้บริการสำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ประจำปีการศึกษา 2553

The Satisfaction of Library Service Quality of Academic Resource Center Mahasarakham University in Academic year 2010.

รุจิรา เหลืองอุบล¹

Rujira Luang-Ubol¹

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความพึงพอใจต่อคุณภาพของการให้บริการของสำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม 5 ด้าน ได้แก่ ด้านทรัพยากรสารสนเทศ ด้านกระบวนการ/ขั้นตอนการให้บริการ ด้านเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการ ด้านสถานที่ และด้านการประชาสัมพันธ์กลุ่มตัวอย่างเป็นบุคลากร นิสิต นักเรียนโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยมหาสารคาม และบุคคลภายนอกที่เข้าใช้บริการ ประจำปีการศึกษา 2553 จำนวน 751 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถาม การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติ ร้อยละ เฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า ผู้ใช้บริการมีความพึงพอใจต่อคุณภาพของการให้บริการของสำนักวิทยบริการโดยรวมทุกด้านอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$ = 3.88, S = 0.68) โดยด้านที่ได้รับความพึงพอใจสูงสุด 3 ลำดับ ได้แก่ ด้านเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการ ($\bar{x}$ = 3.96, S = 0.62) ด้านการประชาสัมพันธ์

---

¹ บรรณารักษ์ชำนาญการพิเศษ, สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

¹ Librarian, Academic Resource Center (AREC), Mahasarakham University

($\bar{x}$ = 3.92, S = 0.68) และด้านกระบวนการ/ขั้นตอนในการให้บริการ ($\bar{x}$ = 3.91, S = 0.64) ตามลำดับ

คำสำคัญ: ความพึงพอใจ, คุณภาพของการให้บริการ, สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

Abstract

The research aims to investigate the users' satisfactions toward the information service quality of Academic Resource Center (AREC), Mahasarakham University in the five aspects: library materials, process of information service, library staff, place/facility and public relation. The sample consisted of 751 library users who walk into the library. The study was carried by the questionnaire. The statistics used to data analyses were percentage, mean, and standard deviation. The results of the study were: The level of library users' satisfactions toward the information service quality of AREC as a whole were at the high level ($\bar{x}$ = 3.88, S = 0.68) and the 3 aspects were the most satisfactions of users were library staff ($\bar{x}$ = 3.96, S = 0.62), public relation ($\bar{x}$ = 3.92, S = 0.68) and process of information ($\bar{x}$ = 3.91, S = 0.64), respectively.

Keywords: Satisfactions, Service quality, Academic Resource Center (AREC), Mahasarakham University

บทนำ

สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม เป็นหน่วยงานที่สนับสนุนการเรียนการสอนของมหาวิทยาลัย

โดยมุ่งเน้นให้บริการสารสนเทศแก่นิสิต อาจารย์ นักวิจัย บุคลากรของมหาวิทยาลัย ทุกสาขาวิชาและทุกระดับการศึกษาที่มหาวิทยาลัยเปิดสอน ตลอดจนให้บริการสารสนเทศเพื่อพัฒนาความ

เข้มแข็งแก่ชุมชน ทรัพยากรสารสนเทศ มีความครอบคลุมทุกสาขาวิชาและบริการต่าง ๆ ที่จัดให้บริการแก่ผู้ใช้งาน 40 บริการ (สำนักวิทยบริการ. 2552 : 33) ซึ่งในการจัดให้บริการแก่ผู้ให้บริการนั้น มีข้อที่ควรคำนึงถึงและยึดถือปฏิบัติ คือ ต้องให้บริการที่สอดคล้องตรงตามความต้องการของผู้รับบริการ ผู้ให้บริการจะต้องคำนึงถึงผู้รับบริการเป็นหลัก โดยนำความต้องการของผู้ใช้มาเป็นเป็นข้อกำหนดในการให้บริการ แม้จะเห็นว่า การให้บริการมีความเหมาะสมแล้วก็ตาม และต้องให้บริการซึ่งทำให้ผู้รับบริการเกิดความพึงพอใจ เนื่องจากคุณภาพของการบริการ คือ ความพึงพอใจของผู้รับบริการ (สมิต สัชฌกร. 2543 : 173 - 174)

ความพึงพอใจต่อคุณภาพของการให้บริการเป็นตัวกำหนดลักษณะของการบริการ ผู้บริการจึงมีความจำเป็นต้องศึกษาความพึงพอใจต่อคุณภาพการให้บริการของผู้ใช้อย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้เพราะความพึงพอใจต่อคุณภาพของการให้บริการนอกจากจะเป็นตัวชี้วัดคุณภาพและความสำเร็จของการบริการแล้วยังเป็นตัวแปรสำคัญที่ส่งผลต่อการประเมินคุณภาพของการบริการ

อีกด้วย (วีระพงษ์ เฉลิมจิระรัตน์. 2542 : 59) แม้ว่าสำนักวิทยบริการได้มีการดำเนินการสำรวจความพึงพอใจของผู้ใช้บริการและนำมาพัฒนาคุณภาพการบริการตลอดอย่างต่อเนื่องทุกปีก็ตาม แต่ด้วยกระแสแห่งความเปลี่ยนแปลง ประกอบกับผู้ให้บริการที่หมุนเวียนเข้ามาใช้บริการนั้นได้เปลี่ยนไปตามกาลเวลา อีกทั้งมีการให้บริการ ในรูปแบบที่เปลี่ยนไป ทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะทำการศึกษาวิจัย เรื่อง ความพึงพอใจต่อการให้บริการสำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม เพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้ใช้บริการต่อการให้บริการในด้านต่าง ๆ ได้แก่ ด้านทรัพยากรสารสนเทศ ด้านกระบวนการ/ขั้นตอนการให้บริการ ด้านเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการ ด้านสถานที่สิ่งอำนวยความสะดวก และด้านการประชาสัมพันธ์ รวมไปถึงปัญหาและข้อเสนอจากผู้ใช้บริการ โดยผลที่ได้จากการประเมินสามารถใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาและปรับปรุงการให้บริการสำนักวิทยบริการ รวมทั้งพัฒนาเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการ และใช้ในการวางแผนพัฒนาการดำเนินงานและการให้บริการ ของสำนักวิทยบริการให้มีคุณภาพยิ่งขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้ใช้บริการที่มีต่อคุณภาพของการให้บริการของสำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

วิธีการศึกษา

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ บุคลากรสายสนับสนุน จำนวน 3,055 คน และนิสิตระดับปริญญาเอก นิสิตระดับปริญญาโท และนิสิตระดับปริญญาตรีที่เข้าใช้บริการ ทั้งหมดจำนวน 47,988 คนในปีการศึกษา 2553 ภาคเรียนที่ 2

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้ใช้บริการสำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ซึ่งได้จากการกำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรคำนวณโดยใช้สูตรครนีย์ที่ทราบจำนวนประชากร กำหนดระดับความคาดเคลื่อนที่ระดับ ความเชื่อมั่นที่ .95 ค่าความคลาดเคลื่อนไม่เกิน 5 จำนวน 751 คน และการเลือกกลุ่มตัวอย่างตามสะดวก (Convenience Sampling) จากผู้ที่เข้ามาใช้บริการจริงในปีการศึกษา 2553 ภาคเรียนที่ 2

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามประกอบด้วย 4 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไป คือ สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ

ส่วนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับลักษณะการใช้งาน คือ จำนวนครั้งที่เข้ามาใช้บริการต่อระยะเวลา 1 เดือน ลักษณะของการเข้าใช้บริการ ช่วงเวลาของการใช้งาน และประเภทของบริการที่ใช้

ส่วนที่ 3 เป็นคำถามเกี่ยวกับความพึงพอใจต่อการให้บริการ สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม จำนวน 5 ด้าน ได้แก่ ด้านทรัพยากร ด้านกระบวนการ / ขั้นตอนการให้บริการ ด้านบุคลากร ด้านสถานที่ / สิ่งอำนวยความสะดวก ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ และด้านการประชาสัมพันธ์

ส่วนที่ 4 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะในการใช้บริการ สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

แบบสอบถามทั้งฉบับผ่านการพิจารณาจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน และทดสอบความเที่ยง (Reliability) กับผู้ให้บริการที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน

30 คน ได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (coefficient) เท่ากับ 0.83

การเก็บข้อมูลผู้วิจัยได้แจกแบบสอบถามให้ผู้ใช้บริการที่เข้ามาใช้บริการในสำนักวิทยบริการ ในระหว่างวันที่ 1 ธันวาคม 2553 - 31 มกราคม 2554 จำนวน 751 ชุด และได้รับตอบกลับ จำนวน 751 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100 หลังจากได้แบบสอบถามกลับคืนมาแล้ว ได้ทำการตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้รับ จากนั้นนำข้อมูลจากแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ โดยกำหนดคะแนนการตอบความพึงพอใจ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป เพื่อคำนวณหา ร้อยละ เฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานนำผลการวิเคราะห์ข้อมูลมาแปลความหมายของค่าเฉลี่ยความพึงพอใจ โดยใช้เกณฑ์ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.50 - 5.00 พึงพอใจระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.50 - 4.49 พึงพอใจระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.50 - 3.49 พึงพอใจระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.50 - 2.49 พึงพอใจระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.49 พึงพอใจระดับน้อยที่สุด

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยนำข้อมูลมาวิเคราะห์ค่าสถิติโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปด้วยการหาค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

ผลการศึกษา

สถานภาพทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นนิสิตระดับปริญญาตรี รองลงมาคือ นิสิตระดับปริญญาโท บุคคลภายนอก บุคลากรสายวิชาการและนิสิตระดับปริญญาเอกซึ่งตรงตามสภาพที่เป็นจริง ตามจำนวนประชากรของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

ผู้ให้บริการมีความพึงพอใจต่อคุณภาพของการให้บริการโดยรวมทุกด้านอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.88$, $S = 0.68$) โดยด้านที่มีความพึงพอใจสูงสุด 3 ลำดับ ได้แก่ ด้านเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการ ($\bar{X} = 3.96$, $S = 0.62$) ด้านประชาสัมพันธ์ ($\bar{X} = 3.92$, $S = 0.68$) และด้านกระบวนการขั้นตอนการให้บริการ ($\bar{X} = 3.91$, $S = 0.64$) เมื่อพิจารณาทางด้านผลปรากฏดังนี้

ด้าน	$\bar{X}$	S	แปลความหมาย
1. ทรัพยากรห้องสมุด	3.88	0.64	มาก
2. กระบวนการ/ขั้นตอนการให้บริการ	3.91	0.64	มาก
3. เจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการ	3.96	0.62	มาก
4. สถานที่/สิ่งอำนวยความสะดวก	3.78	0.64	มาก
5. การประชาสัมพันธ์	3.92	0.68	มาก

ด้านที่ 1 ทรัพยากรห้องสมุด ผู้ใช้บริการมีความพึงพอใจต่อคุณภาพของการให้บริการอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.88, S = 0.64) โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมาก 3 ลำดับ คือ ฐานข้อมูลออนไลน์ครอบคลุมกับความต้องการ ($\bar{X}$ = 3.98, S = 0.76) หนังสือ ตำรา ผลงานทางวิชาการ ครอบคลุมกับความต้องการ ($\bar{X}$ = 3.93, S = 0.78) วารสารและหนังสือพิมพ์ที่บอกรับครอบคลุมกับความต้องการ ($\bar{X}$ = 3.93, S = 0.74) สื่อโสตทัศน์และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ครอบคลุมกับความต้องการ ($\bar{X}$ = 3.81, S = 0.78)

ด้านที่ 2 กระบวนการ/ขั้นตอนการให้บริการ ผู้ใช้บริการมีความพึงพอใจต่อคุณภาพของการให้บริการด้านกระบวนการ/ขั้นตอนการให้บริการอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.91, S = 0.64) โดยมีข้อที่มีค่าเฉลี่ยมาก 3 ลำดับ คือ สิทธิในการเข้าใช้บริการ ($\bar{X}$ = 4.30, S = 0.73) มีระบบที่ทำให้บริการสะดวกและรวดเร็ว ($\bar{X}$ = 4.12, S = 0.73) มีขั้นตอนการให้บริการที่เป็นระบบ ($\bar{X}$ = 4.09, S = 0.73)

ด้านที่ 3 เจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการ ผู้ใช้บริการมีความพึงพอใจต่อคุณภาพของการให้บริการด้านเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.96, S = 0.62) โดยมีข้อที่มีค่าเฉลี่ยมาก 3 ลำดับ คือ ให้บริการด้วยความยุติธรรม ($\bar{X}$ = 4.08, S = 0.67) มีความรู้เพียงพอในการให้บริการ ($\bar{X}$ = 4.05, S = 0.70) และมีความเข้าใจในความต้องการของผู้ใช้บริการ ($\bar{X}$ = 4.00, S = 0.72)

ด้านที่ 4 สถานที่ / สิ่งอำนวยความสะดวก ผู้ใช้บริการมีความพึงพอใจต่อคุณภาพของการให้บริการด้านสถานที่/ สิ่งอำนวยความสะดวกในระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.78, S = 0.64) โดยมีข้อที่มีค่าเฉลี่ยมาก 3 ลำดับ คือ สภาพแวดล้อมภายนอกและภายในสะอาดเป็นระเบียบ ($\bar{X}$ = 4.13, S = 0.74) มีแผ่นป้ายบอกประเภทของสิ่งพิมพ์ที่ชัดเจนเป็นระเบียบ ($\bar{X}$ = 3.92, S = 0.81) มีแผ่นป้ายบอกหมวดหมู่ที่ชั้นหนังสือ สะดวกต่อการค้นหา ($\bar{X}$ = 3.91, S = 0.80)

ด้านที่ 5 การประชาสัมพันธ์ ผู้ใช้บริการมีความพึงพอใจต่อคุณภาพของการให้บริการด้านการประชาสัมพันธ์ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.92, S = 0.68) โดยมีข้อที่มีค่าเฉลี่ยมาก 3 ลำดับ คือ เว็บไซต์สำนักวิทยบริการเข้าถึงได้ง่าย สะดวก และรวดเร็ว ($\bar{X}$ = 4.04, S = 0.81) เว็บไซต์สำนักวิทยบริการมีข้อมูลที่ถูกต้องชัดเจน ($\bar{X}$ = 4.03, S = 0.78) เอกสารแนะนำการใช้บริการมีความครบถ้วนชัดเจน ($\bar{X}$ = 3.93, S = 0.78)

สรุปและอภิปรายผล

ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจต่อคุณภาพของการให้บริการ ผู้ใช้บริการมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากทุกด้าน ทั้งนี้จากการดำเนินงานในปีที่ผ่านมา สำนักวิทยบริการมุ่งเน้นให้บริการในเชิงรุกเพื่อพัฒนาการบริการของสำนักวิทยบริการอยู่เสมอ ให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้ใช้บริการ นำข้อร้องเรียนข้อที่ผู้ให้บริการได้รับความพึงพอใจน้อยมาพิจารณาปรับปรุงแก้ไขอยู่เสมอ ตลอดจนบุคลากรของสำนักวิทยบริการมีการจัดความรู้ ประชุม ปรึกษาหารือ และพูดคุยถึงปัญหา และความต้องการใช้บริการ เพื่อหาแนวทางปรับปรุงร่วมกันอยู่ตลอดเวลา เพื่อสร้างเสริมให้เกิดคุณภาพ ซึ่งนอกจากนี้สำนักวิทยบริการ

ยังมีคณะกรรมการพัฒนาบริการของสำนักวิทยบริการเพื่อช่วยดูแลและให้คำปรึกษาในการพัฒนาอย่างชัดเจน ตลอดจนดำเนินงานตอบสนองต่อนโยบายการบริหารงานของมหาวิทยาลัย เมื่อพิจารณารายด้านสามารถสรุปได้ดังนี้

ด้านที่ 1 ทรัพยากรห้องสมุด

ผู้ใช้บริการมีความพึงพอใจต่อคุณภาพของการให้บริการด้านทรัพยากรห้องสมุดอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเฉพาะการมีทรัพยากรสารสนเทศไม่ว่าจะเป็นฐานข้อมูลออนไลน์ หนังสือ ตำรา ผลงานทางวิชาการ และวารสารและหนังสือพิมพ์ที่มีความครอบคลุมกับความต้องการของผู้ใช้บริการ ทั้งนี้เนื่องจากสำนักวิทยบริการได้รับงบประมาณสนับสนุนในการจัดซื้อจัดหาทรัพยากรสารสนเทศทุกปีและได้รับการจัดสรรงบประมาณจากทางคณะต่าง ๆ เพื่อสนับสนุนการจัดหาทรัพยากรสารสนเทศเพื่อจัดให้บริการตรงตามความต้องการของผู้ใช้ อย่างครอบคลุมทุกสาขาวิชา ตลอดจนการจัดสรรงบประมาณส่วนกลางไว้สำหรับจัดหาทรัพยากรที่ผู้ให้บริการทั่วไปแนะนำ ทั้งผ่านแบบฟอร์มและผ่านเว็บไซต์อีกด้วย ซึ่งสอดคล้องกับประภาวดี สืบสนธิ์ (2547 : 135) ที่ได้ทำการศึกษาความพึงพอใจของ

นักศึกษาและคณาจารย์มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี พบว่านักศึกษาและคณาจารย์ มีความพึงพอใจต่อทรัพยากรสารสนเทศ บริการสารสนเทศ และผู้ให้บริการอยู่ในระดับมาก ทุกด้านและสอดคล้องกับ อัมรัตน์ อนวัช (2550 : 80) ได้ทำการประเมินความพึงพอใจของผู้ใช้บริการที่มีต่อการบริการของสำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยรามคำแหง พบว่า ผู้ใช้บริการมีความพึงพอใจด้านทรัพยากรสารสนเทศ อยู่ในระดับมาก

ด้านที่ 2 กระบวนการ/ขั้นตอนการให้บริการ

ผู้ให้บริการมีความพึงพอใจต่อคุณภาพของการบริการด้านกระบวนการ/ขั้นตอนการให้บริการอยู่ในระดับมาก ซึ่งข้อที่ผู้ให้บริการมีความพึงพอใจสูงที่สุด 3 ลำดับ คือ สิทธิในการเข้าใช้บริการ มีระบบที่ทำให้บริการสะดวกและรวดเร็ว และมีขั้นตอนการให้บริการที่เป็นระบบ ทั้งนี้เนื่องจาก สำนักวิทยบริการได้มีการประกาศสิทธิในการใช้บริการที่ชัดเจน ทั้งที่เป็นเอกสารตีพิมพ์ ประกาศแจ้งภายในสำนักวิทยบริการ แผ่นพับประชาสัมพันธ์ อีกทั้งยังมีการประกาศบนเว็บไซต์ของสำนักวิทยบริการ รวมถึงการมีแผนผัง ขั้นตอนการทำงานที่ชัดเจนแจ้งให้ผู้ให้บริการได้รับทราบถึงกระบวนการเข้ารับบริการ

ณ จุดต่าง ๆ อีกด้วย ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ ปิยะนุช สุจิต (2550 : 91) ที่ได้ทำการศึกษาเรื่องความพึงพอใจในการใช้บริการศูนย์วิทยบริการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา พบว่า ผู้ใช้บริการมีความพึงพอใจด้านกระบวนการ/ขั้นตอนการให้บริการอยู่ในระดับมาก อัมรัตน์ อนวัช (2550 : 80) ได้ทำการประเมินความพึงพอใจของผู้ใช้บริการที่มีต่อบริการของสำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยรามคำแหง พบว่าผู้ให้บริการมีความพึงพอใจต่อคุณภาพของการให้บริการอยู่ในระดับมากและนัยนา ตรีเนตรสัมพันธ์ (2551 : 34) ได้ทำการศึกษาเรื่องความพึงพอใจต่อการให้บริการของสำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ พบว่า ผู้ใช้บริการมีความพึงพอใจต่อกระบวนการ/ขั้นตอนการให้บริการของสำนักหอสมุดอยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน

ด้านที่ 3 ผู้ให้บริการ

ผู้ให้บริการมีความพึงพอใจต่อคุณภาพของการให้บริการด้านผู้ให้บริการอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีความพึงพอใจสูงที่สุด 3 ลำดับ คือ ให้บริการด้วยความยุติธรรม มีความรู้เพียงพอในการให้บริการ และมีความเข้าใจในความต้องการของผู้ใช้บริการ ทั้งนี้เนื่องจากสำนักวิทยบริการได้มีการ

ประชุม อบรม การศึกษาดูงานด้านการบริการอย่างต่อเนื่อง ทั้งจากหน่วยงานภายในและหน่วยงานนอกมหาวิทยาลัย อีกทั้งยังมีการจัดการและแลกเปลี่ยนความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการบริการจากบุคลากรที่มีโอกาสไปศึกษาอบรมจากภายนอก เพื่อปรับปรุง และพัฒนาการให้บริการให้ดียิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ ปิยะนุช สุจิต (2550 : 91) ที่ได้ทำการศึกษาเรื่องความพึงพอใจในการใช้บริการศูนย์วิทยบริการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา พบว่า ผู้ใช้บริการมีความพึงพอใจในด้านเจ้าหน้าที่บริการอยู่ในระดับมาก และ นัยนา ตริเนตรสัมพันธ์ (2551 : 33) ได้ทำการศึกษาเรื่องความพึงพอใจต่อการให้บริการของสำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ พบว่าผู้ใช้บริการมีความพึงพอใจต่อการให้บริการของบุคลากรสำนักหอสมุดอยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน

ด้านที่ 4 สถานที่/สิ่งอำนวยความสะดวก

ผู้ใช้บริการมีความพึงพอใจต่อคุณภาพของการให้บริการด้านสถานที่/สิ่งอำนวยความสะดวกในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีความพึงพอใจสูงสุด 3 ลำดับคือ สภาพแวดล้อมภายนอกและภายใน สะอาดเป็นระเบียบ มีแผ่นป้ายบอก

ประเภทของสิ่งพิมพ์ที่ชัดเจน เป็นระเบียบ และมีแผ่นป้ายบอกหมวดหมู่ที่ชั้นหนังสือสะดวกต่อการค้นหา ทั้งนี้เนื่องจากสำนักวิทยบริการ ได้ดำเนินโครงการห้องสมุดสีเขียว (Green Library) ที่มุ่งเน้นปรับปรุงภูมิทัศน์และสภาพแวดล้อมของสำนักวิทยบริการ โดยการเพิ่มพื้นที่สีเขียว เพื่อสร้างความรื่นรมย์ เพิ่มบรรยากาศที่ดีในการศึกษาค้นคว้า และสวยงามน่าใช้บริการ สอดคล้องกับผลการศึกษาของ นัยนา ตริเนตรสัมพันธ์ (2551 : 34) ได้ทำการศึกษาเรื่องความพึงพอใจต่อการให้บริการของสำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ พบว่า ผู้ใช้บริการมีความพึงพอใจต่อคุณภาพสิ่งอำนวยความสะดวก โดยภาพรวมในระดับพึงพอใจมาก ปิยะนุช สุจิต (2550 : 91) ได้ศึกษาความพึงพอใจการใช้บริการศูนย์วิทยบริการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา พบว่า ผู้ใช้บริการมีความพึงพอใจด้านสิ่งอำนวยความสะดวกอยู่ในระดับมาก และอัมรัตน์ อนุวัช (2550 : 80) ได้ทำการศึกษาเรื่องการประเมินความพึงพอใจของผู้ใช้บริการที่มีต่อสำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยรามคำแหง พบว่า ผู้ใช้บริการมีความพึงพอใจด้านลักษณะทางกายภาพของห้องสมุดอยู่ในระดับมาก

ด้านที่ 5 การประชาสัมพันธ์

ผู้ใช้บริการมีความพึงพอใจต่อคุณภาพของการให้บริการด้านการประชาสัมพันธ์อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่ผู้ใช้มีความพึงพอใจสูงสุด 3 ด้าน คือ เว็บไซต์สำนักวิทยบริการ เข้าถึงได้ง่าย สะดวกและรวดเร็ว เว็บไซต์สำนักวิทยบริการมีข้อมูลที่ถูกต้องชัดเจนและเอกสารแนะนำการใช้บริการมีความครบถ้วนสมบูรณ์ ทั้งนี้เนื่องจากสำนักวิทยบริการได้มีการปรับปรุงเว็บไซต์และเครื่องแม่ข่ายให้มีประสิทธิภาพในการใช้งานสูงสุด ปรับปรุงคุณสมบัติของเว็บเพจให้สามารถเรียกดูได้อย่างรวดเร็ว อีกทั้งมีการเพิ่มช่องทางในการประชาสัมพันธ์ที่หลากหลาย ไม่ว่าจะเป็นจดหมายข่าว อิเล็กทรอนิกส์ เครื่องช่วยสั่งคอมพิวเตอร์ เว็บบอร์ด เมลล์กรุ๊ป เป็นต้น เพื่อให้ผู้ใช้บริการได้รับข่าวสาร และส่งคำแนะนำได้หลายช่องทาง ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ อัจฉราภรณ์ เฟิงสถาน (2545 : 170) ที่ได้ทำการประเมินความ

พึงพอใจของผู้ใช้บริการที่มีต่อคุณภาพของการให้บริการของสำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยทักษิณ พบว่า ผู้ใช้บริการมีความพึงพอใจด้านการสื่อสารมากที่สุด คือการประชาสัมพันธ์มีความหลากหลายช่องทาง เช่น เว็บไซต์ อีเมลล์ จดหมายข่าว การจัดกิจกรรมส่งเสริมการให้บริการ เป็นต้น

ข้อเสนอแนะ

เสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป ควรกำหนดกรอบการวิจัย

ที่แน่ชัด เพื่อควบคุมการสร้างแบบสอบถามที่มีมาตรฐาน สามารถใช้ในการศึกษาความพึงพอใจของผู้ใช้บริการต่อการให้บริการของสำนักวิทยบริการได้ทุกปี ทั้งนี้เพื่อความสะดวกและคุณภาพในการเปรียบเทียบผลของการศึกษาในแต่ละครั้ง

ควรทำการประเมินด้านต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง เพื่อนำผลที่ได้ไปปรับปรุงให้ผู้ใช้บริการเกิดความพึงพอใจต่อการบริการมากที่สุด

เอกสารอ้างอิง

- จินดารัตน์ เบอร์พันธุ์. (2543). คุณภาพในงานบริการสาธารณสุข. *วารสารบรรณารักษศาสตร์*, 20, 23 - 49.
- เดชศักดิ์ ศานติวิวัฒน์. (2547). ความพึงพอใจของผู้ใช้บริการที่มีต่อการบริการของหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยขอนแก่น. *อินฟอร์เมชั่น*, 11, 28-35.
- นัยนา ตรีเนตรสัมพันธ์. (2550). ความพึงพอใจต่อการใช้บริการของสำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. กรุงเทพฯ: สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ประภาวดี สืบสนธิ์. (2547). ความพึงพอใจของนักศึกษาและคณาจารย์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารีต่อการให้บริการและบริการสารสนเทศของศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษา. นครราชสีมา : มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี.
- ปิยะนุช สุจิต. (2550). ความพึงพอใจในการใช้ศูนย์วิทยบริการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.
- วีระพงษ์ เฉลิมจิระรัตน์. (2542). คุณภาพในงานบริการ. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ : สมาคมส่งเสริมเทคโนโลยี.
- สมิต สัชฌุกร. (2544). คุณภาพบริการ (1). *ฟอร์คลอลิตี*. 8(47) : 173-174.
- สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. (2553). *แผนปฏิบัติการราชการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2552 สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กระทรวงศึกษาธิการ*. มหาสารคาม: สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
- สุนทรี ตระการสุข. (2550). ความพึงพอใจในการให้บริการสารสนเทศของสำนักบรรณสารการพัฒนาห้องสมุด. (การศึกษาค้นคว้าอิสระรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัย). กรุงเทพฯ: สถาบันบัณฑิตพัฒนศาสตร์.
- อัจฉราภรณ์ เฟ็งสถาน. (2545). ความพึงพอใจของผู้ใช้บริการที่มีต่อการให้บริการสารสนเทศของสำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยทักษิณ. สงขลา: สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- อนุวัฒน์ ศุภชติกุล. (2539). ไปดูเขาพัฒนาคุณภาพโรงพยาบาลในแคนาดา โดยกระบวนการ Accreditation. *วารสารการวิจัยสาธารณสุข*. 2(4) : 196.

- อัมรัตน์ อนวัช. (2550). *การประเมินความพึงพอใจของผู้ใช้บริการ สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยรามคำแหง*. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- Goog, Carter V. (1973). *Dictionary of Education*. 3rd ed. New York: McGraw-Hill.
- I-Ming Wang and Chich-Jen Shieh. (2006). The relationship between service quality and customer Satisfaction: the example of CJKU library. *Journal of Information & Optimization Sciences*. 27 : 193-209.
- Millet, John D. (1954). *Management in Public Service*. New York: McGraw-Hill.
- Morse, Nancy C. (1958). *Satisfaction in the White Collar Job*. Michigan: University of Michigan.
- Newcumer, Mabel. (1995). *The Big Business Executive*. New York: Columbia University.

ความคาดหวังและความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนรายวิชามนุษย์กับการเรียนรู้ ทั่ววิชาศึกษาทั่วไป มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

Expectations and Satisfaction with the Teaching on the Subjects of Human and Learning in General Education Course, Maha Sarakham University

รัตนา บุตรดี¹, อาริษา โคตรเครื่อง¹

Rattana Butrdee¹, Arisa Kotekruang¹

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ 1) ศึกษาความคาดหวังที่มีต่อรายวิชามนุษย์กับการเรียนรู้ของนิสิตระดับปริญญาตรี 2) ศึกษาความพึงพอใจต่อการเรียนรายวิชามนุษย์กับการเรียนรู้ของนิสิตระดับปริญญาตรี 3) เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างความคาดหวังก่อนเข้าเรียนและความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนรายวิชามนุษย์กับการเรียนรู้ของนิสิตระดับปริญญาตรี กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาเป็นนิสิตปริญญาตรีที่เลือกลงทะเบียนเรียนรายวิชามนุษย์กับการเรียนรู้ปีการศึกษา 2555 ภาคเรียนที่ 1 จำนวน 294 คน ได้มาโดยการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา มี 2 ฉบับ คือ 1) แบบสอบถามเกี่ยวกับความคาดหวังและความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนรายวิชามนุษย์กับการเรียนรู้ของนิสิตมหาวิทยาลัยมหาสารคาม ชนิดมาตราส่วนประมาณค่า จำนวน 26 ข้อ มีค่า

---

¹ สำนักศึกษาทั่วไป มหาวิทยาลัยมหาสารคาม โทร. 043-754571

¹ Department of General Education, Maha Sarakham University, Tel 043-754571

อำนาจจำแนกรายข้ออยู่ระหว่าง .42-.75 และมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.96 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและ t-test (Dependent Samples) 2) แบบสัมพัทธ์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) และนำเสนอโดยวิธีการพรรณนา

ผลการศึกษาพบว่า

1. นิสิตมีระดับความคาดหวังต่อการเรียนรายวิชามนุษย์กับการเรียนรู้โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ ด้านอาจารย์ผู้สอน ด้านเนื้อหาวิชา ด้านการเรียนการสอน และด้านสื่อสนับสนุนการเรียนการสอน

2. นิสิต มีระดับความพึงพอใจต่อการเรียนรายวิชามนุษย์กับการเรียนรู้โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ด้านอาจารย์ผู้สอน ด้านการวัดและประเมินผล ด้านการเรียนการสอน ด้านสื่อสนับสนุนการเรียนการสอน และด้านเนื้อหาวิชา

3. นิสิตมีความคาดหวังและความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนรายวิชามนุษย์กับการเรียนรู้โดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า นิสิตมีความคาดหวังและความพึงพอใจต่อการเรียนรายวิชามนุษย์กับการเรียนรู้แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 2 ด้าน คือ ด้านเนื้อหาวิชา และด้านการเรียนการสอน โดยนิสิต มีความพึงพอใจต่อด้านเนื้อหาวิชาต่ำกว่าความคาดหวังก่อนเข้าเรียน ส่วนด้านการเรียนการสอนนิสิตปริญญาตรีมีความพึงพอใจต่อการเรียนสูงกว่าความคาดหวังก่อนเข้าเรียน เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า นิสิตมีความคาดหวังก่อนเข้าเรียนและความพึงพอใจต่อการเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ : ความคาดหวัง, ความพึงพอใจ, การจัดการเรียนการสอน

Abstract

This study aims to 1) examine the expectations with the studying on the subject of human and learning for undergraduate students, 2) satisfaction with

the studying on the subject of human and learning for undergraduate students, and 3) compare the difference between expectation before studying and satisfaction with the teaching on subject of human and learning for undergraduate students. The samples used in the study were 294 undergraduate students who choose a course of human and learning in education year 2012, semester 1, selected by simple random sampling. Tools used in the study consist of: 1) a questionnaire about their expectations and satisfaction with teaching on the subject of human and learning of students, Maha Sarakhm University, with rating scale includes 26 items, item discrimination ranged from 0.42 to 0.75, and a reliability equal to 0.96. Data were analyzed by using percentage, mean, standard deviation and t-test (dependent samples), and 2) interviewed data were analyzed using content analysis and presented by means of description.

The results showed that:

1. Undergraduate students have expectation levels for the course of human and learning as a whole at the high level. For considering on individual aspect, it was found at the high level in all aspects, in descending order from most to least were the instructor, the course content, the teaching, and the media to support teaching and learning.

2. Students were satisfied with the course of human and learning as a whole at the high level. When individual aspect was considered, it was found at the high level in all aspects in descending order from most to least were the instructor, the measurement and evaluation, the teaching and learning, the media to support teaching and learning, and the course content.

3. Students have expectations and satisfaction with the teaching and learning on subject of human and learning as a whole with no difference. When individual aspect was considered, it was found that students have the expectations and satisfying on the subject of human and learning were statistically significant at .05 level of two aspects: the course content and the teaching and learning. Students were satisfied with the course content lower

than the expectation before studying. For the teaching and learning aspect, undergraduate students were satisfied with the learning at higher than the expectations before studying. When consider for each item, it was found that students have expectation before studying and satisfaction with learning with no statistically difference at .05 level.

Keywords : Expectations , Satisfaction , management of teaching and learning.

บทนำ

การศึกษาเป็นองค์ประกอบสำคัญยิ่งสำหรับการพัฒนาประเทศ เพราะการศึกษาเป็นรากฐานของการพัฒนา ดังนั้นแนวทางการพัฒนาการศึกษาคือการพัฒนากำลังคนให้มีประสิทธิภาพ เพราะถือว่าการให้การศึกษาเป็นการพัฒนามนุษย์ให้เป็นทรัพยากรที่มีคุณค่าเพื่อเป็นพลังขับเคลื่อน ในการพัฒนาประเทศไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ หากปราศจากแนวทางการพัฒนาการศึกษาและการพัฒนากำลังคนที่มีประสิทธิภาพแล้วการพัฒนาประเทศในด้านต่าง ๆ ย่อมจะประสบความสำเร็จได้ยาก เพื่อให้คนไทยอยู่ในสังคมโลกที่เปลี่ยนแปลงได้อย่างมีประสิทธิภาพและเท่าเทียม นานาอารยประเทศ (สมปอง จันทอง. 2552 : เว็บไซต์)

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ได้ตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนานิสิตให้มีทักษะในการเรียนรู้ มีความรอบรู้ มีคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ โดยยึดหลักพัฒนาความรู้ คู่คุณธรรม มีการบูรณาการรายวิชาต่าง ๆ มากขึ้นจึงได้กำหนดกลุ่มงานจัดการศึกษาวิชาศึกษาทั่วไปขึ้น ในปีการศึกษา 2548 โดยให้มีหน้าที่ประสานการพิจารณาหมวดวิชาการศึกษาทั่วไปสำหรับนิสิตระดับปริญญาตรี และส่งเสริม สนับสนุนให้มีการสอนวิชาศึกษาทั่วไปให้เป็นมาตรฐานเดียวกันทั้งมหาวิทยาลัย โดยได้รวมระบบการบริหารจัดการไว้ที่กองทะเบียนและประมวลผล ฝ่ายวิชาการและวิเทศสัมพันธ์ เพื่อให้การจัดการศึกษาวิชาศึกษาทั่วไปของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม ตอบสนองต่อนโยบาย

และการพัฒนาคุณภาพบัณฑิตตาม
ปรัชญาพื้นฐานของการจัดการศึกษา
ที่เอื้อต่อหลักสูตรที่หลากหลาย และ
ส่งเสริมให้เกิดการใช้ทรัพยากรร่วมกัน
เพื่อใช้ประโยชน์สูงสุดของทางราชการ

การบริหารจัดการเรียนการสอน
ในหมวดวิชาศึกษาทั่วไปนั้น เดิมคณะ
ต่าง ๆ เป็นผู้รับผิดชอบ มีหน่วยงาน
กลางซึ่งสำนักศึกษาทั่วไปเป็นผู้ประสาน
ความร่วมมือและบริหารจัดการรวมทั้ง
เป็นผู้กำกับติดตามดูแลการดำเนินการ
ในส่วนที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะการจัดการ
เรียนการสอนที่ต้องการการบูรณาการ
ผู้สอนจากคณะต่าง ๆ รวมทั้งการใช้
ทรัพยากรร่วมกัน ซึ่งมอบให้สำนัก
ศึกษาทั่วไปเป็นผู้รับผิดชอบน่าจะทำให้
ผลการจัดหลักสูตร และการเรียนการ
สอนของมหาวิทยาลัยมีประสิทธิภาพ
ยิ่งขึ้น

การศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญของการ
อบรมบ่มนิสัยการกล่อมเกลาทางสังคม
การเตรียมตัวเพื่อให้บุคคลมีทักษะความ
รู้ความสามารถในการดำรงชีวิตและการ
ประกอบอาชีพในอนาคตเป้าหมายของ
การศึกษาดังที่กล่าวนี้มิใช่เพียงเพื่อ
ประโยชน์ของคนแต่ละคนเท่านั้นแต่
ต้องมุ่งไปสู่สังคมในภาพรวม คือการนำ
ไปสู่สังคมที่เข้มแข็ง มีเอกภาพ อันเนื่อง
มาจากสมาชิกของสังคมมีคุณภาพและ

ร่วมสร้างประโยชน์ให้กับสังคมที่ตนอยู่
อาศัยจึงถือได้ว่าความเป็นคนสำคัญในการ
สร้างเยาวชนที่ดีและสร้างอนาคตของ
ประเทศและหากผลผลิตทางการศึกษา
ไม่มีคุณภาพ ครูก็ต้องมีส่วนร่วม
รับผิดชอบด้วยอาจกล่าวได้ว่า การศึกษา
เป็นกิจกรรมทางสังคมที่เป็นรากฐาน
สำคัญของการสร้าง สะสมพลังของชาติ
ชาติใดมี “ทุนทางสังคม” แข็งแกร่ง มี
คุณภาพดีมากน้อยเพียงใด มีปริมาณ
มากแค่ไหน ย่อมขึ้นกับคุณภาพของ
ระบบการศึกษา (ชัยอนันต์ สมุทวณิช.
2546) และการจัดการศึกษานั้นจำเป็น
ที่จะต้องมียุทธศาสตร์ทางการศึกษา
เพื่อช่วยกำหนดคุณลักษณะของผู้เรียน
ที่พึงประสงค์หลังจากได้รับการเรียน
การสอนโดยยุทธศาสตร์ทางการศึกษา
จะเป็นตัวบ่งชี้ให้เห็นถึงแนวทางการจัด
ประสบการณ์การเรียนรู้หรือกิจกรรม
การเรียนการสอนและเป็นแนวทางใน
การประเมินผลการเรียนของผู้เรียนส่วน
การจัดประสบการณ์การเรียนรู้จะเป็น
กิจกรรมที่พยายามตอบสนองให้เกิด
ผลลัพธ์ตามยุทธศาสตร์ทางการศึกษา
ซึ่งจะแสดงให้เห็นถึงความเป็นไปได้และ
ความเหมาะสมของยุทธศาสตร์ทางการ
ศึกษารวมทั้งให้กรอบของการประเมิน
ผลการเรียนอย่างเป็นรูปธรรมอีกด้วย
ในขณะเดียวกันการประเมินผลการ

เรียนจะช่วยเป็นสารสนเทศย้อนกลับ ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความเหมาะสมและประสิทธิภาพของการจัดประสบการณ์การเรียนรู้รวมทั้งช่วยตัดสินผลการเรียนที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนว่าเป็นไปตามจุดมุ่งหมายทางการศึกษาหรือไม่และมากน้อยเพียงใดสารสนเทศที่ได้จากการประเมินผลการเรียนจะช่วยปรับปรุงกิจกรรมการเรียนการสอนส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนและพัฒนากระบวนการทางการศึกษาให้มีความเหมาะสมและอยู่บนพื้นฐานของการศึกษาที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลยิ่งขึ้นไป (ผดุงชัย ภูัพพัฒน์. 2555 : เว็บไซต์)

อย่างไรก็ตาม ความคาดหวังของผู้เรียนนั้น มักเป็นไปตามแนวความคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความคาดหวังที่ได้รับการยอมรับนำมาใช้ศึกษาปัจจัยชักนำพฤติกรรมของปัจเจกบุคคลหรือกลุ่มบุคคลนั้นๆ กล่าวได้ว่าเป็นผลงานของ Victor Vroom ซึ่งเป็นนักจิตวิทยาชั้นแนวหน้าของกลุ่มนี้และเรียกทฤษฎีนี้ว่า “Vroom’s Expectancy Theory” ค่าของผลลัพธ์ (Valence of Outcomes) หมายถึงคุณค่าหรือความต้องการใจที่ผลลัพธ์มีให้แก่บุคคลที่จะต้องแสดงพฤติกรรมออกไปเพื่อให้ได้มาซึ่งผลลัพธ์นั้นซึ่งแต่ละบุคคลก็จะมีกรรับ

รู้ต่อผลลัพธ์เดียวกันที่แตกต่างกันไป (สิทธิโชค วรานุสันติกุล. 2546 : 178) และเมื่อผู้เรียนได้คาดหวังผลลัพธ์จากการเรียน ไม่ว่าจะเป็นองค์ประกอบในด้านใดด้านหนึ่งนั้น ผู้ที่ทำหน้าที่จัดการเรียนการสอน จะต้องทำทุกวิถีทางเพื่อสร้างความพึงพอใจให้เกิดขึ้นไม่น้อยกว่าความคาดหวัง หรือมากกว่าความคาดหวังที่เกิดจากการเรียน ไม่ว่าจะเป็นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน หรือการส่งมอบประสบการณ์ต่าง ๆ อันจะส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและสุนทรียภาพในการเรียนสูงขึ้นตามไปด้วย

ด้วยเหตุที่ได้กล่าวมานี้ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาว่าผู้เรียนมีความคาดหวังและความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนรายวิชามนุษย์กับการเรียนรู้ หมวดวิชาศึกษาทั่วไปมีสภาพเป็นอย่างไร ผลที่ได้จะนำไปสู่การปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอน

ความมุ่งหมายของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาความคาดหวังของนิสิตที่มีต่อรายวิชามนุษย์กับการเรียนรู้หมวดวิชาศึกษาทั่วไป

2. เพื่อศึกษาความพึงพอใจต่อการเรียนรายวิชามนุษย์กับการเรียนรู้

3. เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างความคาดหวังและความพึงพอใจต่อการเรียนรายวิชามนุษย์กับการเรียนรู้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้ ได้แก่ นิสิตที่เลือกลงทะเบียนเรียนรายวิชามนุษย์กับการเรียนรู้ ปีการศึกษา 2555 ภาคเรียนที่ 1 จำนวน 1,173 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้เป็น นิสิตที่เลือกลงทะเบียนเรียนรายวิชามนุษย์กับการเรียนรู้ปีการศึกษา 2555 ภาคเรียนที่ 1 จำนวน 294 คน โดยใช้เกณฑ์ร้อยละ 25 ตามจำนวนของประชากร (สมบัติท้ายเรือคำ. 2553 : 51 ได้มาโดยใช้การสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัยครั้งนี้ มี 2 ฉบับคือ

1. แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเป็นแบบมาตรฐานประมาณค่า (Rating Scale) จำนวน 26 ข้อ ตามแบบของลิเคอร์ท (Likert) โดยกำหนดตัวเลือกไว้ 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด แบ่งเป็น 3 ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 ความคาดหวังและความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอน ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงและพัฒนา โดยมีค่าอำนาจจำแนกรายข้ออยู่ระหว่าง .42-.75 และมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.96

2. แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Content Analysis) ถึงความคาดหวังและความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนรายวิชามนุษย์กับการเรียนรู้

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. ติดต่oprะสานงานกับอาจารย์ผู้สอนในรายวิชามนุษย์กับการเรียนรู้ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างเพื่อนัดหมายและกำหนดวันเวลาในการนำแบบสอบถามไปเก็บข้อมูลกับนิสิตที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง
2. ดำเนินการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 294 คน โดยผู้วิจัยเดินทางไปเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง
3. และหลังจากนั้นทำการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 15 คน ดำเนินการสัมภาษณ์ครั้งละ 1 คน บันทึกผลการสัมภาษณ์ลงในแบบสัมภาษณ์
4. นำแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ที่รวบรวมได้ทั้งหมดไปวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามมาตรวจสอบความสมบูรณ์ของการตอบแบบสอบถามเพื่อคัดเลือกและนำไปวิเคราะห์ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยหาค่าความถี่และค่าร้อยละ
2. วิเคราะห์ข้อมูล โดยนำแบบสอบถามมาตรวจให้คะแนนโดยกำหนดค่าน้ำหนักออกเป็น 5 ระดับ

ตามวิธีของลิเคอร์ท (Likert) ซึ่งกำหนดค่าคะแนนดังนี้

ระดับความคาดหวังและความพึงพอใจมากที่สุด ให้น้ำหนักหรือคะแนนเป็น 5

ระดับความคาดหวังและความพึงพอใจมาก ให้น้ำหนักหรือคะแนนเป็น 4

ระดับความคาดหวังและความพึงพอใจปานกลาง ให้น้ำหนักหรือคะแนนเป็น 3

ระดับความคาดหวังและความพึงพอใจน้อย ให้น้ำหนักหรือคะแนนเป็น 2

ระดับความคาดหวังและความพึงพอใจน้อยที่สุด ให้น้ำหนักหรือคะแนนเป็น 1

และแปลความหมายค่าเฉลี่ยตามเกณฑ์ที่กำหนดดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.50 - 5.00 แปลความว่ามากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.50 - 4.49 แปลความว่ามาก

ค่าเฉลี่ย 2.50 - 3.49 แปลความว่าปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.50 - 2.49 แปลความว่าน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.49 แปลความว่าน้อยที่สุด

3. เมื่อได้แบบสัมภาษณ์มาแล้ว ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) แยกรายละเอียดด้านความคาดหวังและความพึงใจในแต่ละด้าน และนำข้อมูลมาสรุปสนับสนุนในแต่ละประเด็น

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์เชิงปริมาณ ใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและสถิติทดสอบ t (t –test Dependent Samples) และการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

สรุปผล

จากการศึกษาความคาดหวังและความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนรายวิชามนุษยกับการเรียนรู้ของนิสิตมหาวิทยาลัยมหาสารคามสรุปผลได้ดังนี้

1. นิสิตมีระดับความคาดหวังต่อการเรียนรายวิชามนุษยกับการเรียนรู้โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยคือ ด้านอาจารย์ผู้สอน ด้านเนื้อหาวิชา ด้านการเรียนการสอน และด้านสื่อสนับสนุนการเรียนการสอน

2. นิสิตมีระดับความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรายวิชามนุษยกับการเรียนรู้โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ด้านอาจารย์ผู้สอน ด้านการวัดและประเมินผล ด้านการเรียนการสอน ด้านสื่อสนับสนุนการเรียนการสอน และด้านเนื้อหาวิชา

3. นิสิตมีความคาดหวังและความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนรายวิชามนุษยกับการเรียนรู้ไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า นิสิตมีความคาดหวังและความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนรายวิชามนุษยกับการเรียนรู้แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 2 ด้าน คือ ด้านเนื้อหาวิชา และด้านการเรียนการสอน โดยนิสิต มีความพึงพอใจต่อด้านเนื้อหาวิชาต่ำกว่าความคาดหวังก่อนเข้าเรียน ส่วนด้านการเรียนการสอนนิสิตมีความพึงพอใจต่อการเรียนสูงกว่าความคาดหวังก่อนเข้าเรียนเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า นิสิตมีความคาดหวังและความพึงพอใจต่อการเรียนรายวิชามนุษยกับการเรียนรู้แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 7 ข้อ โดยนิสิตมีความพึงพอใจต่อการเรียนสูงกว่าความ

คาดหวัง จำนวน 4 ข้อ คือ มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่หลากหลาย กระตุ้นความสนใจของนิสิต ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่เหมาะสม เนื้อหาของข้อสอบอยู่ในขอบเขตวัตถุประสงค์การเรียน และสภาพอากาศในห้องเรียนเหมาะสมต่อการเรียน ส่วนอีก 3 ข้อ นิสิตมีความพึงพอใจต่อการเรียนต่ำกว่าความคาดหวังก่อนเข้าเรียน คือ เนื้อหาวิชาสามารถนำไปประยุกต์ใช้กับสถานการณ์จริงได้ ปริมาณเนื้อหาในแต่ละบทมีความเหมาะสมในเวลาเรียน และเนื้อหามีความทันสมัยน่าสนใจ

4. ผลจากการสัมภาษณ์ความคาดหวังและความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอน พบว่า นิสิตมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนในทุกๆ ด้าน จากเป้าหมายที่ตั้งไว้ก่อนการเรียนในวิชานี้ ได้รับความรู้ ตลอดจนการเรียนรู้สังคมและทำความเข้าใจความเป็นมนุษย์ที่แท้จริง ดังรายละเอียด

4.1 ความคาดหวังต่อการจัดการเรียนการสอนรายวิชามนุษย์กับการเรียนรู้

4.1.1 นิสิตมีความคาดหวังว่าจะได้เรียนรู้เกี่ยวกับจิตใจและร่างกายของเรา ได้เรียนรู้การเข้าสังคม การเป็นอยู่ ฝึกความคิด ฝึกสมาธิ คาดหวังว่าจะได้รับความรู้เต็มที่จากการเรียนใน

ห้องเรียน ได้รู้จักเพื่อนและได้ทำงานร่วมกัน สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน ได้เรียนรู้การพัฒนาทักษะทางด้านต่างๆ และคาดหวังว่าจะได้รู้จักตัวตนของตนเอง ได้ค้นพบตัวเองมากขึ้น

4.1.2 นิสิตมีความคาดหวังว่าจะมีกิจกรรมช่วยเหลือสังคม จะได้ช่วยเหลือคน อยากให้มีกิจกรรมออกสู่สังคมมากขึ้น มากกว่านั่งในห้องเรียน มีกิจกรรมที่ทำร่วมกันกับผู้อื่น จะได้รับความรู้เพิ่มเติม คาดหวังว่าจะได้รู้วิธีการกำจัดหรือเอาชนะความโกรธ ทำให้จิตใจสงบขึ้น ทำให้เข้าใจความเป็นมนุษย์ และคาดหวังว่าจะได้ทำกิจกรรมที่เสริมทักษะและการฝึกสมาธิ

4.1.3 ความคาดหวังในตัวของอาจารย์ผู้สอนรายวิชามนุษย์กับการเรียนรู้พบว่า นิสิตมีความคาดหวังว่าอาจารย์จะสอนแบบสนุก ไม่น่าเบื่อ มีการผ่อนคลาย มีความเป็นกันเอง เป็นตัวอย่างที่ดี มีการสอนที่ดี สอนเนื้อหาที่นำไปใช้ได้จริงๆ มีการเตรียมการสอน เตรียมเนื้อหาล่วงหน้า มีความตรงต่อเวลา ไม่สอนนอกเรื่องมากเกินไป และจะนำวิธีการสอนใหม่ๆ มาสอน และเสนอให้แก่ นิสิตให้ได้รับความรู้อย่างเต็มที่

4.1.4 นิสิตมีความคาดหวังว่า คะแนนจะแบ่งเป็นสอบ 50% กิจกรรม 30% งาน 20% อาจารย์น่าจะมีความเห็นแก่ให้ทุกคน เมื่อเข้าเรียนอยากให้ออกข้อสอบในเนื้อหาตามที่สอนในรายวิชา ต้องการให้อาจารย์ตัดเกรดแบบอิงเกณฑ์มากกว่าอิงกลุ่ม และมีความเป็นธรรม

4.2 ความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอน

4.2.1 นิสิตมีความพึงพอใจต่อเนื้อหาวิชา เพราะได้ความรู้หลายอย่างในการเรียน ได้เรียนรู้เพื่อนมนุษย์ด้วยกัน ได้รู้จักเพื่อนในห้องเรียน ได้รู้จักตนเอง เนื้อหาที่น่าสนใจ เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน มีความเข้าใจในเนื้อหาวิชา

4.2.2 นิสิตมีความพึงพอใจต่อกิจกรรมการเรียนการสอน โดยนิสิตแสดงความคิดเห็นว่า รู้สึกดี สนุกกับการเรียน ได้รับความรู้เพิ่มเติมที่เป็นกิจกรรมการเรียนการสอนที่ทำให้เข้าใจตัวเองมากขึ้น เป็นกิจกรรมการเรียนการสอนที่มีความสำคัญสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้ ได้ทำกิจกรรมร่วมกับเพื่อนต่างคณะ ทำให้ได้เพื่อนใหม่

4.2.3 นิสิตมีความพึงพอใจต่ออาจารย์ผู้สอน โดยนิสิตแสดงความคิดเห็นว่า

เห็นว่า อาจารย์สอนสนุก สอนเข้าใจและอธิบายทุกเนื้อหาอย่างละเอียด อาจารย์เป็นคนที่มีเทคนิคในการสอนดีมาก ทำให้นิสิตเกิดการเรียนรู้ได้ดี

4.2.4 นิสิตมีความพึงพอใจต่อการสอบ การให้คะแนน การวัดและประเมินผล โดยนิสิตแสดงความคิดเห็นว่า รู้สึกพอใจ เพราะมีทั้งการสอบคะแนนเก็บ งาน และกิจกรรม มีความยุติธรรม การให้คะแนนแต่ละครั้งขึ้นอยู่กับคำตอบคำถามและความขยันของนิสิตเอง มีการวัดผลอย่างตรงไปตรงมาเป็นไปตามเนื้อหาที่เรียน

4.2.5 นิสิตได้รู้อะไรหลายๆ เรื่องที่ไม่รู้ ซึ่งบางครั้งวิทยาศาสตร์อธิบายไม่ได้ ได้เรียนรู้เกี่ยวกับศีลธรรม จริยธรรม ได้เรียนรู้นิสัยของตนเอง ได้เรียนรู้ผู้อื่น รู้จักใช้เหตุผล รับฟังเหตุผลคนอื่น และไม่เอาเปรียบผู้อื่น รู้จักวิธีการเอาตัวรอดในสังคม การใช้ชีวิตในสังคม ทำให้มีสติและสมาธิมากขึ้น

อภิปรายผล

การศึกษาความคาดหวังและความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนรายวิชามนุษย์กับการเรียนรู้ของนิสิตมหาวิทยาลัยมหาสารคามสามารถ

อภิปรายผลได้ดังนี้

1. นิสิตมีระดับความคาดหวังต่อรายวิชามนุษย์กับการเรียนรู้โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อยคือ ด้านอาจารย์ผู้สอน ด้านเนื้อหาวิชา ด้านการเรียนการสอน และด้านสื่อสนับสนุนการเรียนการสอน สอดคล้องกับ ไพโรจน์ ธีรธนากุล. (2546) ที่ได้กล่าวไว้ว่า องค์ประกอบในการจัดการเรียนรู้ที่สำคัญ คือ ด้านผู้สอน ซึ่งหมายถึง ผู้ที่มีหน้าที่ถ่ายทอดความรู้ไปยังผู้เรียน ซึ่งจะต้องมีบทบาทในการใช้สื่อการสอน เป็นผู้จัดสภาพแวดล้อมและจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน เป็นผู้นำการอภิปราย แนะนำสิ่งต่างๆ ตลอดจนแก้ไขปัญหาแก่ผู้เรียนและต้องมีความสัมพันธ์กับผู้สอนคนอื่น ๆ เพื่อปรึกษาหรือวางแผนการสอนและแก้ไขปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นในกระบวนการเรียนการสอน และสอดคล้องกับ พร พรมมหาราช (2552) ได้ทำการศึกษาการเปรียบเทียบความคาดหวังของผู้ปกครองและนักศึกษาต่อการศึกษาในคณะวิทยาศาสตร์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ พบว่า ผู้ปกครองและนักศึกษาให้ความสำคัญ

อาจารย์มากที่สุด รองลงมาคือ ด้านสังคมและบุคลิกภาพ และด้านคุณธรรมจริยธรรมตามลำดับ อันดับสุดท้ายคือด้านสวัสดิการและการอำนวยความสะดวก โดยความคาดหวังของนักศึกษาทางด้านอาจารย์พบว่าสิ่งที่นักศึกษามีความคาดหวังมากที่สุดคือ คณาจารย์มีความรู้ความเชี่ยวชาญด้านวิชาการ รองลงมาคือ คณาจารย์เป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักศึกษา ด้านห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ เครื่องมือและอุปกรณ์

2. นิสิตมีระดับความพึงพอใจต่อการเรียนรายวิชามนุษย์กับการเรียนรู้โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ด้านอาจารย์ผู้สอน ด้านการวัดและประเมินผล ด้านการเรียนการสอน ด้านสื่อสนับสนุนการเรียนการสอน และด้านเนื้อหาวิชาสอดคล้องกับ สมยศ นาวีการ (2525 : 115-119) กล่าวว่า ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ความพึงพอใจเป็นสิ่งสำคัญที่กระตุ้นให้ผู้เรียนทำงานที่ได้รับมอบหมายหรือที่ต้องปฏิบัติให้บรรลุผลตามวัตถุประสงค์ ครูผู้สอนจึงต้องคำนึงถึงความพึงพอใจในการเรียนรู้ของผู้เรียนและสอดคล้องกับ ชวนีย์ พงศาพิชณ์ และคณะ (2551 : 83)

ได้ทำการศึกษาเรื่อง ความพึงพอใจของนักศึกษาต่อการเรียนการสอนแบบบูรณาการ : กรณีศึกษาวิชามนุษยสัมพันธ์ พบว่า ระดับความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการเรียนการสอนแบบบูรณาการโดยรวมอยู่ในระดับสูงและมีความพึงพอใจด้านต่าง ๆ อยู่ในระดับสูงทุกด้าน และสอดคล้องกับวารสารณสิงห์พริง และคณะ (2552 : 541) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ความพึงพอใจของนักศึกษาต่อการเรียนการสอนวิชาพื้นฐานของคณะวิทยาศาสตร์มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี พบว่า นักศึกษามีความพึงพอใจในการเตรียมพร้อมต่อการสอนวิชาบรรยายที่ระดับมาก ความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนและคุณลักษณะผู้สอนที่ระดับปานกลาง ความพึงพอใจต่อวิชาปฏิบัติการของวิชาพื้นฐานที่ระดับมาก

3. นิสิตมีความคาดหวังก่อนเข้าเรียนและความพึงพอใจต่อการเรียนรายวิชามนุษย์กับการเรียนรู้โดยรวมไม่แตกต่างกัน เนื่องจากธรรมชาติของวิชามนุษย์กับการเรียนรู้ นั้น มุ่งเน้นไปที่การเรียนรู้ตนเอง เรียนรู้เพื่อนมนุษย์ เรียนรู้สังคม และนิสิตได้ซึมซับความรู้และประสบการณ์ที่ผู้สอนได้ถ่ายทอดให้กับผู้เรียน ซึ่งตรงกับแนวคิดเกี่ยวกับ

วรูม (Vroom. 1970 : 91-103) กล่าวถึงความคาดหวังไว้ว่า มีองค์ประกอบที่สำคัญ 3 ประการ คือ ความพึงพอใจของมนุษย์ที่มีต่อผลลัพธ์ของการกระทำ ซึ่งเป็นลักษณะที่สำคัญที่สุดของความพึงพอใจของมนุษย์ ระดับความเชื่อถือวิธีการในการเชื่อมโยงผลลัพธ์อย่างหนึ่งไปสู่อะไรอีกหลายอย่าง การคาดการณ์จากความเชื่อว่าจะได้ผลดีหรือไม่มากน้อยเพียงใด เช่น ถ้ามนุษย์มีความเชื่อมั่นว่าจะทำงานให้บรรลุผลสำเร็จตามที่ตั้งไว้ ย่อมทำให้เกิดแรงจูงใจในการทำงาน ซึ่งเป็นความรู้สึกทางด้านจิตใจที่จะตัดสินใจเลือกทำอะไร และทำอย่างไร จึงประสบความสำเร็จตามที่คาดหวังไว้ และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า นิสิตระดับปริญญาตรีที่เลือกลงทะเบียนรายวิชามนุษย์กับการเรียนรู้มีความคาดหวัง ก่อนเข้าเรียน และความพึงพอใจต่อการเรียนรายวิชามนุษย์กับการเรียนรู้แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 2 ด้าน คือ ด้านเนื้อหาวิชา และด้านการเรียนการสอน ซึ่งสามารถอภิปรายได้ว่าด้านเนื้อหาวิชานั้น นิสิตต้องการให้มีการเพิ่มเติมเนื้อหาที่เข้มข้น เน้นสภาพสังคม เหตุการณ์ปัจจุบันมากขึ้น และนำมาสอดแทรกลงในคาบเรียนได้อย่างน่าสนใจ

ซึ่งตรงกับแนวคิดของ ทฤษฎีแรงจูงใจของ มาสโลว์ (Maslow) ที่กล่าวไว้ว่ามนุษย์เป็นผู้ที่มีความต้องการอยู่เสมอและเป็นการยากมากที่มนุษย์จะมีความพึงพอใจสูงสุด ยกเว้นภายในช่วงเวลาสั้นๆ เท่านั้น เมื่อสิ่งที่ต้องการได้รับการตอบสนองเป็นที่พอใจแล้ว ถ้าจะมีความปรารถนาสิ่งอื่นเข้ามาแทนที่จะเป็นลักษณะนี้ไปเรื่อยๆ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

จากการศึกษาค้นคว้าพบว่า อาจารย์ผู้สอนควรพัฒนาเนื้อหาวิชาให้มีความเหมาะสมกับสภาพบริบทในปัจจุบัน สามารถนำไปประยุกต์ใช้กับสถานการณ์จริงได้ และปรับปรุงเนื้อหาในแต่ละบทมีความเหมาะสมมากขึ้นพร้อมทั้งสอดแทรกข้อคิดที่มีความทันสมัยน่าสนใจ ให้กับนิสิตมากยิ่งขึ้น ดังนั้นผู้บริหาร อาจารย์ผู้สอน ควรนำ

ไปใช้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนและปรับปรุงพัฒนาเนื้อหา และพัฒนาหลักสูตรหมวดวิชาศึกษาทั่วไปให้มีความเหมาะสมกับสภาพการณ์ในปัจจุบันมากยิ่งขึ้น

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการศึกษาครั้งต่อไป

ควรศึกษารายละเอียดความคาดหวังของนิสิต โดยนำตัวแปรอื่นๆ นอกเหนือจากตัวแปรที่ศึกษาในครั้งนี้ เช่น การจัดกิจกรรมลงพื้นที่ชุมชน หรือการทำกิจกรรมชมรมต่างๆ

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอขอบคุณสำนักศึกษาทั่วไป มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ที่กรุณาให้ทุนสนับสนุนการวิจัยครั้งนี้ รองศาสตราจารย์ ดร.ประสาท เนื่องเนลิม อาจารย์ที่ปรึกษางานวิจัยที่ได้กรุณาตรวจทานและให้ข้อเสนอแนะ เป็นอย่างดี

เอกสารอ้างอิง

- ชวนีย์ พงศาพิชณ์, นพคุณ สุขสถาน,วิมล เหมือนคิด และสุนทรี ศักดิ์ศรี. (2551). ความพึงพอใจของนักศึกษาต่อการเรียนการสอนแบบบูรณาการ : กรณีศึกษาวิชามนุษยสัมพันธ์. รายงานวิจัยมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.
- ชัยอนันต์ สมุทวณิช. (ม.ป.ป.). รายงานการวิจัยระบบบริหารจัดการเพื่อการจัดสรรทรัพยากรสำหรับการศึกษาระดับพื้นฐาน 12 ปีที่สอดคล้องกับ พ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. (เอกสารอัดสำเนา)
- บุญฤทธิ์ ฉิมพิมล. (2548). การเปรียบเทียบความคาดหวังและสภาพความเป็นจริงในการเข้ารับการฝึกอบรมวิชาชีพในศูนย์ศิลปาชีพบางไทร ในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. มหาวิทยาลัยศิลปากร : นครปฐม.
- ผดุงชัย ภูพัฒน์. สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง. สืบค้นเมื่อ 25 มิถุนายน 2556. <<http://teched.rmutp.ac.th/km/wp-.pdf>>
- พร พรหมหาราช. (2552). การเปรียบเทียบความคาดหวังของผู้ปกครองและนักศึกษาต่อการศึกษาในคณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิตเชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ไพโรจน์ ตีระธนากุล. (2546). การออกแบบและการผลิตบทเรียนคอมพิวเตอร์ การสอน e-learning. กรุงเทพฯ : ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ บริษัทพิมพ์ดีจำกัด.
- วิภาวรรณ สิงห์พริ้ง และคณะ. (2552). ความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อรูปแบบการจัดการศึกษาของคณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี. วารสารวิจัยและพัฒนา มจร. ปีที่ 32 ฉบับที่ 2-3, เมษายน – กันยายน หน้า 285-301.
- สมบัติ ท้ายเรือคำ. (2553). ระเบียบวิธีวิจัยสำหรับมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์. กภาพสิทธิ์ : ประสานการพิมพ์.

สมปอง จันทอง. (2552) การจัดการศึกษาโดยใช้ชุมชนเป็นฐาน. <<http://www.kroobannok.com/blog/24541>> สืบค้นเมื่อ 5 มิถุนายน 2555.

สมยศ นาวิการ. (2525). การบริหาร. กรุงเทพมหานคร: คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชีมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

สิทธิโชค วรรณสันติกุล. (2546). จิตวิทยาสังคม : ทฤษฎีและการประยุกต์ใช้. กรุงเทพฯ : ซีเอ็ดดูเคชั่น.

Vroom, V. (1970). "Industrial Social Psychology". *Management and Motivation*. New York. McGraw-Hill Book Company.

ปัจจัยที่มีผลต่อกระบวนการเรียนรู้รายวิชาหมวดศึกษาทั่วไป ของนิสิตมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

Factors that affect the learning process division general education courses of university students.

รัตติยา สัจจภิรมย์¹, สิริพร ศิระบุชา²

Ruttiya Sujjapirom¹, Siriporn Sirabucha²

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อกระบวนการเรียนรู้รายวิชาหมวดศึกษาทั่วไปของนิสิตมหาวิทยาลัยมหาสารคาม กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นิสิตที่เรียนในหมวดศึกษาทั่วไป ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2556 จำนวน 425 คน ซึ่งได้จากการกำหนดขนาดโดยใช้วิธีของ Yamane ที่ระดับความเชื่อมั่น 99% ที่ความคลาดเคลื่อน .01 ได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า นิสิตมีความคิดเห็นต่อปัจจัยที่มีผลต่อกระบวนการเรียนรู้รายวิชาหมวดศึกษาทั่วไป โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน ได้แก่ ด้านการประเมินผลการเรียน ด้านการเรียนการสอน ด้านผู้สอน และด้านปัจจัยสนับสนุนการเรียนการสอน ตามลำดับ นอกจากนี้

---

^{1,2}กองแผนงาน มหาวิทยาลัยมหาสารคาม โทรศัพท์ 0-4375-4240, ruttiya_amp@hotmail.com, siriporn.i@msu.ac.th

^{1,2}Planning Division Mahasarakham University Tel.0-4375-4240, ruttiya_amp@hotmail.com, siriporn.i@msu.ac.th

นิสิตให้ข้อเสนอแนะด้านการเรียนการสอน ควรเน้นให้ผู้เรียนมีความเข้าใจมากที่สุด ควรมีการทดสอบในชั้นเรียนอย่างสม่ำเสมอ และควรมีการบริการอินเทอร์เน็ตฟรี เพื่อความสะดวกในการค้นหาข้อมูล

คำสำคัญ : กระบวนการเรียนรู้, ศึกษาทั่วไป

Abstract

This research aims to study the factors that affect the learning process of undergraduate general education courses for University . The samples used in this study were students enrolled in the Division of General Studies Semester 2, Academic Year 2556 425 people were using the method of determining the size of Yamane, a confidence level of 99% with an uncertainty .01 to come by random stratified Tools used to collect data. A 5 -level scale questionnaires were used in data analysis were percentage , mean and standard deviation The results showed that the Student opinion on factors that affect the learning process for general education courses . The overall level. Considering it was found that a high level in all aspects of the evaluation . The teaching the instructors and instructional factors , respectively , students provide feedback on teaching . It should be emphasized that the students have understood the most. Should be tested in class regularly. And should have free internet . For ease of searching.

Keywords : learning process, general education

บทนำ

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม เป็นสถาบันที่มีปณิธานมุ่งมั่นผลิตบัณฑิตให้มีความเป็นเลิศทางวิชาการ โดยศึกษาภูมิปัญญาท้องถิ่นผสมผสานกับวิทยาการสมัยใหม่ที่เป็นสากล ให้เกิดความงอกงามทางสติปัญญาที่เพียบพร้อมด้วยวิชาการ จริยธรรมและคุณธรรม และมีความรับผิดชอบต่อสังคม ดังปรัชญามหาวิทยาลัยที่ว่า “ผู้มีปัญญาพึงเป็นอยู่เพื่อมหาชน” เพื่อให้บรรลุปณิธานที่ตั้งไว้ มหาวิทยาลัยมหาสารคามได้จัดหมวดวิชาศึกษาทั่วไปที่มุ่งมั่นผลิตบัณฑิตให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ดังกล่าวมาอย่างต่อเนื่อง การจัดการเรียนการสอนในรายวิชาต่างๆ ควรมุ่งเน้นการสอนแบบบูรณาการ โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ที่จะสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง ในเรื่องที่สัมพันธ์กับวิถีชีวิต วัฒนธรรม สังคม ตลอดจนสภาพแวดล้อมของผู้เรียน เพื่อให้สอดคล้องกับการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมที่เน้นการพัฒนาคนให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันอย่างเกื้อกูลกันในสังคมได้อย่างมีความสุข มีความสามารถในการดำเนินชีวิต เป็นผู้มองโลกในแง่ดีและเป็นคนที่มีความสุข มีความรู้ความเข้าใจในเอกลักษณ์วัฒนธรรมท้องถิ่นอีสานและ

สามารถถ่ายทอดได้ และมีความสามารถประยุกต์ใช้ความรู้ นำพาให้เกิดประโยชน์กับท้องถิ่น ประเทศชาติ และนานาชาติได้ อีกทั้งการกำหนดหลักสูตรระดับปริญญาตรีต้องสอดคล้องกับเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ. 2548 (สำนักศึกษาทั่วไป, 2554.)

ปัจจุบันมหาวิทยาลัยมหาสารคามได้จัดตั้งสำนักศึกษาทั่วไปได้รวมระบบการบริหารจัดการไว้ที่ส่วนกลางเป็นหน่วยงานกำกับดูแลการจัดการเรียนการสอนรายวิชาหมวดศึกษาทั่วไปสำหรับหลักสูตรระดับปริญญาตรี ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2548 มีหน้าที่พิจารณาหมวดรายวิชาศึกษาทั่วไป และอำนวยความสะดวกให้เป็นมาตรฐานเดียวกันทั้งมหาวิทยาลัย และตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนานิสิตให้มีทักษะในการเรียนรู้ มีความรอบรู้ มีคุณธรรม จริยธรรมและคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ มีการบูรณาการรายวิชาต่าง ๆ มากขึ้น เพื่อประสิทธิภาพการเรียนการสอนที่มุ่งไปสู่การเรียนรู้ด้วยตนเอง และให้เห็นความสำคัญของรายวิชาหมวดศึกษาทั่วไปของนิสิตถึงปัจจัยที่มีผลต่อการเรียนรู้ของนิสิต ในด้านผู้เรียน ด้านกระบวนการ ด้านเนื้อหา ด้านการวัดและประเมินผล และด้านสิ่งแวดล้อม/อำนวยความสะดวก

จากความสำเร็จและความเป็นมา ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะค้นคว้าวิจัยถึงปัจจัยที่มีผลต่อการเรียนรู้ของนิสิตเพื่อนำมาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาปรับปรุงการเรียนการสอนให้บรรลุตามวัตถุประสงค์และพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของสำนักศึกษาทั่วไปให้เจริญก้าวหน้าทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมต่อไป

วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อกระบวนการเรียนรู้รายวิชาหมวดศึกษาทั่วไปของนิสิตมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

วิธีการศึกษา

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นิสิตที่เรียนในหมวดศึกษาทั่วไป ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2556 จำนวน 425 คน ซึ่งได้จากการกำหนดขนาดโดยใช้วิธีของ Yamane¹ ที่ระดับความเชื่อมั่น 99% ที่ความคลาดเคลื่อน .01 (ธานินทร์ ศิลป์จารุ. 2548 : 49) ได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม ประกอบด้วย 3 ส่วน ดังนี้ ส่วนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลทั่วไป ได้แก่ จำแนกตามเพศ ชั้นปี

ที่ศึกษา ระบบการศึกษา และคณะ/วิทยาลัย

ส่วนที่ 2 เป็นแบบสอบถามระดับความคิดเห็นปัจจัยที่มีผลต่อกระบวนการเรียนรู้รายวิชาหมวดศึกษาทั่วไปของนิสิตมหาวิทยาลัยมหาสารคาม ที่มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ ได้แก่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด ตามลำดับ

ส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ

แบบสอบถามผ่านผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ปรับปรุงและแก้ไขตามข้อเสนอแนะ จากนั้นนำแบบสอบถามไปเก็บข้อมูลที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เมื่อวันที่ 10 มกราคม 2557 เพื่อ ตรวจสอบค่าอำนาจจำแนกรายข้อ และค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับด้วยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) พบว่า ค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.38 ถึง 0.82 ได้ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.98 และทำการเก็บรวบรวมข้อมูลระหว่างวันที่ 1 - 25 กุมภาพันธ์ 2557 หลังจากได้แบบสอบถามกลับคืนมาแล้ว ได้ทำการตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้รับ จากนั้นนำข้อมูลที่ได้มาทำการวิเคราะห์ด้วยโปรแกรม

สำเร็จรูปทางสถิติ โดยวิเคราะห์ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการศึกษา

ตอนที่ 1

ข้อมูลทั่วไปของนิสิตมหาวิทยาลัยมหาสารคาม ที่ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ พบว่า นิสิตส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 59.29) ส่วนใหญ่

เป็นนิสิตชั้นปีที่ 1 (ร้อยละ 71.76) รองลงมาคือ ชั้นปีที่ 2 (ร้อยละ 24.94) และชั้นปีที่ 3 (ร้อยละ 2.35) ส่วนใหญ่ศึกษาระบบปกติ (ร้อยละ 67.53) และศึกษาระบบพิเศษ (ร้อยละ 32.47) ส่วนใหญ่ศึกษาในคณะกรรมการบัญชีและการจัดการ (ร้อยละ 26.58) รองลงมาคือ คณะสาธารณสุขศาสตร์ (ร้อยละ 14.59) และวิทยาลัยการเมืองการปกครอง (ร้อยละ 9.65) ตามลำดับ

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานปัจจัยที่มีผลต่อกระบวนการเรียนรู้รายวิชาหมวดศึกษาทั่วไปของนิสิตมหาวิทยาลัยมหาสารคาม โดยรวมและรายด้าน

รายการ	$\bar{X}$	S	ระดับความคิดเห็น
1. ด้านผู้สอน	3.87	0.54	มาก
2. ด้านการเรียนการสอน	3.86	0.57	มาก
3. ด้านการประเมินผลการเรียน	3.92	0.59	มาก
4. ด้านปัจจัยสนับสนุนการเรียนการสอน	3.80	0.71	มาก
โดยรวม	3.94	0.53	มาก

จากตาราง 1 พบว่า นิสิตมีความคิดเห็นต่อปัจจัยที่มีผลต่อกระบวนการเรียนรู้รายวิชาหมวดศึกษาทั่วไป โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุก

ด้าน ได้แก่ ด้านการประเมินผลการเรียน ด้านการเรียนการสอน ด้านผู้สอน และด้านปัจจัยสนับสนุนการเรียนการสอน ตามลำดับ

ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อกระบวนการเรียนรู้รายวิชาหมวดศึกษาทั่วไปของนิสิตมหาวิทยาลัยมหาสารคาม ดังนี้

1. ด้านผู้สอน

นิสิตมีความคิดเห็นต่อปัจจัยที่มีผลต่อกระบวนการเรียนรู้รายวิชาหมวดศึกษาทั่วไป ด้านผู้สอน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ มีบุคลิกภาพและการวางตัวที่เหมาะสม รองลงมาคือ มีความเชี่ยวชาญในวิชาที่ทำการสอน และมีความรู้พื้นฐานด้านวิชาการที่เหมาะสม ตามลำดับ

2. ด้านการเรียนการสอน

นิสิตมีความคิดเห็นต่อปัจจัยที่มีผลต่อกระบวนการเรียนรู้รายวิชาหมวดศึกษาทั่วไป ด้านการเรียนการสอน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ การเรียนการสอนเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ซักถาม รองลงมาคือ การเรียนการสอนมีการนำสื่อการเรียนการสอนมาใช้เหมาะสม และความสอดคล้องของหลักสูตรการศึกษากับความต้องการของสังคม ตามลำดับ

3. ด้านการประเมินผลการเรียน

นิสิตมีความคิดเห็นต่อปัจจัยที่มีผลต่อกระบวนการเรียนรู้รายวิชาหมวดศึกษาทั่วไป ด้านการประเมินผลการเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ ความสอดคล้องของเนื้อหาวิชาของข้อสอบ รองลงมาคือ ความครอบคลุมเนื้อหาวิชาของข้อสอบ และมีการปฏิบัติตามข้อแนะนำ ตามลำดับ

4. ด้านปัจจัยสนับสนุนการเรียนการสอน

นิสิตมีความคิดเห็นต่อปัจจัยที่มีผลต่อกระบวนการเรียนรู้รายวิชาหมวดศึกษาทั่วไป ด้านปัจจัยสนับสนุนการเรียนการสอนโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมาก 14 ข้อ และอยู่ในระดับปานกลาง 1 ข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ ความสอดคล้องของเนื้อหาวิชาของข้อสอบ รองลงมาคือ ความครอบคลุมเนื้อหาวิชาของข้อสอบ และมีการปฏิบัติตามข้อแนะนำ ตามลำดับ

อภิปรายผล

การวิจัยเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อกระบวนการเรียนรู้รายวิชาหมวดศึกษาทั่วไป ของนิสิตมหาวิทยาลัยมหาสารคาม สามารถนำมาอภิปรายผลได้ ดังนี้

1. ด้านผู้สอน พบว่า นิสิตมีความคิดเห็นต่อปัจจัยที่มีผลต่อกระบวนการเรียนรู้รายวิชาหมวดศึกษาทั่วไป โดยภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของรัตติยา สัจจภิรมย์ (2555 : 43) ซึ่งได้ทำการศึกษาเรื่องสภาพปัญหาและความต้องการรูปแบบการเรียนการสอนของนิสิตหมวดศึกษาทั่วไป พบว่า นิสิตมีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนรายวิชาหมวดศึกษาทั่วไป โดยภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า นิสิตมีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนรายวิชาหมวดศึกษาทั่วไป อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ มีความรู้พื้นฐานด้านวิชาการที่เหมาะสม รองลงมาคือ มีความสามารถและเชี่ยวชาญในวิชาที่ทำการสอน และปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี ตามลำดับ สอดคล้องกับงานวิจัยของ วราพร ตราชู (2542 : 125) ซึ่งได้ทำการศึกษาเรื่องการประเมิน

หลักสูตรวิศวกรรมศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาวิศวกรรมอุตสาหการ (หลักสูตรปรับปรุง) พุทธศักราช 2537 ของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี พบว่า คุณลักษณะของอาจารย์มีความเหมาะสมสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด ทั้งนี้ เพราะอาจารย์มีความรู้ความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ทางด้านทฤษฎีและปฏิบัติให้ผู้เรียนเลือกวิธีการสอน เลือกวัสดุการศึกษาและตำราเรียน จัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เหมาะสม ตลอดจนจัดการวัดและประเมินผล เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของการเรียนการสอนในแต่ละรายวิชาให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตรด้านการวัดและสอดคล้องกับงานวิจัยของ อธิพัชร์ ดาดี (2553 : 32) ซึ่งได้ทำการศึกษาเรื่องความคิดเห็นต่อปัจจัยที่มีผลต่อการเรียนรู้วิชาพลศึกษาเพื่อคุณภาพชีวิตของนักศึกษามหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์ พบว่า ความคิดเห็นต่อปัจจัยที่มีผลต่อการเรียนรู้วิชาพลศึกษาเพื่อคุณภาพชีวิตของนักศึกษามหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์ ด้านคุณลักษณะของอาจารย์ผู้สอนวิชาพลศึกษา ในภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงลำดับจากน้อยไปหามาก ดังนี้ คือ อาจารย์ผู้สอนวิชา

พลະศึกษัจฉกิจกรรมการเรียนรู้อย่างหลากหลาย รองลงมาคือ อาจารย์ผู้สอนวิชาพลະศึกษามีความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ได้เป็นอย่างดี อาจารย์ผู้สอนวิชาพลະศึกษามีความสือสัตย์ สุจริต และยุติธรรมและอาจารย์ผู้สอนวิชาพลະศึกษาเป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่นักศึกษา

2. ด้านการเรียนการสอน พบว่า นิสิตมีความคิดเห็นต่อปัจจัยที่มีผลต่อกระบวนการเรียนรู้อย่างไรวิชาหมวดศึกษาทั่วไป โดยภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อธิพัทธ์ ดาดี (2553 : 32) ซึ่งได้ทำการศึกษารื่องความคิดเห็นต่อปัจจัยที่มีผลต่อการเรียนรู้อย่างไรวิชาพลະศึกษาเพื่อคุณภาพชีวิตของนักศึกษามหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต พบว่า ความคิดเห็นต่อปัจจัยที่มีผลต่อการเรียนรู้อย่างไรวิชาพลະศึกษาเพื่อคุณภาพชีวิต ของนักศึกษามหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต ด้านวิธีการสอนในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงลำดับจากน้อยไปหามาก ดังนี้คือ อาจารย์ผู้สอนวิชาพลະศึกษาสอนตรงตามที่หลักสูตรกำหนดไว้ รองลงมาคือ อาจารย์ผู้สอนวิชาพลະศึกษามีการอธิบายให้ผู้เรียนดูก่อนให้ผู้เรียนปฏิบัติ และอาจารย์ผู้สอนวิชาพลະศึกษามีการเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้

แสดงความคิดเห็น และซักถามปัญหาเกี่ยวกับการเรียนการสอน

3. ด้านการประเมินผลการเรียน พบว่า นิสิตมีความคิดเห็นต่อปัจจัยที่มีผลต่อกระบวนการเรียนรู้อย่างไรวิชาหมวดศึกษาทั่วไป โดยภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปานดี คงสมบัติ (2551 : 118) ซึ่งได้ทำการศึกษารื่องการพัฒนาแบบการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับนักศึกษามหาวิทยาลัยชุมชนระนอง พบว่า ปัญหาการจัดการเรียนการสอนของวิทยาลัยชุมชนระนอง ด้านการประเมินผลการเรียนรู้อย่างไร เมื่อพิจารณาในรายข้อ พบว่า ปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่มีอยู่ในระดับมาก คือ การปรับเปลี่ยนหรือพลิกแพลงการปฏิบัติให้เข้ากับสถานการณ์ รองลงมาคือ การวิเคราะห์และการนำไปประยุกต์ใช้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ รัตติยา สัจจภิรมย์ (2555 : 35) ซึ่งได้ทำการศึกษารื่องสภาพปัญหาและความต้องการรูปแบบการเรียนการสอนของนิสิตหมวดศึกษาทั่วไป พบว่า พบว่า นิสิตมีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนรายวิชาหมวดศึกษาทั่วไป โดยภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า นิสิตมีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนรายวิชาหมวดศึกษาทั่วไป อยู่

ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ มีความพร้อมทางด้านสมอง อารมณ์ และร่างกาย รองลงมาคือ มีการปฏิบัติตามข้อแนะนำ และเน้นการประเมินความสามารถในการเรียนตามความแตกต่างระหว่างบุคคล ตามลำดับ สอดคล้องกับงานวิจัยของ อธิพัชร์ ดาดี (2553 : 36) ซึ่งได้ทำการศึกษาเรื่องความคิดเห็นต่อปัจจัยที่มีผลต่อการเรียนรู้วิชาพลศึกษาเพื่อคุณภาพชีวิตของนักศึกษามหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์พบว่า ความคิดเห็นต่อปัจจัยที่มีผลต่อการเรียนรู้วิชาพลศึกษาเพื่อคุณภาพชีวิตของนักศึกษามหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์ ด้านการวัดผลและประเมินผล ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงลำดับจากน้อยไปหามาก ดังนี้คือ การวัดผลและประเมินผลตรงตามจุดประสงค์ที่กำหนด รองลงมาคือ ชี้แจงให้นักศึกษาทราบเกณฑ์และวิธีการตรวจสอบในเนื้อหาวิชาที่สอน และมีการแจ้งวิธีการวัดผลและประเมินผลให้นักศึกษาทราบล่วงหน้าก่อนการวัดผลทุกครั้ง และวัดผลและประเมินผลการเรียนโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ตามลำดับ และสอดคล้องกับงานวิจัยของกองแผนงาน สำนักงาน

อธิการบดี (2551 : 42) ซึ่งได้ทำการศึกษาเรื่องความพึงพอใจของนิสิตระดับปริญญาตรีที่มีต่อการจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม ปีการศึกษา 2551 พบว่า นิสิตระดับปริญญาตรีมีความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม ด้านการประเมินผลการเรียน อยู่ในระดับมากทุกข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยความพึงพอใจ จากมากไปหาน้อย ได้แก่ ความสอดคล้องของเนื้อหาวิชาของข้อสอบ รองลงมาคือ ความสอดคล้องของเนื้อหาวิชาของข้อสอบ และความยุติธรรมในการตัดเกรด ตามลำดับ

4. ด้านปัจจัยสนับสนุนการเรียนการสอน นิสิตมีความคิดเห็นต่อปัจจัยที่มีผลต่อกระบวนการเรียนรู้รายวิชาหมวดศึกษาทั่วไป โดยภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อธิพัชร์ ดาดี (2553 : 35) ซึ่งได้ทำการศึกษาเรื่องความคิดเห็นต่อปัจจัยที่มีผลต่อการเรียนรู้วิชาพลศึกษาเพื่อคุณภาพชีวิตของนักศึกษามหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์พบว่า ความคิดเห็นต่อปัจจัยที่มีผลต่อการเรียนรู้วิชาพลศึกษาเพื่อคุณภาพชีวิตของนักศึกษามหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์ ด้านอุปกรณ์ และเครื่องอำนวยความสะดวก ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงลำดับจากน้อยไปหามาก ดังนี้คือ สถานที่สำหรับออกกำลังกายในร่มเพียงพอกับจำนวนนักศึกษา รองลงมาคือ สถานที่ที่มีบรรยากาศเหมาะสมต่อการเรียนการสอนวิชาพลศึกษา และมีตู้สิ่งของไว้บริการ ตามลำดับ สอดคล้องกับงานวิจัยของกองแผนงาน สำนักงานอธิการบดี (2551 : 42) ซึ่งได้ทำการศึกษาเรื่องความพึงพอใจของนิสิตระดับปริญญาตรีที่มีต่อการจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัย มหาสารคาม ปีการศึกษา 2551 พบว่า นิสิตระดับปริญญาตรีมีความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม ด้านปัจจัยสนับสนุนการเรียนการสอนอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยด้านน้อยจากความพึงพอใจมากที่สุดไปหาน้อย ดังนี้คือ ความทันสมัยของสื่อกฎหมายที่ใช้ในห้องเรียน รองลงมาคือ ความทันสมัยของอุปกรณ์ในห้องปฏิบัติการ และความทันสมัยของสื่ออุปกรณ์การเรียนการสอนตามลำดับ

ข้อเสนอแนะ

การทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาการใช้และการบำรุงรักษาระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการ (MIS) มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
2. ควรศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะในการนำข้อมูลสารสนเทศไปใช้ในการวางแผนและการบริหารจัดการมหาวิทยาลัยมหาสารคาม
3. ควรศึกษารูปแบบการประเมินผลการจัดระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการ (MIS) มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบคุณผู้อำนวยการกองแผนงาน มหาวิทยาลัยมหาสารคาม และผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ รองศาสตราจารย์ ดร.ประสาท เนืองเฉลิม รอง ผอ.สำนักศึกษาทั่วไป อาจารย์ทศเกษม เกตุวงศา อาจารย์ประจำคณะมนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ และนางสิริพร ศิระบุชา ผู้อำนวยการกองแผนงานให้ความอนุเคราะห์ตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ทำให้งานวิจัยฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์ และขอขอบคุณ นิสิตมหาวิทยาลัยมหาสารคาม ที่กรุณาให้ความช่วยเหลือในการตอบแบบสอบถาม

บรรณานุกรม

- กองแผนงาน สำนักงานอธิการบดี. (2551). ความพึงพอใจของนิสิตระดับปริญญาตรี ที่มีต่อการจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม : มหาสารคาม.
- ธานีนท์ ศิลป์จารุ. (2548). การวิจัยและการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS. กรุงเทพฯ : วี.อินเตอร์ พริ้นท์.
- ปานดี คงสมบัติ. (2551). การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนที่เหมาะสมสำหรับ นักศึกษาวิทยาลัยชุมชนระนอง. วิทยานิพนธ์ หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี. สุราษฎร์ธานี.
- รัตติยา สัจจภิรมย์. (2555). สภาพปัญหาและความต้องการรูปแบบการเรียนการสอน ของนิสิตหมวดศึกษาทั่วไป. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม : มหาสารคาม.
- วราภรณ์ ตราชู. (2542). การประเมินหลักสูตรวิศวกรรมศาสตรบัณฑิต สาขาวิชา วิศวกรรมอุตสาหการ (หลักสูตรปรับปรุง) พุทธศักราช 2537 ของมหาวิทยาลัย เทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- อริพัทธ์ ดาดี. (2549). ความคิดเห็นของนักศึกษามหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์ ที่มีต่อการเรียนการสอน วิชาพลศึกษาเพื่อคุณภาพชีวิต. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์.

**แนวทางการบริหารพื้นที่เช่าในเชิงพาณิชย์ : ศึกษาเฉพาะ
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม วิทยาเขตขามเรียง
Facility Management for Commercial Rental Space : a case
study of Mahasarakham University, Khamriang Campus**

ภาณุรุจน์ ดาแก้ว¹
Phanuruje Dakaew¹

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีความมุ่งหมาย เพื่อศึกษาสภาพแวดล้อมระบบการจัดการพื้นที่เช่าในเชิงพาณิชย์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม วิทยาเขตขามเรียง และหาแนวทางการพัฒนาทางด้านกายภาพและระบบการจัดการพื้นที่เช่าในเชิงพาณิชย์ ของหน่วยธุรกิจ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม และเป็นแนวทางในการออกแบบเพื่อสนองต่อความต้องการของกลุ่มผู้เช่าพื้นที่ในเชิงพาณิชย์ กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้เช่าพื้นที่ในเชิงพาณิชย์ภายในมหาวิทยาลัยมหาสารคาม วิทยาเขตขามเรียง จำนวน 127 คน เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างนำเสนอข้อมูลในรูปพรรณา ผลการศึกษา พบว่า 1. สภาพแวดล้อมระบบการบริหารจัดการพื้นที่เช่า ในเชิงพาณิชย์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ทำเลที่ตั้ง มีความความสะดวก การเดินทางง่าย ด้วยถนนภายในมหาวิทยาลัย มีสภาพแวดล้อมที่ดีที่จอดรถสะดวกสบาย จุดรับส่งสินค้า จุดทิ้งขยะเหมาะสม มีห้องสุขาสะอาดหาง่าย และมีระบบสาธารณูปโภคที่เพียงพอ

---

¹ หัวหน้างานบริหารพื้นที่ กลุ่มงานจัดหารายได้และผลประโยชน์ กองคลังและพัสดุ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

¹ Area Administrator Supervisor, Benefit and Income provider Section, Finance and Facilities Division, Maha sarakham University Email : pha.rujelove@hotmail.com

และเหมาะสม 2. แนวทางการพัฒนาทางด้านกายภาพและระบบการจัดการพื้นที่ที่
เช่าในเชิงพาณิชย์ ของหน่วยธุรกิจ และเป็นแนวทางในการออกแบบ เพื่อสนองต่อ
ความต้องการของกลุ่มผู้เช่าพื้นที่ในเชิงพาณิชย์ จากข้อมูลผู้รับการสัมภาษณ์ สามารถ
สรุปได้ 4 ประเด็น ประกอบด้วย 1) ลักษณะทางกายภาพพื้นที่เช่าในเชิงพาณิชย์
ได้แก่ ขนาด ทำเล สิ่งปลูกสร้าง และการเข้าถึงพื้นที่ 2) แนวทางการพัฒนาทางด้าน
กายภาพ ได้แก่ การบริหารอาคารและสถานที่ การกำหนดจุดรับส่งสินค้า จุดทิ้งขยะ
การดูแลและรักษาความสะอาดในบริเวณโดยรอบพื้นที่เช่าอยู่ในเกณฑ์ดีและมีความ
เหมาะสมมากกว่าแต่ก่อน ควรมีการยกเลิกระบบเส้นทางเดินรถทางเดียวบางจุด
ภายในมหาวิทยาลัย เพราะไม่ตอบสนองต่อความต้องการเช่าใช้พื้นที่ 3) ระบบการ
จัดการพื้นที่เช่าในเชิงพาณิชย์ ได้แก่ การกำหนดนโยบายในการบริหารพื้นที่เช่าใน
เชิงพาณิชย์ การให้ข้อมูลของเจ้าหน้าที่แก่ลูกค้า และการควบคุมมาตรฐานร้านค้า และ
4) แนวทางในการออกแบบเพื่อสนองต่อความต้องการของกลุ่มผู้เช่าพื้นที่ในเชิงพาณิชย์
โดยอาศัยการบริหารจัดการอาคารสถานที่ใน 3 องค์ประกอบ คือ คน กระบวนการ และ
อาคาร ได้แก่ 4.1) การกำหนดเป้าหมาย เพื่อกำหนดพื้นที่เช่าให้มีความหลากหลาย
ของแต่ละธุรกิจ 4.2) ข้อเท็จจริง โดยพิจารณาข้อกฎหมาย ระเบียบ ของมหาวิทยาลัย
มหาสารคาม เพื่อดำเนินกิจกรรมให้สอดคล้อง และการจัดทำนิติกรรมสัญญา 4.3)
กรอบแนวคิดในการออกแบบพื้นที่เช่าในเชิงพาณิชย์ โดยเน้นให้ผู้เช่ามีส่วนร่วมตลอดจน
สร้างความร่วมมือในการบริหารพื้นที่ โดยนโยบายและให้ผู้เช่าพื้นที่รู้สึกเหมือนเป็น
ส่วนหนึ่งและรู้สึกถึงการมีส่วนร่วมในการบริหารพื้นที่ไปด้วยกัน และ 4.4) กำหนด
แนวทางการแก้ปัญหาไว้ล่วงหน้า จัดทำรูปแบบแผนให้เป็นระเบียบ ชัดเจน โดยให้
ผู้เช่าได้แสดงความคิดเห็นกับการกำหนดนโยบายและการมีส่วนร่วม

คำสำคัญ : การบริหารพื้นที่เช่า, การบริหารจัดการอาคารสถานที่, การพัฒนา
สัมพันธภาพกับลูกค้า

Abstract

This research purpose to study environment management systems in commercial rental space Mahasarakham University and find way to develop the physical and management systems for commercial rental space business unit in Mahasarakham University and guidelines designed to meet the needs of commercial tenants by collecting data from 127 tenant within Maha sarakham University, Kamriang Campus by collect interview structured is present in a descriptive content. The results of the study revealed that 1) environment management in commercial rental space within khamriang campus is the that the location is convenient, easy travel by road within the university There is a good environment and convenient parking delivery point have toilet clean is easy to find and the infrastructure system appropriate 2) guidelines for the development of physical and commercial rental management business unit and design guidelines to satisfy the needs of the tenants the area commercially. From the interviewee, themes including 4 issues 1) the physical characteristics commercial rental space themes including : size, location, building, and to reach areas 2) physical development to facility management and places found that the point of delivery points of waste, care and cleaning in the surrounding areas rental area was good and appropriate than before Should cancellation system route way at some point within the University Because you don't respond to the needs 3) rental space management system use area commercial business unit university : consists of the policy of the administration area of commercial rental, staff information to customers, the standard controls shops, and design guidelines to satisfy the needs of the tenants the area that the administration building (facility management) consists of 3 components : people, process and place were 4.1) target goal to the rental space for a variety of business 4.2) facts by considering the legal regulations of the university that comply activities and contract lease 4.3) conceptual in commercial rental

space design by focusing on the tenant participation as well as cooperation in the area management the area policy and tenants feel like part and feel the participation in the administration area together, and 4.4) defining the problem solving beforehand preparation of the pattern to be organized crystal Clear by tenants to comment on policy and participation.

Keywords : space rental management, facility management, customer relationship development

บทนำ

ปัจจุบันรายได้หลักที่สำคัญของมหาวิทยาลัยหลายๆ มหาวิทยาลัย มาจากการบริหารพื้นที่เช่า การดำเนินการต่างๆ ในกรอบของการให้เช่าใช้ประโยชน์ในที่ดินที่ราชพัสดุและที่เป็นทรัพย์สินอื่นซึ่งมหาวิทยาลัยเป็นผู้กำกับดูแลใช้ประโยชน์อยู่นี้ ได้ก่อให้เกิดรายได้ที่เป็นตัวเงินให้แก่มหาวิทยาลัยหรือที่เรียกว่า “รายได้ค่าเช่าใช้พื้นที่” (สรุพลินดีไกรพจน์. : 2540) ถือเป็นเงินนอกงบประมาณแผ่นดินของมหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม สามารถมีรายได้จากการบริหารพื้นที่เช่า โดยอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยมหาสารคาม พ.ศ. 2537 มาตรา 9 และไม่ต้องปฏิบัติตาม กฎระเบียบ ที่กำหนดขึ้นตามพระราชบัญญัติราชพัสดุ พ.ศ. 2518 ซึ่งกรม

ธนารักษ์ได้กำหนดไว้สำหรับการบริหารจัดการที่ราชพัสดุโดยทั่วไปแต่อย่างไรก็ตาม รายได้ที่เกิดจากการหาผลประโยชน์จากที่ราชพัสดุที่มหาวิทยาลัยปกครอง ดูแล และใช้ประโยชน์นี้ ถือเป็นรายได้ของมหาวิทยาลัยโดยตรง โดยไม่ต้องนำเสนอกระทรวงการคลัง

การบริหารจัดการพื้นที่ที่มีอยู่ให้สามารถใช้งานได้อย่างคุ้มค่าและมีประสิทธิภาพสูงสุดในปัจจุบันมีความสำคัญเป็นอย่างมาก เนื่องจากความสำคัญของการใช้ทรัพยากรที่อยู่รอบตัวให้เกิดประโยชน์และคุ้มค่าที่สุด (บุญพวงศานาคะบุตร. 2553 : 1) ความสามารถในการบริหารพื้นที่เช่าถือเป็นสิ่งสำคัญอันจะนำมาซึ่งผลการประกอบการที่ดีต่อหน่วยงาน ปัจจัยสำคัญของการดำเนินการ ทักษะในการติดต่อ สื่อสารของบุคลากรที่มีหน้าที่บริหารพื้นที่เช่า เป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่สามารถนำมาซึ่งผล

ดีหรือผลเสียหายต่อหน่วยงาน (อุรัสสา ตระการวุฒิกอศล.2549 : 5)

การบริหารพื้นที่เช่า หมายถึง การ จัดแบ่ง จัดสรร ตามลักษณะทรัพย์สิน ภายภาพ ประกอบด้วย พื้นที่ภายนอก อาคาร พื้นที่ในอาคาร ให้ผู้ที่ประสงค์ จะดำเนินการเช่าในเชิงพาณิชย์ มี กระบวนการจัดหาประเภทผู้เช่าให้มีความหลากหลาย เพื่อไม่ให้เกิดการ แข่งขัน ระหว่างผู้เช่าที่มีธุรกิจประเภท เดียวกันอย่างรุนแรงรวมถึงการพัฒนา พื้นที่ซึ่งยังไม่ได้ถูกใช้ประโยชน์อย่าง เต็มที่ให้เป็นพื้นที่เช่าหรือพื้นที่เป้าหมาย การเช่าในเชิงพาณิชย์ ภายใต้หลัก เกณฑ์ ระเบียบ ข้อตกลง ระหว่าง ผู้เช่า และผู้ให้เช่า และจัดทำนิติกรรมสัญญา เช่า การบริหารพื้นที่เช่า ประกอบด้วย ลักษณะทางกายภาพของพื้นที่เช่า การ บริหารงานอาคารสถานที่และจิตวิทยา ในการพัฒนาสัมพันธภาพกับลูกค้า

จากเหตุผลที่กล่าวมาแล้วข้างต้น ผู้วิจัยถือว่าเป็น ผู้มีหน้าที่โดยตรง ในการบริหารพื้นที่เช่าในเชิงพาณิชย์ ของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม ทำให้ผู้ วิจัยสนใจศึกษาว่าแนวทางการบริหาร พื้นที่เช่ามหาวิทยาลัยมหาสารคาม เป็นที่น่าพอใจหรือไม่ จึงได้ทำการ รวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์แบบ มี โครงสร้าง จากผู้เช่าพื้นที่ในเชิงพาณิชย์

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม วิทยาเขต ขามเรียง ผลลัพธ์ที่ได้จากการวิจัย สามารถนำข้อมูลไปใช้ประโยชน์ในการ วางแผน ปรับปรุง และพัฒนากลยุทธ์ การบริหารพื้นที่เช่าในเชิงพาณิชย์ มหาวิทยาลัยมหาสารคามต่อไป

นิยามศัพท์

1. ลักษณะทางกายภาพของพื้นที่เช่า หมายถึง พื้นที่บางส่วนที่กำหนด ให้เป็นพื้นที่กิจกรรม ในเชิงพาณิชย์ หรือเพื่อการพาณิชย์ จากการบริหาร ทรัพย์สินอาคาร (Property Management) มุ่งเน้นให้เกิดการจัดเก็บรายได้สูงสุด เกี่ยวข้องกับด้านการตลาด และด้าน การจัดเก็บค่าเช่าใช้พื้นที่เชิงพาณิชย์ ประกอบด้วย 1)พื้นที่ภายนอกอาคาร (Space Outside the Building) 2) พื้นที่ภายในอาคาร (Space within the Building)

2. การบริหารจัดการอาคารสถานที่ (Facility Management) หมายถึง การ จัดการที่มุ่งเน้นให้บริการ ประกอบด้วย คน (People) กระบวนการ (Process) และอาคาร (Place)

3. จิตวิทยาในการพัฒนาสัมพันธ ภาพกับลูกค้า หมายถึง การเรียนรู้ความ ต้องการและพฤติกรรมของลูกค้าใน

ทุกด้านจากการมีปฏิสัมพันธ์กับลูกค้า ประกอบด้วย สนใจลูกค้าอย่างแท้จริง การจำชื่อลูกค้าให้ได้ ให้ความสำคัญต่อลูกค้าและแสดงออกอย่างจริงใจ และถ่ายทอดความรู้ที่ทันสมัยให้แก่ลูกค้าอย่างสม่ำเสมอ

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพแวดล้อมระบบการจัดการพื้นที่เช่าในเชิงพาณิชย์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม วิทยาเขต ขามเรียง

2. เพื่อหาแนวทางการพัฒนาทางด้านกายภาพและระบบการจัดการพื้นที่เช่าในเชิงพาณิชย์ ของหน่วยธุรกิจ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม และเป็นแนวทางในการออกแบบ เพื่อสนองต่อความต้องการของกลุ่มผู้เช่าพื้นที่ในเชิงพาณิชย์

วิธีการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา มีวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. แหล่งข้อมูลในการวิจัย ได้แก่ ผู้ประกอบการร้านค้าย่อยและผู้ประกอบการร้านค้าใหญ่ ที่เช่าพื้นที่ในเชิงพาณิชย์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม วิทยาเขตขามเรียง ระหว่างวันที่ 15

สิงหาคม - 15 กันยายน 2556 จำนวน 127 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ ดังนี้

2.1 ศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับ การบริหารพื้นที่เช่า เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการสร้างแบบสัมภาษณ์

2.2 นำผลการศึกษาจากข้อ 2.1 มาสร้างแบบสัมภาษณ์ ตามกรอบแนวคิดที่กำหนดโดยพิจารณาเนื้อหาให้สอดคล้องกับกรอบแนวคิด ความมุ่งหมาย และสมมติฐานของการวิจัย

2.3 การทดสอบเครื่องมือ เน้นด้านความตรงตามเนื้อหาโดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน

2.4 ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะผู้เชี่ยวชาญแนะ

2.6 ลักษณะของเครื่องมือ แบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้เช่าพื้นที่ในเชิงพาณิชย์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม วิทยาเขตขามเรียง ประกอบด้วย เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการดำเนินธุรกิจ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และตำแหน่งปัจจุบัน

ตอนที่ 2 แบบสัมภาษณ์

เป็นการกำหนดคำถามแบบปลายเปิด เพื่อใช้ในการสัมภาษณ์ร้านค้าที่เข้าพื้นที่ในเชิงพาณิชย์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม วิทยาเขตขามเรียง แบบมีโครงสร้างซึ่งผู้ให้ข้อมูลสามารถแสดงความคิดเห็น ความรู้สึก ได้อย่างอิสระ เครื่องมือบันทึกเสียง เพื่อบันทึกคำสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลเพื่อนำมาใช้ในการวิเคราะห์เนื้อหา ประเด็นคำถาม ที่ใช้ในการสัมภาษณ์ แบ่งเป็น 4 ด้าน ประกอบด้วย ด้านการปฏิบัติตามนโยบายการบริหารพื้นที่เช่า ด้านการบริการ ด้านการควบคุม และด้านภาพรวมการบริหารพื้นที่เช่า

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองระหว่างวันที่ 15 สิงหาคม 2557 ถึงวันที่ 15 กันยายน 2557 กระทำโดยการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการแต่ละพื้นที่ เพื่อทราบถึงลักษณะทางกายภาพ แนวทางการพัฒนาด้านกายภาพ ระบบการจัดการพื้นที่เช่า อันนำไปสู่แนวทางในการออกแบบในการบริหารจัดการพื้นที่เช่าในเชิงพาณิชย์

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา และนำเสนอโดยการพรรณนาวิเคราะห์และมีภาพประกอบ

ผลการวิจัย

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูล สามารถสรุปผล ได้ดังนี้

1. สภาพแวดล้อมระบบการบริหารจัดการพื้นที่เช่า ในเชิงพาณิชย์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พบว่า ทำเลที่ตั้ง มีความความสะดวก การเดินทาง ง่ายด้วยถนนภายในมหาวิทยาลัย มีสภาพแวดล้อมที่ดีที่จอดรถสะดวกสบาย จุดรับส่งสินค้า จุดทิ้งขยะเหมาะสม มีห้องสุขาสะอาดหาง่าย และมีระบบสาธารณูปโภคที่เพียงพอและเหมาะสม
2. แนวทางการพัฒนาทางด้านกายภาพและระบบการจัดการพื้นที่เช่าในเชิงพาณิชย์ ของหน่วยธุรกิจ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม และเป็นแนวทางในการออกแบบ เพื่อสนองต่อความต้องการของกลุ่มผู้เช่าพื้นที่ในเชิงพาณิชย์ จากข้อมูลผู้รับการสัมภาษณ์ สามารถสรุปได้ 4 ประเด็น ประกอบด้วย
  - 2.1 ลักษณะทางกายภาพพื้นที่เช่าในเชิงพาณิชย์ ได้แก่ 1) ขนาด

2) ทำเล 3) สิ่งปลูกสร้าง และ 4) การเข้าถึงพื้นที่

2.2 แนวทางการพัฒนาทางด้านกายภาพ ได้แก่ การบริหารอาคารและสถานที่ พบว่า การกำหนดจุดรับส่งสินค้า จุดทิ้งขยะ การดูแลและรักษาความสะอาดในบริเวณโดยรอบพื้นที่เช่าอยู่ในเกณฑ์ดีและมีความเหมาะสมมากกว่าแต่ก่อน ควรมีการยกเลิกระบบเส้นทางเดินรถทางเดียวบางจุดภายในมหาวิทยาลัย เพราะไม่ตอบสนองต่อความต้องการเช่าใช้พื้นที่

2.3 ระบบการจัดการพื้นที่เช่าในเชิงพาณิชย์ ของหน่วยธุรกิจมหาวิทยาลัยมหาสารคาม ได้แก่ 1) การกำหนดนโยบายในการบริหารพื้นที่เช่าในเชิงพาณิชย์ 2) การให้ข้อมูลของเจ้าหน้าที่แก่ลูกค้า และ 3) การควบคุมมาตรฐานร้านค้า

2.4 แนวทางในการออกแบบเพื่อสนองต่อความต้องการของกลุ่มผู้เช่าพื้นที่ในเชิงพาณิชย์ โดยอาศัยการบริหารจัดการอาคารสถานที่ (facility management) ซึ่งเป็นการประสานความเข้าใจในการออกแบบสถานที่เช่าด้วยกัน ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ ได้แก่ คน (people) กระบวนการ (process) และ อาคาร (place) ดังนี้ 1) การ

กำหนดเป้าหมาย เพื่อกำหนดพื้นที่เช่าให้มีความหลากหลายของแต่ละธุรกิจ 2) ข้อเท็จจริง โดยพิจารณาข้อกฎหมายระเบียบ ของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม เพื่อดำเนินกิจกรรมให้สอดคล้อง และการจัดทำนิติกรรมสัญญา 3) กำหนดกรอบแนวคิดในการออกแบบพื้นที่เช่าในเชิงพาณิชย์ โดยเน้นให้ผู้เช่ามีส่วนร่วมตลอดจนสร้างความร่วมมือในการบริหารพื้นที่ โดยนโยบายและให้ผู้เช่าพื้นที่รู้สึกเหมือนเป็นส่วนหนึ่งและรู้สึกถึงการมีส่วนร่วมในการบริหารพื้นที่ไปด้วยกัน และ 4) กำหนดแนวทางการแก้ปัญหาไว้ล่วงหน้า จัดทำรูปแบบแผนให้เป็นระเบียบ ชัดเจน โดยให้ผู้เช่าได้แสดงความคิดเห็นกับการกำหนดนโยบายและการมีส่วนร่วม

อภิปรายผล

การวิจัย เรื่อง แนวทางการบริหารพื้นที่เช่าในเชิงพาณิชย์ ศึกษาเฉพาะมหาวิทยาลัยมหาสารคาม สามารถอภิปรายผล ได้ดังนี้

1. จากการศึกษาลักษณะทางกายภาพพื้นที่เช่าในเชิงพาณิชย์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม สามารถสรุปได้ 4 ประเด็น ได้แก่ 1.1) ขนาด

พิจารณาจากพื้นที่ที่เป็นเขตพาณิชยกรรมหลักและส่วนที่เหลือจากกิจกรรมทางการศึกษาของพื้นที่ภายนอกอาคาร และพื้นที่ภายในอาคารมหาวิทยาลัยมหาสารคาม 1.2) ทำเล พิจารณาจากตำแหน่งที่ตั้งของพื้นที่ที่อยู่ในเชิงพาณิชย์ ที่ตั้งหลักตั้งอยู่ในเขตพาณิชยกรรมหลัก ทั้งนี้การพิจารณาพื้นที่ตามอาคารคณะต่างๆ เป็นพื้นที่ที่มีศักยภาพควรพัฒนาพื้นที่ให้ใช้ในเชิงพาณิชย์ให้สอดคล้องกัน โดยเมื่อพิจารณาจากลักษณะทางกายภาพพื้นที่เรื่องทำเลในเขตพาณิชยกรรมหลักและพื้นที่ของคณะ สามารถกำหนดเป็นแนวทางในการพัฒนาพื้นที่เข้าต่อไป 1.3) สิ่งปลูกสร้าง ควรพิจารณาสิ่งปลูกสร้างเดิมที่มีอยู่แล้ว ได้แก่ อาคารบริการ อาคารศูนย์ สำนัก คณะ ทั้งพื้นที่ภายในอาคาร และพื้นที่ภายนอกอาคาร หากจะดำเนินการให้เป็นพื้นที่ใช้ในเชิงพาณิชย์ควรจะต้องพิจารณาเรื่องภูมิทัศน์และสภาพแวดล้อมด้วย เพราะอาจจะส่งผลกระทบต่อโครงการมหาวิทยาลัยสีเขียว และ 1.4) การเข้าถึงพื้นที่ เป็นลักษณะทางกายภาพที่มีความสำคัญมาก เนื่องจากการเข้าถึง มีความสะดวกของลูกค้าของผู้เช่า การขนส่งสินค้า การรักษาความสะอาด

2. แนวทางการพัฒนาทางด้านกายภาพและระบบการจัดการพื้นที่ที่อยู่ในเชิงพาณิชย์สรุปได้ 3 ประเด็นประกอบด้วย

2.1 แนวทางการพัฒนาทางด้านกายภาพ ได้แก่ การบริหารอาคารและสถานที่ การกำหนดจุดรับส่งสินค้า จุดทิ้งขยะ การดูแลและรักษา ความสะอาด ในบริเวณโดยรอบพื้นที่ที่อยู่ในเกณฑ์ดีและมีความเหมาะสมมากกว่าแต่ก่อน ควรมีการยกเลิกระบบเส้นทางเดินรถทางเดียวบางจุดภายในมหาวิทยาลัย เพราะไม่ตอบสนองต่อความต้องการเข้าใช้พื้นที่ เนื่องจากการพัฒนาทางการด้านกายภาพเป็น การใช้ทรัพยากรพื้นที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพสอดคล้องกับแนวคิดของมหาวิทยาลัยสุโขทัย ธรรมาธิราช (2555 : 2-30) ที่กล่าวว่า การใช้พื้นที่อย่างมีประสิทธิภาพต้องมีการ วางผังสถานประกอบการ เนื่องจากต้องการใช้พื้นที่ที่มีอยู่อย่างจำกัดให้คุ้มค่าที่สุด ดังนั้น หลักการ ที่สำคัญอีกประการหนึ่ง คือการใช้พื้นที่ที่มีอยู่อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด ซึ่งรวมถึงพื้นที่ทั้งแนวตั้งและแนวนอน เช่น การออกแบบพื้นที่จัดเก็บวัสดุให้สามารถใช้พื้นที่ในแนวสูงได้หลายชั้น เป็นต้น

2.2 ระบบการจัดการพื้นที่
 เข้าในเชิงพาณิชย์ มหาวิทยาลัย
 มหาสารคาม ได้แก่ 1) การกำหนด
 นโยบายในการบริหารพื้นที่เข้าใน
 เชิงพาณิชย์ นั้น ยังต้องได้รับการปรับปรุง
 ตามตำแหน่งที่ตั้งของสถานที่ให้บริการ
 ไม่สามารถใช้เป็นมาตรฐานเดียวกันได้
 ทั้งหมดอาจจะแตกต่างกัน โดยรวมแล้ว
 ถือว่านโยบายการบริหารพื้นที่เข้าใน
 เชิงพาณิชย์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
 เป็นไปอย่างเหมาะสม ดังนั้น ฝ่าย
 บริหารพื้นที่ จะต้องมีการทบทวนว่าการ
 จัดการองค์การภายในดีมากน้อยแค่
 ไหน เพราะจะช่วยให้การปฏิบัติงานได้
 อย่างมีประสิทธิภาพและราบรื่นได้ด้วย
 สอดคล้องกับแนวคิดของ ธงชัย สันติวงษ์
 (2531 : 54) ที่กล่าวว่า การจัดการ
 ที่ดี มีผลโดยตรงที่จะช่วยให้การจัดการ
 มีประสิทธิภาพ จากเหตุผลต่าง ๆ
 ดังนี้ (1) ช่วยกำหนดขอบเขตความ
 รับผิดชอบ อำนาจหน้าที่และความรับ
 ผิดชอบต่าง ๆ (2) ช่วยในการประสาน
 งาน โดยการกำหนดขอบเขตและจัด
 กิจกรรมที่สัมพันธ์กันให้อยู่ในหน่วย
 เดียวกัน (3) ช่วยป้องกันการงานซ้ำ
 ซ้อน (4) ช่วยลดการสับสนในการทำงาน
 มุ่งสู่เป้าหมายที่ตั้งไว้ และ (5) ช่วยลด
 ความขัดแย้งและอึดอัดในระหว่างคน
 งานซึ่งเท่ากับเป็นการช่วยสร้างขวัญ

กำลังใจในการทำงานให้ดีขึ้น 2) การให้
 ข้อมูลของเจ้าหน้าที่แก่ลูกค้า ถูกต้องดี
 พุดจาสุภาพมีความกระตือรือร้นที่จะให้
 บริการ และรู้สึกว่าได้รับข้อมูลข่าวสาร
 อย่างทั่วถึง ฝ่ายบริหารพื้นที่ที่มีการสร้าง
 สัมพันธภาพที่ดีกับลูกค้า ดังนั้น ฝ่าย
 บริหารพื้นที่ควรตระหนักถึงคุณค่าของ
 การใช้คุณค่าเน้นความพึงพอใจของ
 ลูกค้า (customer Oriented) ด้วยการ
 สร้างค่านิยมองค์การในเรื่องคุณภาพ
 เนื่องจากคุณภาพมีความสำคัญต่อการ
 สร้างความพึงพอใจในการบริการในมุมมอง
 มมองของลูกค้า สอดคล้องกับแนวคิดของ
 มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช หน่วย
 ที่ 3 การจัดการคุณภาพ (2555 : 3 - 7)
 ที่กล่าวว่า แนวคิดด้านคุณภาพเน้นที่
 การควบคุมคุณภาพ เพื่อลดจำนวน
 ข้อร้องเรียนของลูกค้าด้วยการตรวจสอบ
 อย่างละเอียด ลักษณะที่ใช้ในการ
 กำหนด คุณภาพ ของการบริการ ในมุมมอง
 มมองของลูกค้า ประกอบด้วย 1) เวลาและ
 ความทันเวลา (time and timeliness)
 ระยะเวลาที่ลูกค้าต้องรอการให้บริการ
 และเวลาที่ใช้ทั้งหมดการรับบริการ
 เป็นสิ่งสำคัญต่อการกำหนดคุณภาพ
 ของการบริการ เพราะลูกค้าถือว่าการ
 บริการขององค์การที่ใช้เวลาและรอคอย
 น้อยที่สุด เป็นการบริการที่มีคุณภาพ
 ดีที่สุด นอกจากนี้ องค์การยังต้องมีการ

บริการพร้อมในเวลาที่ถูกคาดหวัง การด้วย ในปัจจุบันได้มีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาช่วยทางการตลาดในการดูแลติดตามระบบสินค้าคงคลังและปรับเปลี่ยนอุปทานให้สอดคล้องกับอุปสงค์ของลูกค้าได้อย่างมีประสิทธิภาพขึ้น

2) ความสมบูรณ์ (completeness) บริการที่มีความสมบูรณ์คือบริการที่สามารถตอบสนองความต้องการลูกค้าได้อย่างครบถ้วน บริการส่วนใหญ่มักจะประกอบด้วยบริการย่อยหลายอย่าง ดังนั้น คุณภาพของการบริการจึงขึ้นอยู่กับบริการย่อยแต่ละอย่างประกอบกัน เช่น บริการท่องเที่ยวมีลักษณะเป็นแพ็คเกจทัวร์ซึ่งประกอบด้วยบริการย่อยจำนวนมาก เช่น ที่พัก สถานที่ท่องเที่ยว อาหาร การนำเที่ยว เป็นต้น ดังนั้น หากบริการย่อยใดบริการหนึ่งไม่มีคุณภาพหรือลูกค้าไม่พึงพอใจแล้ว จะส่งผลต่อคุณภาพของการบริการท่องเที่ยว

3) อหยาศัยไมตรี (courtesy) เป็นความสำคัญที่ลูกค้าได้รับจากการบริการของบุคลากรในองค์กร ได้แก่ ความสุภาพ การให้ความเคารพ ความใส่ใจ และความเป็นมิตรของพนักงาน เนื่องจากลักษณะของการบริการมักจะใช้คนเป็นหลัก ดังนั้นส่วนหนึ่งของประสบการณ์จากการบริการคือคุณภาพของการบริการที่ลูกค้าได้รับจากพนักงานและ

ทักษะของพนักงาน ธุรกิจบริการจึงต้องให้ความสำคัญ กับการฝึกอบรมและกำหนดมาตรฐานกระบวนการปฏิบัติงานของบุคลากร เพื่อลดความแตกต่างในการให้บริการของบุคลากรแต่ละคน

4) ความสอดคล้อง (consistency) ลูกค้าแต่ละรายควรจะได้รับบริการที่มีระดับคุณภาพเดียวกันเสมอ ไม่ว่าจะเป็นลูกค้ารายใดก็ตาม

5) ความสะดวกและการเข้าถึงได้ (convenience and accessibility) คือ ความง่ายในการเข้าถึงบริการและได้รับการบริการ เช่น จำนวนของศูนย์บริการและความสะดวกในการติดต่อเพื่อรับบริการ เป็นต้น

6) ความถูกต้อง ลูกค้าต้องได้รับบริการที่ถูกต้องตามมาตรฐานที่กำหนดไว้เสมอไม่ว่าจะใช้บริการ ณ สถานที่ หรือเวลาใดก็ตาม

7) การตอบสนอง (responsiveness) ความเต็มใจและความพร้อมของพนักงานในการให้บริการ ไม่ว่าจะเป็นการตอบคำถามข้อสงสัยของลูกค้า และการจัดการต่อข้อร้องเรียนของลูกค้าได้อย่างรวดเร็วมีประสิทธิภาพ ดำเนินงาน_สอดคล้องกับแนวคิดของพรพรณราย ทรัพย์ะประภา. (2548 : 245 - 248) กล่าวว่า การพัฒนาสัมพันธภาพที่ดีต่อลูกค้า ประกอบด้วย 1) สนใจลูกค้าอย่างแท้จริง 2) จำชื่อลูกค้าได้ 3) ให้ความสำคัญต่อลูกค้าและแสดงออก

อย่างจริงจัง และ 4) ถ่ายทอดความรู้ที่ทันสมัยให้แก่ลูกค้าอย่างสม่ำเสมอ และ 2.2.3) การควบคุมมาตรฐานร้านค้าให้อยู่ในภายใต้ขอบเขตที่กำหนดหรือในพื้นที่เข้าปฏิบัติตัวอย่างเคร่งครัด เพื่อความเป็นระเบียบเรียบร้อยของสถานที่ โดยเจ้าหน้าที่จะต้องคอยตรวจสอบอยู่เสมอ และการควบคุมมาตรฐานด้านการแต่งกายและการให้บริการของผู้เช่าเอง เนื่องจากการควบคุม (control) เป็นกระบวนการในการเฝ้าติดตามกิจกรรมต่างๆ ให้ดำเนินไปภายใต้ข้อกำหนด กฎ ระเบียบที่วางไว้อย่างถูกต้อง การควบคุมกลุ่มบุคคลนั้นเป็นการดำเนินการให้ผู้เช่าพื้นที่ในเชิงพาณิชย์ภายในมหาวิทยาลัยมหาสารคาม ปฏิบัติตามที่ได้บริหารจัดการพื้นที่ที่กำหนดไว้ เพื่อความเป็นระเบียบเรียบร้อย สอดคล้องกับแนวคิดของ วิลเลียม จี. อูชิ (William G. Ouchi อ้างถึงใน Robbins Coulter 1999e : 554 ; อ้างอิงมาจาก ตุลาคม มหาสุสานนท์. 2554 : 305) ที่กล่าวว่า การควบคุมแบ่งตามลักษณะงานและคุณสมบัติขององค์กรเป็นหลักชนิดของการควบคุม ประกอบด้วย 1) การควบคุมทางการตลาด (market control) คือวิธีการควบคุมที่เน้นในเรื่องการใช้เครื่องมือทางการตลาดภายนอก (the use of external market mechanisms)

เช่น การแข่งขันกันในเรื่องของราคาหรือส่วนแบ่งทางการตลาด เป็นต้น ในการกำหนดมาตรฐานเพื่อใช้ในระบบการควบคุมขององค์กรประเภทอุตสาหกรรม การผลิตและการบริการ ซึ่งต้องการความชัดเจนในการจำแนกคู่แข่งของตนในตลาดการแข่งขัน 2) การควบคุมตามระบบราชการ (bureaucratic control) เป็นวิธีการควบคุมที่ออกแบบมาเพื่อควบคุมระบบขององค์กรซึ่งเน้นในเรื่องอำนาจตามหน้าที่ (authority), กฎระเบียบทางการบริหาร (administrative rule) , กฎเกณฑ์ (regulations), ระเบียบวิธีปฏิบัติงาน (procedures), นโยบาย (policy) , มาตรฐานของกิจกรรมต่างๆ (standard of activities) และกลไกทางการบริหารอื่น (other administrative mechanisms) เพื่อประกันว่าบุคคลในองค์กรจะมีพฤติกรรมที่เหมาะสม รวมทั้งปฏิบัติงานได้อย่างถูกต้องตรงตามมาตรฐานที่กำหนด ระบบการควบคุมประเภทนี้จะขึ้นอยู่กับมาตรฐานที่กำหนดไว้ในคำบรรยายลักษณะงานและงานประมาณ และ 3) การควบคุมกลุ่มบุคคล (clan Control) คือวิธีการที่ถูกออกแบบเพื่อควบคุมบุคคลและกลุ่มบุคคลในองค์กรเพื่อกำหนดพฤติกรรมที่คาดหวังและเหมาะสมรวมทั้งการวัดและประเมินผลการปฏิบัติงาน ทั้ง

พฤติกรรมของบุคคลจะขึ้นอยู่กับ การแบ่งปันค่านิยมร่วมกัน (shared values) , ปทัสถาน (norms) , ประเพณี (tradition), พิธีการ (ritual) , ความเชื่อ (belief) , และวัฒนธรรมองค์การ (organizational culture) เมื่อมาอยู่ร่วมกันเป็นกลุ่มก้อนในองค์กร ทำให้การควบคุมแบบนี้พบมากในองค์กรที่มีการทำงานเป็นทีมและองค์กรที่มีการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีอยู่บ่อย ๆ ความแตกต่างของการควบคุมกลุ่มบุคคลกับการควบคุมตามระบบราชการ คือการควบคุมตามระบบราชการจะเน้นที่สายการบังคับบัญชาและอำนาจหน้าที่ตามลำดับชั้นต่างๆ จึงพยายามควบคุมให้บุคคลมีพฤติกรรมเข้ากับระบบราชการ ในขณะที่การควบคุมกลุ่มบุคคล จะเน้นที่การควบคุมพฤติกรรมและผลการปฏิบัติงานของบุคคลและกลุ่มให้มีพฤติกรรมและผลการปฏิบัติงานตามที่องค์กรคาดหวัง

2.3 แนวทางในการออกแบบเพื่อสนองต่อความต้องการของกลุ่มผู้เข้าพื้นที่ในเชิงพาณิชย์ โดยอาศัยการบริหารจัดการอาคารสถานที่ (facility management) ซึ่งเป็นการประสานความเข้าใจในการออกแบบสถานที่เข้า

ด้วยกัน ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ ได้แก่คน(people) กระบวนการ(process) และ อาคาร (place) ดังนี้ 1) การกำหนดเป้าหมาย เพื่อกำหนดพื้นที่เช่าให้มีความหลากหลายของแต่ละธุรกิจ 2) จัดข้อเท็จจริง โดยพิจารณาข้อกฎหมายระเบียบ ของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม เพื่อดำเนินกิจกรรมให้สอดคล้อง และการจัดทำนิติกรรมสัญญา 3) กรอบแนวคิดในการออกแบบพื้นที่เช่าในเชิงพาณิชย์ โดยเน้นให้ผู้เช่ามีส่วนร่วมตลอดจนสร้างความร่วมมือในการบริหารพื้นที่ โดยนโยบายและให้ผู้เช่าพื้นที่รู้สึกเหมือนเป็นส่วนหนึ่งและรู้สึกถึงการมีส่วนร่วมในการบริหารพื้นที่ไปด้วยกัน และ 4) กำหนดแนวทางการแก้ปัญหาไวล่วงหน้า จัดทำรูปแบบแผนให้เป็นระเบียบ ชัดเจน โดยให้ผู้เช่าได้แสดงความคิดเห็นกับการกำหนดนโยบายและการมีส่วนร่วม สอดคล้องกับงานวิจัยของ Franklin Becker (1992 : Abstract) พบว่า การจัดรูปแบบการจัดการพื้นที่อย่างมีประสิทธิภาพตั้งใจที่จะตอบสนองต่อปัจจัยที่ได้รับการเปลี่ยนแปลงการจัดการสิ่งอำนวยความสะดวกเป็นปัญหาสำคัญในองค์กรขนาดใหญ่จำนวนมาก

พื้นที่เช่าในเชิงพาณิชย์หรือหน่วยธุรกิจ ภายในมหาวิทยาลัยมหาสารคาม วิทยาเขตขามเรียง ปัจจุบัน

ภาพประกอบ 1 อาคารบริการกลาง (พลาซ่า)
ศูนย์กลางของการพาณิชย์รวมหลัก

ภาพประกอบ 2 การดำเนินกิจการร้านค้า
ภายในโรงอาหารตลาดน้อย

ภาพประกอบ 3 การดำเนินกิจการร้านค้า
บริเวณคณะการบัญชีและการจัดการ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ฝ่ายบริหารพื้นที่เช่าในเชิงพาณิชย์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ควรให้ความสำคัญกับแนวทางทางการพัฒนาทางด้านกายภาพและระบบการจัดการพื้นที่เช่าในเชิงพาณิชย์ในหน่วยธุรกิจ เพื่อตอบสนอง ความต้องการของผู้เช่าพื้นที่ในเชิงพาณิชย์และเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพการดำเนินงาน

1.2 ฝ่ายบริหารพื้นที่เช่าในเชิงพาณิชย์ ควรมีการกำหนดนโยบายการบริหารพื้นที่เช่าด้านต่างๆ อย่างเป็นระบบแบบแผนและการพัฒนาสัมพันธภาพที่ดีต่อลูกค้า เพื่อให้เกิดความร่วมมือร่วมใจอย่างเต็มที่เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด ตลอดจนให้ผู้เช่า

พื้นที่ในเชิงพาณิชย์รู้สึกถึงการมีส่วนร่วมในการบริหารพื้นที่ไปด้วยกัน

1.3 ฝ่ายบริหารพื้นที่เช่า การจัดกิจกรรมด้านการตลาดต่างๆ เพื่อให้การใช้พื้นที่ในเชิงพาณิชย์ตลอดจนการจัดหาสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้เช่าใช้พื้นที่ในเชิงพาณิชย์เกิดความพึงพอใจสูงสุด

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาการพัฒนา ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศสำหรับการบริหารพื้นที่เช่า เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานให้การบริหารพื้นที่เช่าเกิดประโยชน์สูงสุด

2.2 ควรมีแนวทางการบริหารพื้นที่เช่า จำแนกตามพื้นที่

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบคุณมหาวิทยาลัยมหาสารคาม
ที่สนับสนุนทุนวิจัย งบประมาณเงินราย
ได้ ประจำปีงบประมาณ 2556 และขอ
ขอบคุณอาจารย์ ดร. จินตารัตน์ ปีมณี ที่
กรุณาเป็นที่ปรึกษานักวิจัย ให้คำแนะนำ
และข้อเสนอแนะ

เอกสารอ้างอิง

- ตุลา มหาพสุธานนท์. (2554). *หลักการจัดการ*. กรุงเทพมหานคร. 305.
- ธงชัย สันติวงษ์. (2531). *หลักการจัดการ*. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช. 54-69.
- บัณฑิต จุลาสัย และเสริชย์ โชติพานิช. (2547) *การบริหารทรัพยากรกายภาพ*. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 10-13.
- ปัญญาพงศ์ นาคะบุตร. (2553). *การประเมินการใช้พื้นที่อาคาร กรณีศึกษา อาคารเรียนคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร*. (การค้นคว้าอิสระวิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาการจัดการโครงสร้างการก่อสร้าง). กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- พรรณราย ทรัพย์ะประภา. (2548). *จิตวิทยาประยุกต์ในชีวิตและการทำงาน*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 245-248.
- มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. (2555). *เอกสารการสอนชุดวิชาการจัดการการผลิตและดำเนินงานและหลักการตลาด*. หน่วยที่ 1 - 8 (พิมพ์ครั้งที่ 5) กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. 2-30, 3 - 7.
- สุรพล นิตติไกรพจน์. (2540). *การจัดองค์กรเพื่อหารายได้ของมหาวิทยาลัยไทย : กรณีศึกษามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์*. ปรับปรุงจากบทความที่นำเสนอในการประชุมวิชาการ ประจำปี 2540 ของที่ประชุมอธิการบดีแห่งประเทศไทย เรื่อง “การหารายได้เชิงวิชาการเพื่อการพัฒนามหาวิทยาลัย”ระหว่างวันที่ 29 - 30 สิงหาคม 2540 ณ โรงแรม เจ.บี. หาดใหญ่ จังหวัดสงขลา.
- อุรสา ตระการวิวัฒน์โกศล. (2549). *ทัศนคติของลูกค้ำต่อการบริหารพื้นที่เช่า ศึกษาเฉพาะบิกซี สาขาติวานนท์*. (รายงานโครงการเฉพาะบุคคลวารสารศาสตร์มหาบัณฑิต). กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- Franklin Becker. (1992). *Managing Space Efficiently : non-territorial and Universal plan Offices*. Property Management. Vol. 10 Iss : 3, 231-240.

การประยุกต์ใช้แนวทางการบริหารจัดการแบบลีนเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพสำหรับการแจ้งเตือนกิจกรรมด้วย Google Calendar กรณีศึกษา คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย

The Application of Lean Management Practices to Optimize for Google Calendar Event Reminders: A Case Study of Faculty of Engineering, Rajamangala University of Technology Srivijaya

เพ็ญพักตร์ แก้วทนต์¹, พรเพ็ญ จันทร¹, ภัทรภรณ์ เพ็ชรจำรัส¹
Penpak Geawtanong¹, Pornpen Jantar¹, Pattraporn Pachjumrat¹

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อนำแนวทางการบริหารจัดการแบบลีนมาประยุกต์ใช้ร่วมกับ Google Calendar ซึ่งเป็นซอฟต์แวร์เสรี มาลดกระบวนการทำงานและเพิ่มประสิทธิภาพการแจ้งเตือนข่าวสารกิจกรรมแก่บุคลากรของคณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย โดยการศึกษาเปรียบเทียบขั้นตอนและระยะเวลาในการทำงานของระบบเดิมและระบบใหม่ที่นำแนวทางการบริหารจัดการแบบลีนมาประยุกต์ใช้ และนำไปคำนวณหาประสิทธิภาพ ผลจากการวิจัยพบว่าแนวทางดังกล่าวช่วยลดขั้นตอนและระยะเวลาในการดำเนินงานจาก 4 ขั้นตอน เหลือเพียง

¹ บุคลากรสายสนับสนุน, คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย

¹ Personal Support, Faculty of Engineering, Rajamangala University of Technology Srivijaya

2 ขั้นตอน และลดระยะเวลาการทำงานจาก 120 นาที เหลือเพียง 7 นาที และยังช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานให้สูงขึ้นจากร้อยละ 50.00 เป็นร้อยละ 71.43

คำสำคัญ : ลีน, การแจ้งเตือนกิจกรรม, ประสิทธิภาพ

Abstract

This research aims to adopt lean management application with Google Calendar, which is free software. To reduce and optimize workflow notifications activities to the personnel of the faculty of Engineering; Rajamangala University of Technology Srivijaya. The procedures and duration of the works of the old system and the new system introduced lean management practices applied and to calculate the performance results of the study show that such an approach. Reduce process and length of time in operation, only 2 of the 4 steps process and reduce time working out 120 minutes to 7 minutes and also improve performance from 50.00 percent to 71.43 percent.

Keywords: lean, event notifications, efficacy

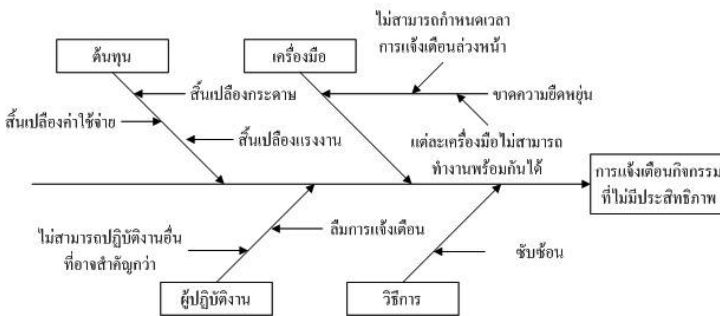
บทนำ

คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัยเป็นหน่วยงานหนึ่งภายใต้การดูแลของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย ดำเนินการจัดการเรียนการสอนโดยมุ่งพัฒนานักศึกษาให้เป็นบัณฑิตนักปฏิบัติ ที่มีทักษะเชี่ยวชาญด้านวิชาชีพ มีระเบียบวินัย ความซื่อสัตย์

อดทน สำนึกในจรรยาบรรณวิชาชีพ ตระหนักถึงบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบทางสังคมบนพื้นฐานเศรษฐกิจพอเพียง โดยยึดแนวปรัชญาการจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัยที่ว่า สร้างคนสูงส่ง เชี่ยวชาญเทคโนโลยี (คณะวิศวกรรมศาสตร์ มทร.ศรีวิชัย, 2555) ด้วยพันธกิจและหน้าที่ดังกล่าว ในแต่ละปีการศึกษาคณะวิศวกรรมศาสตร์จึงมีการจัดกิจกรรมต่าง ๆ มากมาย

ทั้งกิจกรรมสำหรับนักศึกษา กิจกรรมสำหรับบุคลากร รวมถึงการจัดประชุมในวาระต่าง ๆ เพื่อตอบสนองต่อพันธกิจของคณะวิศวกรรมศาสตร์ ซึ่งการจัดกิจกรรมในปัจจุบันยังพบกับปัญหามากมาย อาทิ การจัดกิจกรรม โครงการการจัดประชุมพร้อมกัน รวมถึงการไม่ทราบข้อมูลการจัดกิจกรรมของบุคลากร โดยช่องทางการแจ้งข่าวสารในปัจจุบัน

ของคณะฯ ยังใช้รูปแบบของการแจ้งผ่านทาง SMS บันทึกรข้อความ E-mail และการแจ้งเตือนผ่านทางโทรศัพท์ ซึ่งการแจ้งในรูปแบบดังกล่าวใช้เวลาค่อนข้างสูง เนื่องจากรูปแบบการแจ้งเตือนที่ใช้ไม่สามารถทำพร้อมกันได้ เพียงครั้งเดียว ส่งผลต่อการปฏิบัติงานดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 แผนภาพกังปลา – ระบบการแจ้งเตือนกิจกรรมที่ไม่มีประสิทธิภาพ

แนวทางการไขปัญหาดังกล่าวคือการสร้างช่องทางในการจัดกิจกรรมเพื่อป้องกันการจัดกิจกรรมซ้ำซ้อน รวมถึงการสร้างระบบแจ้งเตือนกิจกรรมที่สามารถตอบสนองกระบวนการทำงานขององค์กร และครอบคลุมทุกช่องทางสื่อสารเพื่อความสะดวกในการเข้าถึงข้อมูลของบุคลากร

ด้วยความก้าวหน้าของเทคโนโลยีสารสนเทศในปัจจุบัน พบว่า มีเทคโนโลยีต่าง ๆ มากมายที่สามารถช่วยแก้ปัญหาดังกล่าวได้โดยเฉพาะ Google Calendar (CRM Charity, 2012) เป็นเทคโนโลยีที่ถูกพัฒนาขึ้นมาเพื่อใช้สำหรับสร้างการนัดหมาย รวมถึงการแจ้งเตือนเหตุการณ์ต่าง ๆ ด้วย

ความสามารถของ Google Calendar ที่สามารถ ใช้ในการแจ้งเตือนผ่านช่องทางต่าง ๆ ได้หลากหลายช่องทาง รวมถึงความสามารถที่ทำงานได้ทั้งแบบออนไลน์และออฟไลน์

ผู้วิจัยจึงเล็งเห็นถึงปัญหาที่เกิดขึ้น จึงนำแนวทางการบริหารจัดการแบบ ลีนมาประยุกต์ใช้งานร่วมกับ Google Calendar ซึ่งเป็นซอฟต์แวร์เสรี เพื่อช่วยลดกระบวนการทำงานและเพิ่ม ประสิทธิภาพการแจ้งเตือนข่าวสาร กิจกรรมแก่บุคลากรของคณะเพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าวตามแนวทางการบริหารจัดการแบบลีน

วิธีดำเนินการ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการประยุกต์ แนวทางการบริหารจัดการแบบลีนเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพสำหรับการแจ้งเตือน กิจกรรมด้วย Google Calendar โดยเลือกใช้เครื่องมือสำหรับการวิจัยครั้งนี้ ระบบการผลิตแบบลีน

ลีน (Lean) เป็นระบบที่ได้รับการพัฒนาโดยบริษัทโตโยต้า มอเตอร์ ประเทศญี่ปุ่น ในปี พ.ศ. 2516 (คณะกรรมการวิชาการ สาขาวิศวกรรม อุตสาหกรรม, 2536) เพื่อใช้เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการเพิ่มประสิทธิภาพใน

กระบวนการทำงานขององค์กร โดยมุ่งเน้นความคุ้มค่า หลีกเลี่ยงความสูญเสียในการทำงาน (ชนะชัย อุทวารพงศ์, 2551) โดยมีขั้นตอนการดำเนินงาน ดังนี้ (กิตติ ลิ้มอภิชาติ, 2554; เพ็ญวิสาข์ เอกะยอ และวัชรวิลี ตั้งคุปตานนท์, 2555)

1. เขียนขั้นตอนการดำเนินงานตามแบบปัจจุบันตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงจุดกระบวนการอย่างละเอียด(Pre-Lean)
2. ระบุระยะเวลาที่เกิดขึ้น ของกิจกรรมทุกกิจกรรม รวมถึงระยะเวลา ระหว่างกิจกรรม และช่วงระยะเวลาที่ต้องรอในแต่ละกิจกรรมอย่างละเอียด
3. วิเคราะห์กิจกรรมที่เกิดขึ้นว่ากิจกรรมใดมีความจำเป็นหรือไม่มีความจำเป็นที่ต้องทำ หรือไม่มีความจำเป็น แต่ต้องทำ โดยกำหนดเป็นสัญลักษณ์ ดังนี้

จำเป็นต้องทำ (Value)

ไม่จำเป็นต้องทำ (Waste)

ไม่จำเป็นต้องทำแต่ต้องทำ (Necessary non value)

4. คำนวณหาประสิทธิภาพของกระบวนการทำงาน Pre-Lean โดยใช้สูตร (เพ็ญวิสาข์ เอกะยอ และวัชรวลี ตั้งคุปตานนท์, 2555)

ประสิทธิภาพ = (ผลรวมของเวลาที่เป็นคุณค่า (Value) / เวลาทั้งหมด (Cycle Time)) * 100

5. นำเสนอแนวทางการดำเนินงานแบบใหม่ (Post-Lean) โดยตัดกระบวนการที่ไม่จำเป็นต้องทำออก (Waste) และตัดกระบวนการที่ไม่จำเป็นต้องทำแต่ต้องทำ (Necessary non value) ออกหรือให้เหลือน้อยที่สุด พร้อมดำเนิน การเก็บข้อมูลจริง ตามวิธีการใหม่เพื่อใช้หาประสิทธิภาพ

6. คำนวณหาประสิทธิภาพของกระบวนการทำงาน Post-Lean โดยใช้สูตรการหาประสิทธิภาพตามข้อที่ 4

2. Google Calendar

Google Calendar (CRM Charity, 2012) เป็นเทคโนโลยีที่ถูกพัฒนาขึ้นมาเพื่อใช้สำหรับสร้างการนัดหมายรวมถึงการแจ้งเตือนเหตุการณ์ต่าง ๆ ด้วยความสามารถของ Google Calendar ที่สามารถ ใช้ในการแจ้งเตือนได้หลากหลายช่องทาง อาทิ อีเมลล์ ข้อความมือถือการแสดง Popup ผ่านทางหน้าจอบคอมพิวเตอร์ รวมถึงการ

เชื่อมต่อ Google Calendar ผ่านทางโทรศัพท์ Android เป็นต้น และผู้ได้รับค่าเชิงธุรกิจสามารถตอบรับการเข้าร่วมกิจกรรมได้ทันที อีกทั้งเป็นโปรแกรมที่สามารถใช้ทำงานฟรี ทำงานได้ทั้งแบบออนไลน์และออฟไลน์

3. แนวทางการทดสอบระบบ

การพัฒนาหรือนำระบบมาใช้งานในองค์กร ขั้นตอนการทดสอบระบบเป็นขั้นตอนหนึ่งที่มีความสำคัญเนื่องจากเป็นขั้นตอนที่ช่วยสร้างความมั่นใจว่าระบบที่พัฒนาหรือนำมาใช้นั้นมีความสมบูรณ์ ถูกต้อง เชื่อถือได้ (ฝ่ายสารสนเทศ สำนักบริการคอมพิวเตอร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2557) สามารถใช้งานได้จริง ตรงตามความต้องการของผู้ใช้ และยังเป็นส่วนหนึ่งตามแนวทางการพัฒนาระบบของวงจรการพัฒนา ระบบ (System Development Life Cycle) ที่นักพัฒนาระบบนำมาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาระบบ โดยรูปแบบสำหรับการทดสอบมีหลากหลาย วิธีซึ่งงานวิจัยนี้ผู้วิจัยเลือกใช้เฉพาะ การทดสอบโปรแกรม (Program Testing) และการทดสอบระบบ (System Testing) (โอภาส เอี่ยมศิริวงศ์, 2555) โดยวิธีการและขั้นตอนการดำเนินการทดสอบดังนี้

การทดสอบโปรแกรม (Program Testing) เป็นส่วนของการทดสอบฟังก์ชันการทำงาน โดยใช้เทคนิค Black Box Testing เป็นการทดสอบที่ให้ความสำคัญเฉพาะส่วนข้อมูลนำเข้า (Input) กับผลลัพธ์ (Output) เท่านั้นโดยไม่คำนึงถึงกระบวนการประมวลผลของระบบ

การทดสอบระบบ (System Testing) เป็นส่วนของการตรวจสอบข้อบกพร่องและประเมินประสิทธิภาพของระบบเพื่อสร้างความมั่นใจให้กับผู้ใช้ว่าระบบสามารถใช้งานได้จริง โดยผู้ที่ทำหน้าที่ในการทดสอบระบบ คือ ผู้พัฒนาระบบและผู้ใช้งานระบบ

ขั้นตอนการศึกษา

การศึกษาขั้นตอนการทำงานโดยเน้นรายละเอียดในส่วนของปัญหาในกระบวนการแจ้งเตือนกิจกรรม รูปแบบที่ใช้ในปัจจุบัน

วิเคราะห์กระบวนการทำงานตามแนวทางการบริหารจัดการแบบลีน โดยเขียนเป็นขั้นตอนการทำงานในส่วน

ของแนวทางการทำงานแบบเดิม (Pre-Lean) พร้อมคำนวณหาประสิทธิภาพของกระบวนการการทำงาน ซึ่งสามารถเขียนเป็นขั้นตอนตามแนวทางการบริหารจัดการแบบลีนได้ดังนี้

ขั้นตอนการแจ้งเตือนตามแนวทางการดำเนินการแบบเดิม (Pre-Lean)

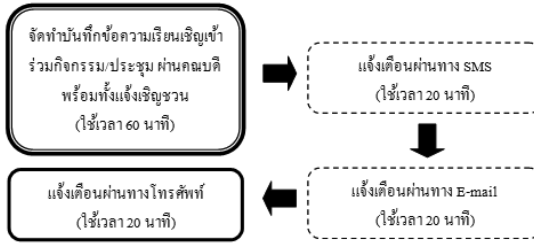
ขั้นตอนการแจ้งเตือนกิจกรรมต่าง ๆ ของคณะในปัจจุบันประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 จัดทำบันทึกข้อความเรียนเชิญเข้าร่วมกิจกรรม/ประชุม ผ่านคนบดี พร้อมทั้งแจ้งเชิญชวน ใช้เวลา 60 นาที

ขั้นตอนที่ 2 แจ้งเชิญชวนเข้าร่วมกิจกรรม/ประชุมผ่านทาง SMS ใช้เวลา 20 นาที

ขั้นตอนที่ 3 แจ้งเชิญชวนเข้าร่วมกิจกรรม/ประชุมผ่านทาง E-mail ใช้เวลา 20 นาที

ขั้นตอนที่ 4 แจ้งเชิญชวนเข้าร่วมกิจกรรม/ประชุมผ่านทางโทรศัพท์ ใช้เวลา 20 นาที (เฉพาะกรณี)

ภาพที่ 2 ขั้นตอนการแจ้งเตือนตามแนวทางการดำเนินการแบบเดิม (Pre-Lean)

จากภาพที่ 2 รวมระยะเวลาที่ใช้ทั้งหมด 470 นาที สามารถคำนวณหาประสิทธิภาพของกระบวนการทำงานดังนี้

$$\begin{aligned}
 \text{ประสิทธิภาพ} &= (\text{ผลรวมของเวลาที่เป็นคุณค่า (Value) / เวลาทั้งหมด (Cycle Time)}) * 100 \\
 &= (60/120) * 100 \\
 &= 50.00 \%
 \end{aligned}$$

นำเสนอแนวทางการทำงานแบบใหม่ (Pre-Lean) โดยตัดกระบวนการที่ไม่จำเป็นต้องทำออก และตัดกระบวนการที่ไม่จำเป็นต้องทำแต่ต้องทำออกหรือให้เหลือน้อยที่สุด โดยการเลือกใช้ความสามารถของ Google Calendar มาประยุกต์ใช้ในการแจ้งเตือนกิจกรรมเพื่อช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการแจ้งเตือนกิจกรรม

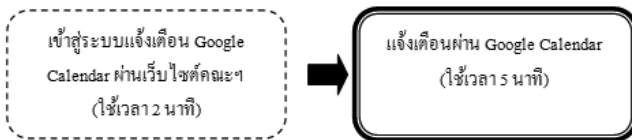
แนะนำการใช้งานตามแนวทางการทำงานแบบใหม่ พร้อมทั้งทดสอบการทำงานของระบบการแจ้งเตือนเพื่อสร้างความมั่นใจ และประเมินประสิทธิภาพโดยผู้พัฒนาระบบและบุคลากรสายสนับสนุนคณะวิศวกรรมศาสตร์ ดังภาพที่ 3

ภาพที่ 3 ขั้นตอนการแนะนำและประเมินประสิทธิภาพการใช้ระบบการแจ้งเตือนด้วย Google Calendar

คำนวณหาประสิทธิภาพของกระบวนการการทำงานแบบใหม่ (Post-Lean) ซึ่งสามารถเขียนเป็นขั้นตอนตามแนวทางการบริหารจัดการแบบลีนได้ ดังนี้

ขั้นตอนการแจ้งเตือนตามแนวทางการดำเนินการแบบใหม่ (Post-Lean) ขั้นตอนหลังจากการนำแนวทางการบริหารจัดการแบบลีนมาประยุกต์ใช้กับกระบวนการแจ้งเตือนกิจกรรม โดยใช้ Google Calendar เพื่อช่วยในการแจ้งเตือนกิจกรรมต่าง ๆ ดังภาพที่ 4

ภาพที่ 4 ขั้นตอนการแจ้งเตือนตามแนวทางการดำเนินการแบบใหม่ (Post-Lean)

จากภาพที่ 4 รวมระยะเวลาที่ใช้ทั้งหมด 7 นาที สามารถคำนวณหาประสิทธิภาพของกระบวนการทำงานดังนี้

$$\begin{aligned}
 \text{ประสิทธิภาพ} &= (\text{ผลรวมของเวลาที่เป็นคุณค่า (Value)} / \text{เวลาทั้งหมด (Cycle Time)}) * 100 \\
 &= (5/7) * 100 \\
 &= 71.43 \%
 \end{aligned}$$

ผลการศึกษา

การศึกษาตามแนวทางการบริหารจัดการแบบลีน สามารถสรุปผลเป็นตารางเปรียบเทียบการทำงานระหว่าง Pre-Lean และ Post-Lean ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 การเปรียบเทียบการทำงานระหว่าง Pre-Lean และ Post-Lean

กิจกรรม	Pre-Lean	Post-Lean
ขั้นตอน	4	2
ระยะเวลา (นาที)	120	7
ประสิทธิภาพ (%)	50.00	71.43

จากตารางที่ 1 ผลการเปรียบเทียบการทำงานระหว่างก่อนและหลังการนำแนวทางการบริหารจัดการแบบลีนมาประยุกต์ใช้พบว่า หลังการนำแนวทางการบริหารจัดการแบบลีนมาประยุกต์ใช้กับการดำเนินงานช่วยให้ลดขั้นตอนและระยะเวลาในการดำเนินงาน และยังช่วยให้ประสิทธิภาพการดำเนินงานสูงขึ้นจากร้อยละ 50.00 เป็นร้อยละ 71.43

สรุปผลการวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นการนำความสามารถของ Google Calendar มาใช้งานเพื่อลดกระบวนการและเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานการแจ้งเตือนกิจกรรมคณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย ตามแนวทางการบริหารจัดการแบบลีน พบว่าประสิทธิภาพการทำงานของกระบวนการแจ้งเตือนกิจกรรมเพิ่มขึ้นจาก 50.00 เปอร์เซ็นต์ เป็น 71.43 เปอร์เซ็นต์ โดยระยะเวลาในการแจ้งเตือนลดลงจาก 120 นาที เหลือเพียง 7 นาที และขั้นตอนในการทำงานลดลงเหลือเพียง 2 ขั้นตอน จาก 4 ขั้นตอน

อภิปรายผล

ผลจากการวิจัยสามารถนำมาอภิปรายผลได้ว่า การประยุกต์ใช้แนวทางการบริหารจัดการแบบลีนเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการทำงาน สามารถเพิ่มประสิทธิภาพการทำงาน และช่วยลดกระบวนการทำงานได้จริง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยเรื่อง การใช้หลักการลีนเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดเก็บเอกสารและออกเลขหนังสือด้วยซอฟต์แวร์เสรี กรณีศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

(เพ็ญวิสาข์ เอกะยอ และวัชรวลี ตังคุป ตานนท์, 2555) พบว่า แนวทางการ บริการจัดการแบบสลิ้นช่วยลดขั้นตอน การค้นหาเอกสารจาก 7 ขั้นตอน เหลือ 2 ขั้นตอนโดยประสิทธิภาพเพิ่มสูงขึ้น จาก 13.04% เป็น 46.00% และลด ขั้นตอนการออกเลขหนังสือจาก 6 ขั้นตอนเหลือ 2 ขั้นตอน โดยประสิทธิภาพ เพิ่มสูงขึ้นจาก 9.09% เป็น 60.00%

ข้อเสนอแนะ

งานวิจัยครั้งนี้เป็นการนำแนวทางการบริหารจัดการแบบสลิ้นมาใช้เป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนางาน งานหนึ่งของ องค์กร ซึ่งแนวทางดังกล่าวสามารถนำ

ไปใช้ในการพัฒนากระบวนการทำงาน ทั้งองค์กร อีกทั้งแนวทางการบริหาร จัดการแบบสลิ้นเป็นกระบวนการในการ ปรับปรุงการทำงานที่ไม่สิ้นสุด เมื่อระยะเวลาหนึ่งสามารถย้อนกลับไปสู่ขั้นตอน ที่หนึ่งเพื่อปรับปรุงและพัฒนาขั้นตอน การปฏิบัติงานนั้นให้มีประสิทธิภาพ มากยิ่งขึ้น

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยนี้ขอขอบคุณบุคลากร สายสนับสนุน และคณะผู้บริหาร คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัย เทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย ที่ให้ความ ร่วมมือในทุกส่วน

เอกสารอ้างอิง

- กิตติ ลิ้มอภิชาติ. (2554). *เอกสารประกอบการอบรม Lean Implementation in Healthcare*, คณะแพทยศาสตร์, มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. เอกสารอัดสำเนา.
- คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย. (2555). *รายงานประเมินตนเองปีการศึกษา 2555 คณะวิศวกรรมศาสตร์ มทร.ศรีวิชัย*. เอกสารอัดสำเนา.
- คณะกรรมการวิชาการ สาขาวิศวกรรมอุตสาหการ. (2536). *ระบบการผลิตแบบโตโยต้า*. วิศวกรรมสถานในพระบรมราชูปถัมภ์แห่งประเทศไทย, กรุงเทพฯ.
- ชนะชัย อุทราวพงศ์. (2551). *การประยุกต์ใช้การผลิตแบบลีนในอุตสาหกรรมการออกแบบตามคำสั่งซื้อ*. วิทยานิพนธ์วิศวกรรมศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี.
- เพ็ญวิสาข์ เอกะยอ และวัชรวิลี ตั้งคุปตานนท์. (2555). *การใช้หลักกการลีนเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดเก็บเอกสาร และออกเลขหนังสือด้วยซอฟต์แวร์เสรี กรณีศึกษา สำนักงานโรงพยาบาลสงขลานครินทร์*. Graduate Research Conference 2012 มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ขอนแก่น.
- โอภาส เอี่ยมศิริวงศ์. (2555). *การวิเคราะห์และออกแบบระบบ (System Analysis Design)*. กรุงเทพฯ: ซีเอ็ด ยูเคชั่น.
- CRM Charity. 2012. Google Apps for Education (Training Document). (2014 1996 Jun 14): Available from: http://training.cri.or.th/activity_train/downloads/GoogleAppsEDU_TrainingbyCRM-C3.pdf

วารสารสารคาม

หลักเกณฑ์และคำแนะนำสำหรับผู้พิมพ์

บทความ หรือ บทความวิจัย (Instructions for the Authors)

วารสารสารคาม มหาวิทยาลัยมหาสารคาม มีนโยบายในการส่งเสริม เผยแพร่ ผลงานวิชาการและงานวิจัยที่มีคุณค่าต่อการพัฒนาองค์ความรู้ทางวิชาการ และเป็นสื่อกลางแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเชิงวิชาการ โดยครอบคลุมวิทยาการด้านวิจัย สถาบัน โดยรูปแบบผลงานที่วารสารจะรับพิจารณา มี 2 ประเภท คือ บทความทั่วไป และบทความวิจัย

บทความและบทความวิจัยที่จะนำมาตีพิมพ์ในวารสารสารคามนี้จะต้องได้รับการตรวจสอบทางวิชาการ (Peer review) ก่อน เพื่อให้วารสารมีคุณภาพในระดับมาตรฐานสากล และนำไปอ้างอิงได้ ผลงานที่ส่งมาตีพิมพ์ จะต้องมีการทบทวนความรู้เดิมและเสนอความรู้ใหม่ที่ทันสมัยรวมทั้งข้อคิดเห็นที่เกิดประโยชน์ต่อผู้อ่าน ผลงานไม่เคยถูกนำไปตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารอื่นใดมาก่อน และไม่ได้อยู่ในระหว่างการพิจารณาลงวารสารใดๆ การเตรียมต้นฉบับที่จะมาลงตีพิมพ์ ควรปฏิบัติตามคำแนะนำดังนี้

การเตรียมต้นฉบับสำหรับบทความและบทความวิจัย

1. **ภาษา** เป็นภาษาไทยหรืออังกฤษก็ได้ ถ้าเป็นภาษาไทย ให้ยึดหลักการใช้ คำศัพท์หรือการเขียนทับศัพท์ให้ยึดหลักของราชบัณฑิตยสถาน พยายามหลีกเลี่ยง การใช้ภาษาอังกฤษในข้อความ ยกเว้นกรณีจำเป็น ศัพท์ภาษาอังกฤษที่ปนไทย ให้ใช้ ตัวเล็กทั้งหมดยกเว้นชื่อเฉพาะซึ่งต้องขึ้นต้นด้วยตัวอักษรใหญ่ ถ้าเป็นภาษาอังกฤษ ควรให้ผู้เชี่ยวชาญในภาษาอังกฤษตรวจสอบความถูกต้องก่อนที่จะส่งต้นฉบับ

2. **ขนาดของต้นฉบับ** พิมพ์หน้าเดี่ยวบนกระดาษสัน ขนาด เอ 4 (216 x 279 มม.) ควรเว้นระยะห่างจากขอบกระดาษด้านบนและซ้ายมืออย่างน้อย 40 มม. (1.5 นิ้ว) ด้านล่างและขวามืออย่างน้อย 25 มม. (1 นิ้ว) พิมพ์ด้วยโปรแกรมไมโครซอฟท์ เวิร์ด ด้วยรูปแบบอักษร TH SarabunPSK ขนาด 16 ตัวอักษรย่อ นิ้ว ใส่ตัวอักษรด้วย

3. จำนวนหน้า บทความและบทความวิจัย ไม่ควรเกิน 12 หน้า

การเรียงลำดับเนื้อหา

1. บทความวิจัย

1.1 ชื่อเรื่อง (title) ควรสั้น กระชับ และสื่อเป้าหมายหลักของการศึกษาวิจัยไม่ใช่คำย่อ ความยาวไม่ควร เกิน 100 ตัวอักษร ชื่อเรื่องต้องมีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษโดยให้นำชื่อเรื่องภาษาไทยขึ้นก่อน

1.2 ชื่อผู้นิพนธ์และที่อยู่ ให้มีทั้งภาษาไทย และภาษาอังกฤษ และระบุตำแหน่งทางวิชาการ หน่วยงานหรือสถาบัน ที่อยู่ และ E-mail ของผู้นิพนธ์ เพื่อใช้ติดต่อเกี่ยวกับต้นฉบับและบทความที่ตีพิมพ์แล้ว

1.3 บทคัดย่อ (abstract) ให้มีทั้งภาษาไทย และภาษาอังกฤษ เป็นเนื้อความย่อที่อ่านแล้วเข้าใจง่าย โดยเรียงลำดับความสำคัญของเนื้อหา เช่น วัตถุประสงค์ วิธีการศึกษาผลงานและการวิจารณ์ อย่างต่อเนื่องกัน ไม่ควรเกิน 250 คำ หรือ 15 บรรทัด ไม่ควรมีคำย่อ ให้บทคัดย่อภาษาไทยขึ้นก่อนภาษาอังกฤษ

1.4 คำสำคัญหรือคำหลัก (keywords) ให้ระบุทั้งภาษาไทย และภาษาอังกฤษ ใส่ไว้ท้ายบทคัดย่อของแต่ละภาษา

1.5 บทนำ (introduction) เป็นส่วนของเนื้อหาที่บอกความเป็นมาและเหตุผลนำไปสู่การศึกษาวิจัย ให้ข้อมูลทางวิชาการพร้อมทั้งจุดมุ่งหมายที่เกี่ยวข้องอย่างคร่าว ๆ และมีวัตถุประสงค์ของการศึกษาและการวิจัยนั้นด้วย

1.6 วัสดุ อุปกรณ์และวิธีการศึกษา ให้ระบุรายละเอียดวัสดุ อุปกรณ์ สิ่งที่น่าสนใจ จำนวนลักษณะเฉพาะของตัวอย่างที่ศึกษา ตลอดจนเครื่องมือและอุปกรณ์ต่างๆ ที่ใช้ในการศึกษา อธิบายวิธีการศึกษา หรือแผนการทดลองทางสถิติ การสุ่มตัวอย่าง วิธีการเก็บข้อมูลและวิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

1.7 ผลการศึกษา (results) แจ้งผลที่พบตามลำดับหัวข้อของการศึกษาวิจัยอย่างชัดเจนได้ใจความ ถ้าผลไม่ซับซ้อนไม่มีตัวเลขมาก ควรใช้คำบรรยาย แต่ถ้ามีตัวเลขมากตัวแปรมาก ควรใช้ตาราง แผนภูมิแทน ไม่ควรมีเกิน 5 ตาราง หรือแผนภูมิ ควรแปลความหมายและวิเคราะห์ผลที่ค้นพบ และสรุปเปรียบเทียบกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

1.8 วิจารณ์และสรุปผล (discussion and conclusion) ชี้แจงว่าผลการศึกษาตรงกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย หรือแตกต่างไปจากผลงานที่มีผู้รายงาน

ไว้ก่อนหรือไม่ อย่างไรก็ตาม เหตุผลใดจึงเป็นเช่นนั้น และมีพื้นฐานอ้างอิงที่เชื่อถือได้ และให้จบด้วยข้อเสนอแนะที่จะนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ หรือทิ้งประเด็นคำถามการวิจัย ซึ่งเป็นแนวทางสำหรับการวิจัยต่อไป

1.9 ตาราง รูป รูปภาพ และแผนภูมิ ควรคัดเลือกเฉพาะที่จำเป็น และต้องมีคำอธิบายสั้นๆ แต่สื่อความหมาย ได้สาระครบถ้วน ในกรณีที่เป็นการวางคำอธิบาย ต้องอยู่ด้านบน ในกรณีที่เป็นรูปภาพ หรือแผนภูมิ คำอธิบายอยู่ด้านล่าง

1.10 กิตติกรรมประกาศ ระบุสั้นๆ ว่าได้รับการสนับสนุนทุนวิจัย และความช่วยเหลือจากองค์กรใดหรือใครบ้าง

1.11 เอกสารอ้างอิง (references) สำหรับการพิมพ์เอกสารอ้างอิง ทั้งเอกสารอ้างอิงที่เป็นภาษาไทย และภาษาอังกฤษโดยมีหลักการทั่วไป คือ เอกสารอ้างอิงต้องเป็นที่ถูกตีพิมพ์และได้รับการยอมรับทางวิชาการ ไม่ควรเป็นบทคัดย่อ และไม่ใช้การติดต่อสื่อสารระหว่างบุคคล ถ้ายังไม่ได้ถูกตีพิมพ์ ต้องระบุว่า รอการตีพิมพ์ (in press)

2. บทความทั่วไป

- 2.1 ชื่อเรื่อง
- 2.2 ผู้แต่ง
- 2.3 บทคัดย่อ
- 2.4 คำสำคัญ
- 2.5 บทนำ
- 2.6 เนื้อหา
- 2.7 บทสรุป
- 2.8 เอกสารอ้างอิง

3. บทวิจารณ์หนังสือ

- 3.1 ข้อมูลทางบรรณานุกรม
- 3.2 ชื่อผู้วิจารณ์
- 3.3 บทวิจารณ์

เอกสารอ้างอิง

ใช้รูปแบบการอ้างอิง (APA Style)

การเขียนเอกสารอ้างอิง

ก. กรณีที่เป็นรายงานวิจัย มีรูปแบบและการเรียงลำดับดังนี้ : ชื่อผู้เขียน (ในกรณีภาษาไทย ใช้ชื่อและนามสกุล และในกรณีภาษาอังกฤษ ใช้นามสกุลและชื่อ). ปีที่พิมพ์. ชื่อเรื่อง. ชื่อย่อของวารสาร. เล่มที่พิมพ์ ฉบับที่พิมพ์. เลขหน้าแรกถึงหน้าสุดท้ายของเรื่อง. ในกรณีที่มีผู้เขียนมากกว่า 6 คน ให้ใส่รายชื่อผู้เขียนทั้ง 6 คนแรก แล้วตามด้วยคำว่า “ และคณะ” หรือ “et al”

ตัวอย่าง

อมรรัตน์ จงสวัสดิ์ตั้งสกุล, ลัดดา เหมาะะสุวรรณ. (2002). Evidenced based maillard reeaction : focusing on parenteral nutrition. *วารสารโภชนบำบัด*. 13(1) : 3-11
Vega KJ, Pina I, Krevaky B. (1996). Heart transplantation is associated is with an increase risk for pancreatobiliary diseases. *Ann Intern Med*. 124(11) : 980-3

ข. กรณีที่เป็นหนังสือ มีรูปแบบและการเรียงลำดับ เหมือนเอกสารอ้างอิงที่เป็นรายงานวิจัย (ในข้อ ก.) ยกเว้น ใช้ ชื่อหนังสือ เมืองที่พิมพ์ : สำนักพิมพ์ แทน ชื่อย่อวารสาร

ตัวอย่าง

วิญญู มิตรานันท์. (2538). *พยาธิกายวิภาค*. กรุงเทพฯ : โอเอสพริ้นติ้งเฮาส์ . 629-78.
Ringsven MK, Bond D.(1996). *Gerontology and leadership skills for nureses*. 2nd ed. Albany (NY) : Delmar Publishers. 100-25.

ค. กรณีที่เป็นรายงานการประชุมและสัมมนา มีรูปแบบการเรียงลำดับ คือ ชื่อผู้แต่ง, ปีที่พิมพ์, ชื่อเอกสารรวมเรื่องที่ได้จากรายงานการประชุม, วัน เดือน ปีที่จัด : สถานที่จัด : สำนักพิมพ์ หรือผู้จัดพิมพ์, เลขหน้า.

ตัวอย่าง

ณัฐนันท์ สินชัยพานิช, วราภรณ์ จรรยาประเสริฐ, ยุพิน รุ่งเวชวุฒิวินยา, มนต์ชูลี นิตินพ,

สาริต พุทธิพิพัฒน์ขจร. (2542). เกสัชกรพัฒนาเพื่อการพึ่งพาตนเอง. รายงานการประชุมวิชาการเกสัชกรรม ประจำปี 2542 ของเกสัชกรรมสมาคมแห่งประเทศไทย ; 24-26 มีนาคม 2542. กรุงเทพมหานคร : เกสัชกรรมสมาคมแห่งประเทศไทย. 89-105.

Kimmura J. Shibasaki H, editors. (1996). *Proceeding of 10yh International Congress of EMG and/Clinical Neurophysiology* ; 15-16 Oct 1995; Kyoto Japan. Amsterdam: Eelsevier. 80-90.

ง. กรณีเป็นวิทยานิพนธ์ มีรูปแบบการเรียงลำดับ คือ ชื่อผู้แต่ง, ปีที่พิมพ์, ชื่อวิทยานิพนธ์. สถาบันที่พิมพ์ : ชื่อสถาบันการศึกษา

ตัวอย่าง

อัมพร ณรงค์สันติ.(2541). การใช้ยาเจนด้ามัยซินวันละครั้งเปรียบเทียบกับวันละสองครั้งในทารกแรกเกิดไทย. (วิทยานิพนธ์ปริญญาเกสัชศาสตรมหาบัณฑิต). กรุงเทพมหานคร : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

Kaplan SJ. (1995).*Post-hospital home health care: the elderly ,s access and utilization* [dissertayion]. St. Louis (MO):Washington Univ.

จ. กรณีที่เป็นบทความในหนังสือพิมพ์ มีรูปแบบและการเรียงลำดับเหมือนเอกสารอ้างอิงที่เป็นรายงานวิจัย (ในข้อ 11.1.1. ก)

ตัวอย่าง

Lee G. (1996). Hospitalization tied to ozone pollution: study estimates 50,000 admissions annually. *The Washington Post* Jun 21.5.

จ. กรณีที่เป็นหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ มีรูปแบบและการเรียงลำดับ คือ ชื่อผู้แต่ง. ปีที่พิมพ์ ชื่อเรื่อง. ชื่อวารสาร (ปี เดือน วันที่อ้างอิงถึง) เล่มที่ (ฉบับที่) : ได้มาจาก ชื่อ website

ตัวอย่าง

Morse SS. (1995). Factors in the emergence of infectious disease. *Emerg Infect Dis* [cited 1996 Jun 5] ; 1(1): Available from:URL// [www. Cdc.gov/ncidod/Eid.htm](http://www.Cdc.gov/ncidod/Eid.htm)

รูปแบบการเขียนบทความ

ชื่อเรื่อง ภาษาไทย..... (Browallia New 18 pt. หนา).....

ภาษาอังกฤษ..... (Browallia New 18 pt. หนา).....

ชื่อผู้พิมพ์ ภาษาไทย ..... 1 ..... 2 3

ภาษาอังกฤษ ..... 1 ..... 2 3

(TH SarabunPSK 16 pt. ปกติ)

บทคัดย่อ (Browallia New 16 pt. หนา)

.....

.....(เนื้อเรื่อง Browallia New 14 pt. ปกติ).....

.....

คำสำคัญ: (หัวข้อ Browallia New ขนาด 16 Pt.หนา). (เนื้อหา Browallia New ขนาด 14 Pt.ปกติ)

Abstract (Browallia New 16 pt. หนา)

.....

.....(เนื้อเรื่อง Browallia New 14 pt. ปกติ).....

.....

Keyword: (หัวข้อ Browallia New ขนาด 16 Pt.หนา). (เนื้อหา Browallia New ขนาด 14 Pt.ปกติ)

บทนำ (Introduction) (Browallia New 16 pt. หนา)

¹ รายละเอียดของผู้พิมพ์ภาษาไทย .. (เนื้อหา TH SarabunPSK ขนาด 12 Pt.ปกติ)....หน่วยงานที่สังกัด...เบอร์โทรศัพท์.... Email...

¹ รายละเอียดของผู้พิมพ์ภาษาอังกฤษ .. (เนื้อหา TH SarabunPSK ขนาด 12 Pt.ปกติ)....หน่วยงานที่สังกัด...เบอร์โทรศัพท์.... Email...

.....
.....(เนื้อเรื่อง Browallia New 14 pt. ปกติ).....
.....

วัสดุอุปกรณ์และวิธีการศึกษา (Materials and Methods) (Browallia New 16 pt. หน้า)

วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในงานวิจัย
วิธีวิจัย และการวางแผนการทดลองทางสถิติ
การเก็บข้อมูล
การวิเคราะห์ข้อมูลและแปลผลข้อมูล
(เนื้อเรื่อง Browallia New 14 pt. ปกติ)

ผลการศึกษา (Results) (Browallia New 16 pt. หน้า)

.....
.....(เนื้อเรื่อง Browallia New 14 pt. ปกติ).....
.....

วิจารณ์และสรุปผล (Discussion and Conclusion) (Browallia New 16 pt. หน้า)

.....
.....(เนื้อเรื่อง Browallia New 14 pt. ปกติ).....
.....

เอกสารอ้างอิง (References) (Browallia New K 16 pt. หน้า)

.....
.....(เนื้อเรื่อง Browallia New 14 pt. ปกติ).....
.....

ใบสมัครสมาชิกวารสารสารคาม
(SARAKHAM JOURNAL) มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

โปรดกรอรายละเอียดในใบสมัคร ดังต่อไปนี้

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ชื่อ - นามสกุล .....

ที่อยู่ บ้านเลขที่..... หมู่ที่..... ถนน..... ตำบล.....

อำเภอ..... จังหวัด..... รหัสไปรษณีย์.....

โทรศัพท์..... โทรสาร..... E-mail.....

หน่วยงาน..... สถานที่ทำงาน.....

ถนน..... แขวง/ตำบล.....

อำเภอ..... จังหวัด.....

รหัสไปรษณีย์..... โทรศัพท์.....

โทรสาร.....

สมัครเป็นสมาชิกรายปี 2 ฉบับ ค่าสมาชิก 300 บาท

สมัครเป็นสมาชิกสองปี 4 ฉบับ ค่าสมาชิก 550 บาท

ท่านสามารถส่งจ่ายธนาคารหรือตัวแลกเงิน สั่งจ่าย ปณ.ท่าขอนยาง

ในนาม : นางฉวีวรรณ อรรถะเศรษฐ์

งานวารสาร กองส่งเสริมการวิจัยและบริการวิชาการ

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ตำบลขามเรียง อำเภอกันทรวิชัย

จังหวัดมหาสารคาม 44150

ท่านสามารถสอบถามรายละเอียดเพิ่มเติมได้ที่ 043 - 754416 ต่อ 1754

SARAKHAM JOURNAL

MAHASARAKHAM UNIVERSITY

Vol.4 No.2 July - December 2013

MYANMAR

THAILAND

CAMBODIA

SINGAPORE

INDONESIA

LAOS

VIETNAM

MALAYSIA

PHILIPPINES

BRUNEI DARUSSALAM

